

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Bernard, Tristan.; overs. af Ellen Hørup
Nielsen.

Titel | Title:

Statshemmeligheder

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kbh. : Gyldendal, 1909

Fysiske størrelse | Physical extent:

184 s. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57,-16.

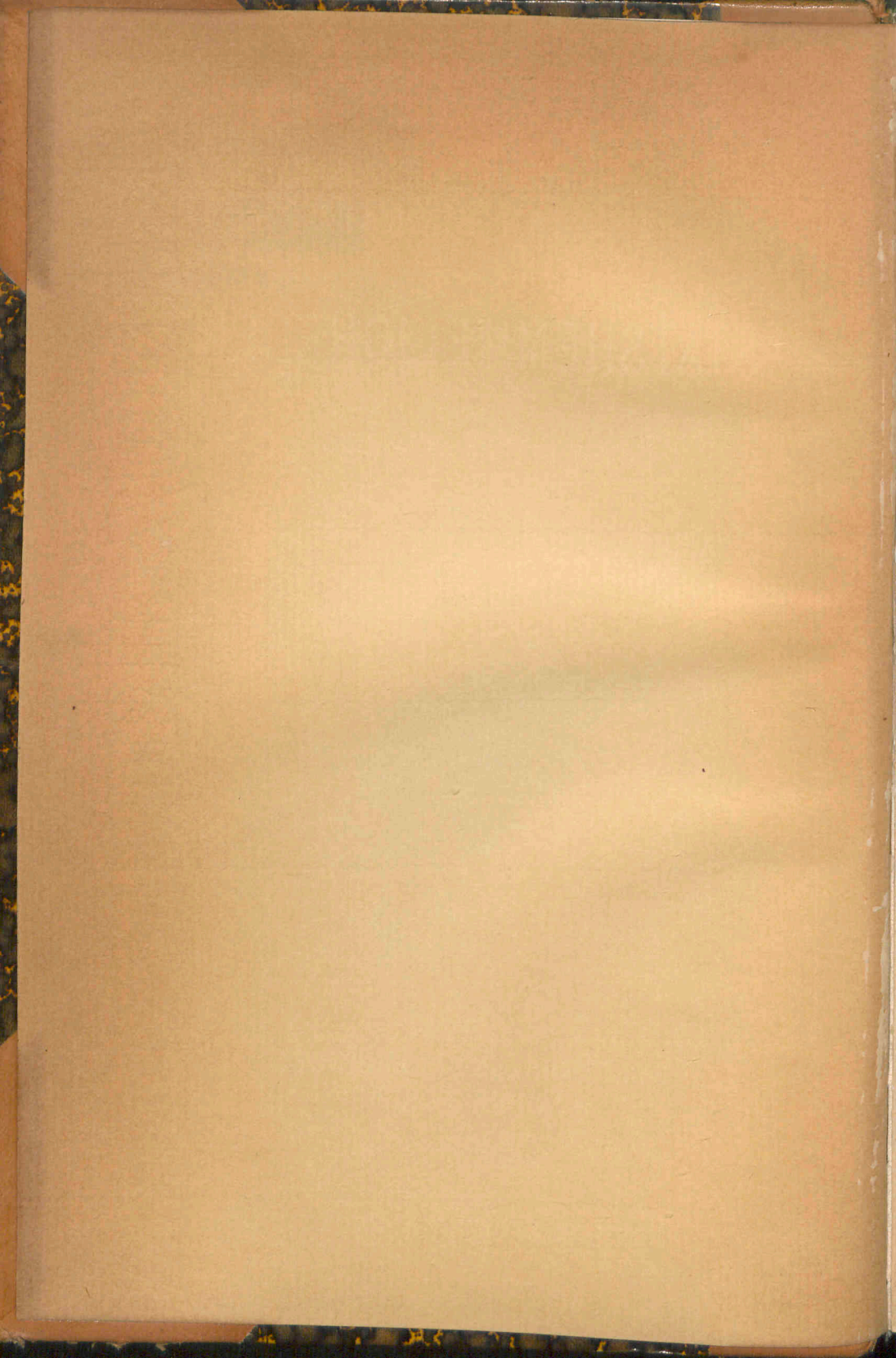
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 57 8°

1 1 57 0 8 00692 5

+ Rex

TRISTAN BERNARD

STATSHEMME­LIGHEDER

OVERSAT AF ELLEN HØRUP NIELSEN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

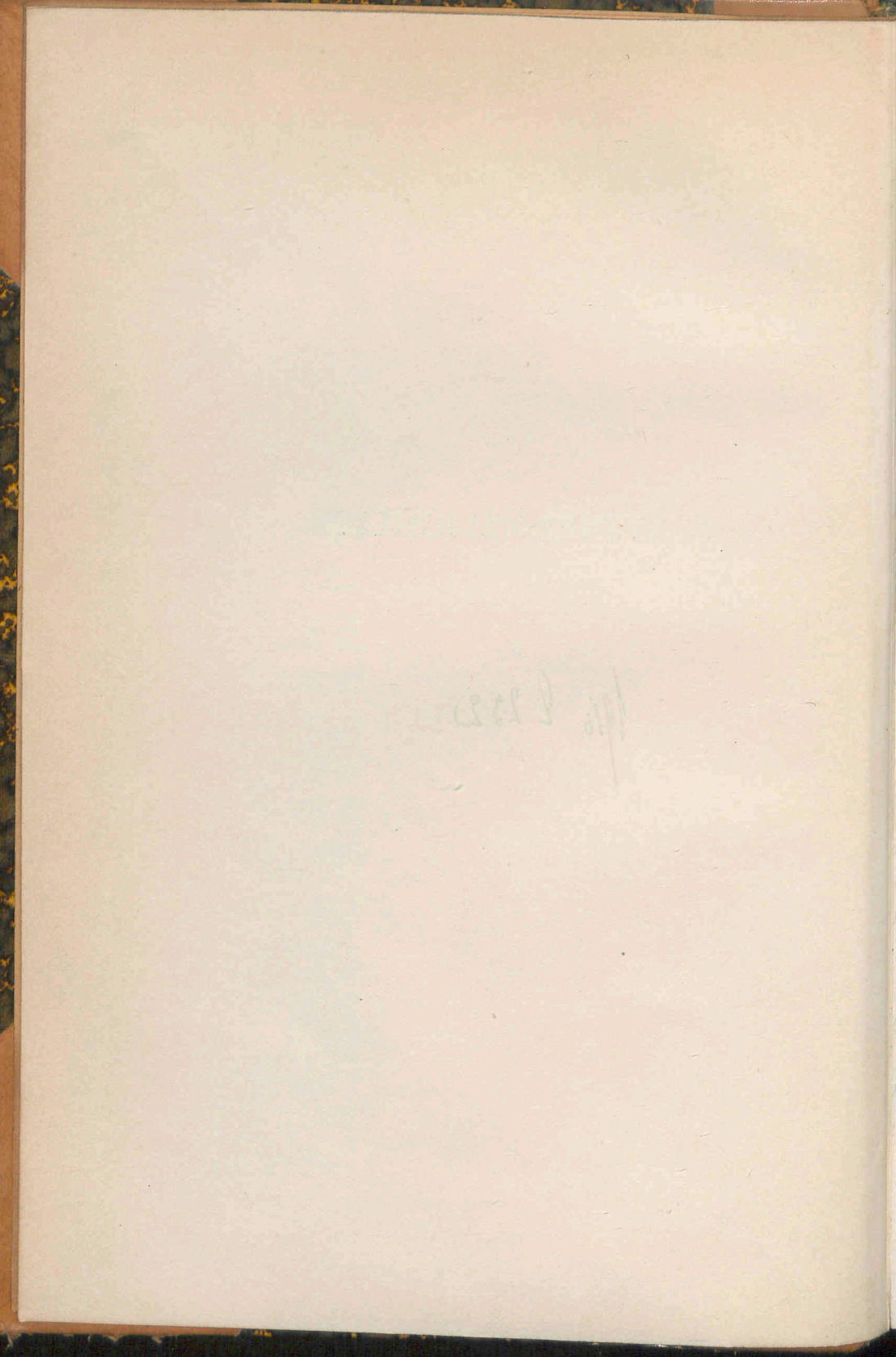
· M D C C C C X

MODERNE VERDENS LITTERATUR

Redigeret af Harald Nielsen.

- I. PERCIVAL GIBBON: Fru Grobe-lars Livserfaringer. Oversat af Lud-vig Holstein. Pris 2 Kr. 50 Ø. indb.
- II. ROBERT HERRICK: En ameri-kansk Borgers Erindringer. Oversat af Holger Trautner. Pris 3 Kr. indb.
- III. WILHELM HEGELER: Lutrende Flammer. Oversat af Sigurd Müller. Pris 3 Kr. 25 Øre indb.
- IV. GUSTAV FRENSSEN: Peter Moors Afrikafærd. Oversat af Signe Lehmann. Pris 1 Kr. 75 Øre indb.
- V. HJALMAR SÖDERBERG: Novel-letter. Oversat af Harald Nielsen. Pris 1 Kr. 75 Øre indb.
- VI. FRANK NORRIS: Polyppen. Over-sat af Johannes V. Jensen. Pris 5 Kr. indb.
- VII. PIERRE LOTI: Fru Prunes tredie Ungdom. Billeder fra Østen. Oversat af Ellsabeth Gad. Pris 2 Kr. 25 Øre indb.
- VIII. POUL GWYNNE: Bandole-roen. Oversat af Holger Trautner. Pris 3 Kr. 50 Øre indb.
- IX. HERMAN HESSE: Peter Camenzind. Oversat efter Originalens 30. Oplag af Ida Wennerberg. Pris 2 Kr. indb.
- X. PAUL BOURGET: Emigranten. Oversat af Johannes Jørgensen. Pris 3 Kr. 25 Øre indb.
- XI. ANATOLE FRANCE: Paa den hvide Sten. Oversat af Harald Nielsen. 3 Kr. 25 Øre indb.
- XII. LINNANKOSKI: Den blodrøde Blomst. Oversættelse ved Charlot-te Hauch. 4 Kr. indb.
- XIII. CLARA VIEBIG: Moder og Søn. Oversættelse ved Vibeke Sal-licath. 5 Kr. indb.
- XIV. JACK LONDON: Fortællinger fra Klondyke. Oversat af Søren Nielsen og Holger Trautner. 3 Kr. 50 Øre indb.
- XV. ISRAEL ZANGWILL: Ghetto-Historier. Oversættelsen ved Simon Koch. 3 Kr. 25 Øre indb.
- XVI. PIERRE LOTI: Tyrkiske Kvin-der. Nutidsroman fra de tyrkiske Hæmmmer. Oversat af Elisabeth Gad. 3 Kr. 25 Øre indb.
- XVII. ARTHUR MORRISON: Guna's grønne Øje. En Fortælling om en Kasse Tokayer. Oversat af Paul Læssøe Müller. 3 Kr. 25 Øre indb.
- XVIII. ISRAEL ZANGWILL: Nye Ghetto-Fortællinger. Oversættelsen ved Simon Koch. 3 Kr. indb.
- XIX. HUGO BERTSCH: Broder og Søster. Oversat af Sigurd Müller. 3 Kr. 25 Øre indb.
- XX. PER HALLSTRÖMS Mesterno-veller. Oversatte af Harald Nielsen. 3 Kr. 50 Øre indb.

STATSHEMMELIGHEDER

TRISTAN BERNARD

TRISTAN BERNARD

STATSHEMME­LIGHEDER

OVERSAT AF ELLEN HØRUP NIELSEN

1910 L 232

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCXCIX

KØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIEET

FORORD

„DET er den Herre, som var her forleden Dag,“ sagde min gamle Amme. Hun siger du til mig, og jeg har derfor bedt hende saa vidt mulig tiltale mig i tredje Person. Og hun føiede til: „Ønsker Herren, jeg skal vise ham ind i dit Kabinet?“

„Herren ønsker, at du gaar Fanden i Vold,“ svarede jeg.

„Godt,“ sagde hun, „naar du er i det Humør, er det bedst, jeg lader ham komme ind, saa kan I jo se, om I kan blive enige.“

For anden Gang saa jeg da denne lille, rødhaarede Mand af ubestemmelig Alder komme ind i min Stue. Han satte sig ligeoverfor mig og bemægtigede sig forskellige Genstande, der laa paa mit Skrivebord: Papirpresser, Pennekniv og Gummiflaske; mens han talte, lavede han forskellige Opstillinger med Telefonbogen som Støttepunkt.

„Har De læst de Optegnelser, jeg bragte Dem forrige Uge, og tror De, at de kan anvendes til en Bog?“

„Jeg har læst dem og jeg maa tilstaa, at de har interesseret mig levende. Det er en ung Franskmand, der bor i en af de tyske Stater, der har betroet Dem de Optegnelser, ikke sandt?“

„Jo, det er en Garnisonsskammerat af mig. Han kender min Udholdenhed, og han ved, jeg helmer ikke, før jeg faar dem anbragt. Skulde han med sin bløde Natur have besørget det, saa var de Optegnelser rimeligvis aldrig blevet trykt. Hvad min Vens Fordringer angaar, saa vil de ikke gøre Sagen vanskeligere: han forlanger nemlig ingen Ting. Det vilde blot more ham at faa de Optegnelser samlet og ordnet af en Skribent.“

„Jeg føler mig meget smigret over, at Deres Ven har valgt mig til at udføre det Arbejde, men — er jeg mon den rette? Jeg indrømmer Dem, at Historien ikke kunde være mere fantastisk, hvis den havde været opdigtet — men alligevel, mon der er Stof deri til en morsom Bog? De maa ikke glemme, at den, De har henvendt Dem til, har den sørgelige Skæbne at være en morsom Forfatter . . .“

„Naa,“ sagde den lille rødhaarede Mand ivrig, „saa De er anbragt i en Rubrik, og De vil ikke gaa uden for den. De er en Slave af Deres Publikum!“

„Nej, det maa De ikke tro. Forfatterne er ikke Slaver af deres Publikum, det er ikke dem, der følger Publikum, men Publikum, der løber i Hælene paa dem. De kan føre deres Læsere ad lange Veje og ad ubetraadte Stier, naar blot de passer paa ikke at overanstrengede dem og ikke forvirre dem ved pludselige Stop og uventede Spring, der bringer Forfatter og Læsere alt for langt bort fra hinanden. Hvis Forfatteren gør et Sidespring, maa han sørge for, at man kan finde ham igen lidt længere nede: Aha, der er han! De ser nok, hvilken Uforsigtighed man begaar ved at gaa udenfor sin Ramme. Og den Bog, De nu beder mig om at

skrive, vil utvivlsomt forvirre den lille, velvillige Skare af trofaste Læsere, som jeg har. Jeg forsikrer Dem, det var bedre, om De henvendte Dem til en anden . . .“

Men jeg havde en yderst udholdende Modstander, og jeg havde desuden ved at snakke alt for meget og give ham alt for mange Grunde, omgaaedes letsindigt med Vaabnene. *En* god Grund er mere værd end mange bedre.

Fem Minutter efter sad jeg foran den lille, rødhaarede Mand, bundet paa Hænder og Fødder . . . Det værste var, at han, efter at have faaet mit Samtykke, kom igen hver Dag og forlangte, at jeg skulde tage fat. Han var mig en Rædsel, og det lykkedes ham næsten at gøre mig led og ked af den Opgave, han havde paa-tvunget mig.

For at blive af med ham, satte jeg mig en Morgen ved mit Bord og skrev hurtigt paa et Ark Papir: Første Kapitel. Og for ikke at kede mig gennem 300 Sider, besluttede jeg at fortælle denne Historie med saa meget Humør, som jeg kunde faa ud af den . . .

I

DE mærkelige Begivenheder, som jeg her skal berette om, er baade for alvorlige og for aktuelle til, at jeg kan nævne Personerne i Historien og Landet, hvor den foregik, ved deres rette Navn. Jeg vil kun sige, at den Stat, der er Tale om — vi kan kalde den Fyrstendømmet Bergensland — ligger i Mellem-Europa; dens Hovedstad — vi kan kalde den Schoenburg — er en meget vigtig By og har langt over to hundrede tusind Indbyggere. Jeg opgiver et meget lavere Tal end det virkelige for ikke at give for tydelige Oplysninger.

Det er ganske pudsigt, at jeg er kommet til at indtage en fremskudt Plads i denne By, jeg, der opholdt Livet i Quartier Latin ved at have en eneste Elev i Fransk; det var en indskrænket og doven ung Mand, som blev tvunget af sin rige, snobbete Familie til at sætte sig ind i den moderne Journalistik.

Hver Maaned gav min Elev mig to hundrede af de tre hundrede Francs, som han fik af sin Moder til sin Undervisning. Jeg udfærdigede saa til Gengæld en Kvittering paa tre hundrede Francs, som han viste sin Familie. I Begyndelsen havde jeg lidt Samvittighedsnag, og jeg forlangte, at han skulde komme til mig en tre-

fire Gange om Ugen. De første Gange prøvede jeg samvittighedsfuldt at give ham en Time; han saa imidlertid saa umedgørlig ud, at jeg opgav det og i Steden for læste højt for ham af gode Bøger for at udvikle hans Stil. Jeg lod, som om jeg ikke saa, at han sov, og tilbragte Tiden behagelig med at læse for mig selv. Paa den Maade tjente jeg lidt til Livets Ophold og studerede vore Klassikere, mens min Elev udhvilede sig efter Nattens Anstrængelser og samtidig forøgede sine Lommepege med hundrede Francs. Bedre kunde tre hundrede Francs visselig ikke anvendes.

Jeg vilde dog gerne have fundet en anden Beskæftigelse for at faa det lidt mindre knapt. Jeg havde altid en eller anden Veninde, som jeg hang ved af gammel Vane. To hundrede Francs om Maaneden det er ikke overvældende for en ung Mand paa seksogtyve Aar, som elsker Kvinder, og som ikke vil elskes alt for hæftigt af dem.

Jeg spiste i en lille Beværtning i Saint-Jacques Gaden, hvor jeg gav halvtreds Francs om Maaneden for Kosten. Den var ikke videre god, men jeg holdt mig til den alligevel, fordi jeg — med Skam at melde — altid var bagud med Betalingen. Den Kalamitet bandede jeg mange Gange . . . men Forsynet havde nok sin Idé. Det var virkelig i den Beværtning, jeg gjorde Bekendtskab med en lille, tysk Skrædder. . . .

Han hed Karl Merch og var fra Karlsruhe. Han havde opholdt sig tre Aar i Bergensland og havde for nogen Tid siden nedsat sig i Paris. Han var min Skræk og Rædsel, jeg hadede hans Elskværdighed og hans

Tjenstiver saa meget mere, som jeg ikke tillagde ham nogensomhelst social Betydning.

Det blev ikke desto mindre denne ringeagtede Person, der blev Sporskifter paa min Livsbane og styrede mig bort fra det overgroede Sidespor, hvor jeg vegeterede, og ind paa Hovedlinjen, hvor Iltoget kører.

Han kendte Sekretæren ved Bergenslands Legation i Paris gennem sin Søster, der var Husbestyrerinde hos ham. Denne havde faaet i Kommission af sin Regering at finde en ung Franskmand, der egnede sig for en Tillidspost i Bergensland, og havde tilfældigvis talt med Karl Merch om det. Han havde rimeligvis ingen passende Forbindelser udenfor det franske Udenrigsministerium, hvor han ansaa det for bedst ikke at henvende sig. Derfra havde man faaet En, hvis Loyalitet man ikke kunde stole paa, og som man havde været nødt til at beholde, selv om man var utilfreds med ham.

En Morgen gik altsaa Karl Merch og jeg hen til Gesandtskabet. Jeg gjorde mig Umage for ikke at være alt for indladende overfor Skrædderen, for jeg kunde ikke lide, at min nuværende Elskværdighed stak alt for meget af mod min tidligere Kølighed.

Det var i høj Grad generende at følges med ham paa Gaden, fordi han var saa usædvanlig lille og havde den fikse Idé altid at ville gaa i Skridt med En. Jeg husker, at jeg hele Vejen gjorde, hvad jeg kunde, for at forhindre det . . .

Vi kom til Gesandtskabet, og Tjeneren førte os ind til Sekretæren, som underkastede mig et lille Forhør

angaaende min Familje og min Uddannelse. Saa fulgte han mig ind til sin Chef.

Jeg stod overfor en meget høj, glatraget Mand, som lignede en uhyre, lang Dreng. Sekretæren gentog for ham de Oplysninger, jeg lige havde givet ham om mig selv. Den store Dreng sagde hele Tiden: „Ja, ja“ og nikkede ligegyldig.

„Ja, det er godt,“ sagde han i en nedladende, træt Tone, „lad ham faa tre. Hører De, sørg for, at han faar tre . . . Hr. Humbert,“ sagde han til mig, „De faar tre tusind Francs . . . og her er til Deres Rejseomkostninger . . .“ Saa rejste han sig op og gik uden at sige et Ord hen til det høje Vindu og støttede Panden mod Ruden.

Gesandten beboede et gammelt Hus i Faubourg Saint-Germain. Værelserne var meget høje og udstyret uden Luksus. Da han havde staaet nogle Minutter ved Vinduet, kom han tilbage og satte sig igen ved sit store Skrivebord, bøjede Hovedet, lukkede Øjnene og skar en Grimasse, som om han i Søvn havde et Anfald af Tandpine; saa lukkede han pludselig Øjnene helt op og saa paa mig:

„Den Stilling, som De kommer til at indtage, har ikke nogen hemmelig Karakter . . . aldeles ikke . . . men selvfølgelig vil det være det bedste, Hr. Humbert, ikke at tale for meget . . .“

Hver Gang, han sagde Hr. Humbert, udtalte han H'et meget tydeligt, uden at jeg kunde høre, om det betød Foragt eller Høflighed.

Saa vekslede han et Par Ord med Sekretæren, der titulerede ham: Fyrste.

Jeg fik saa de tre tusind Francs og vilde overlade de tre hundrede til den lille Skrædder, men han vilde ikke have noget. Jeg ved ikke, om han fik noget af Gesandtskabet, men jeg tror det ikke. Jeg er overbevist om, at han sagde nej af lutter Elskværdighed. Han elskede at gøre Folk Tjenester, men han var saa utiltalende at se paa, at man ikke en Gang følte sig taknemlig.

Det var længe siden, jeg havde ejet en saa stor Sum Penge. Rigtignok var min Gæld omtrent lige saa stor, og den havde tidligere trykket mig i høj Grad. Nu derimod da jeg havde Lommen fuld af Penge, generede den mig ikke det mindste.

Jeg skrev velformede Breve til mine Kreditorer, sendte dem et Afdrag og lod Resten vente til næste Termin. Jeg gik ind i et af de store Magasiner, købte Linned, Klæder og Fodtøj for at se ordentlig ud ved Hoffet. Jeg fandt endogsaa i Herreafdelingen et Par hvide Klædes Knæbukser til Galabrug. Det var et lille Vink, Legationssekretæren havde givet mig. Og jeg købte i en Kafé i Vaugirard-Gaden en Kaarde, som en Opvarter solgte mig. Han havde vist faaet den af en Student, der skyldte ham Penge, og han paastod, at den havde tilhørt en berømt Mand. Hans Navn var i al Fald i Opvarterens Mund ganske ubekendt, men det er ikke usandsynligt, at det var en forvansket Udtale af Hr. de Falleyrand.

Skrædderen laante mig en lille Bog, hvor jeg lærte Begyndelsesgrundene af det bergenslandske Sprog, der for Resten havde meget tilfælles med tysk.

Saa sagde jeg Farvel til den lille Hattesyerske, der

for Tiden var min Veninde, gav hende lidt Penge, ikke ret mange (firsindstyve Francs) og tog saa med Iltoget Nordpaa.

II

Hvad vilde der komme ud af alt dette her? Jeg sagde til mig selv, at det var et ganske mærkværdigt Held, men jeg vilde ikke tænke for meget over det: jeg var bange. Sandt nok var jeg før disse Hændelser saa daarlig stillet, at enhver Forandring nødvendigvis maatte være til det bedre, men det ukendte, æventyrlige gjorde mig ængstelig. Jeg har altid været en sat ung Mand, og naar jeg er blevet Bohème, er det saa vist ikke af Tilbøjelighed: snarere er det, fordi min Familie er ruineret, og jeg selv noget doven; mine virkelige Tilbøjeligheder gaar i Retning af en regelmæssig og rolig Tilværelse, hvor man har liggende foran sig en lang og ensformig, men fuldkommen sikker Løbane. Jeg havde gennem min Opdragelse faaet en Skræk for alle uforudsete Omskiftelser.

Jeg havde kørt i flere Timer, og vi nærmede os den tyske Grænse. Jeg havde flere Gange rejst mig op for at se ud ad Vinduet. Det var ikke netop af Nysgerrighed men snarere af en rimelig, noget trættende Trang til at se, hvad jeg ikke før havde set. Jeg anstrængte mig for at beundre de Landskaber, vi kørte forbi, og finde dem forskellige fra andre Landskaber, som jeg samvittighedsfuldt havde beundret paa andre Rejser.

Under et lille Hvil, jeg tilstod mig selv, lagde jeg

Mærke til en ung Mand, der saa ud, som om han havde Lyst til at tale med mig. Han var høj og spinkel, havde blond næsten hvidt Haar, der skinnede som Silke, og hans Hud var af samme Farve. Den unge Herre sagde mig sit Navn, sin Stand og sin Stilling: Henry, Greve af Tolberg, tredje Legationssekretær fra Bergensland. Han havde set mig i Gesandtskabet den Morgen, jeg havde været der sammen med Merch. Han rejste til Bergensland, hvor han skulde tilbringe en lille Ferie.

Grev Tolberg talte Fransk med lidt Accent, men yderst korrekt. Han talte om Paris' Teatre, især de smaa. Jeg svarede saa godt jeg kunde. Jeg havde ikke i flere Aar været paa de Steder, jeg havde min Viden fra Aviserne. Saa fortalte den unge Greve mig om Hoffet i Bergensland og om Kongen. Han var efter Grev Tolbergs Udsagn en meget begavet og en lidt original Mand. I Ugevis kunde han lukke sig inde paa et Jagtslot, hvor han indskrænkede sig til at se sine Ministre af og til. Undertiden saa han Uger igennem ingen andre end Premierministeren.

„Folket“, tilføjede Grev Tolberg, „ser ham aldrig, men hvad han taber i Kærlighed, vinder han i Agtelse. Det er en mærkelig Konge, man ærer og frygter ham næsten som en Sagnkonge.“

Saasnart han ikke talte mere om Paris og ikke følte sig forpligtet til at anslaa den letsindige franske Tone, forekom han mig langt mere indtagende og klog.

„Premierministeren, Baron Herner anses af mange Folk for at være den egentlige Konge, mens det i Virkeligheden er Kongen, der staar bag ved alt. Han giver Herner løse Tøjler, men han slipper ham ikke. Og man kunde

meget vel berøve ham Kongens Gunst. Desuden ved Herner udmærket godt at skatte Kongens fortræffelige Egenskaber. Denne Herner vil De meget ofte faa at se, De vil komme til at staa direkte i Forbindelse med ham. Han er en aandelig Kraft af Rang, men han er ikke vindende. Han har meget faa af de Hjærtets Egenskaber, der gør en overlegen Intelligens indtagende.“

Det forekom mig unægtelig lidt mærkeligt, at denne unge Diplomat, der kun havde kendt mig en Time, sad her og fortalte løs om Forholdene i sit Land og udtalte sig saa frit om Premierministeren, en højtstaaende Person, som jeg vilde komme i Berøring med, og til hvem jeg meget godt kunde referere hans Ord — hvad han i al Fald ikke kunde vide sig sikker for.

Men Grev Tolberg havde straks forstaaet, at jeg ikke vilde forraade ham. Han havde fra det første Øjeblik vist mig en Tillid, som uvilkaarlig knyttede mig til ham.

„I Deres Stilling vil De ligeledes komme i Forbindelse med to af Herners trofaste Venner: Indenrigsminister von Müllen og Krigsminister General de Fritz. Tilsyneladende er det disse tre Ministre, der regerer i Bergensland, men i Virkeligheden er det Premierministeren, der afgør det hele. Rigsdagen, hvis Tilstedeværelse giver Bergensland Udseende af at være et konstitutionelt Kongedømme, gør egentlig ikke andet end forøge Kongens absolute Magt. Det ser ud som om Kongen blev ledet af Rigsdagen, men i Virkeligheden er det omvendt. Rigsdagsmændene er hans lydige Tjenere, og da de har Lov at modtage Ordner, nægter man sig jo ikke den Fornøjelse at dekorere

dem og ophøje dem i Adelsstanden, efterhaanden som man har Brug for dem.“

„Det er for Resten underligt,“ sagde Grev Tolberg pludselig, idet han højt udtalte den Tanke, jeg for et Øieblik siden havde haft, „hvordan mon det gaar til at jeg sidder her og fortæller Dem alt det? Jeg kom hen til Dem simpelthen for at faa mig en Passiar, og mens De har hørt opmærksomt paa mig, har jeg betroet Dem de intimeste og alvorligste Ting. Saasnart jeg mærkede, at De ikke var den første den bedste, begyndte jeg at tale og tale og fandt endogsaa Udtryk for Ting, som jeg ikke ved af, jeg før har tænkt over. Jeg har pludselig faaet et skarpere, klarere Blik for de Folk der hjemme fra end nogensinde før.“

Han saa frem for sig og fortsatte, som om han talte med sig selv:

„Hvor man er taknemlig mod dem, der paa den Maade ægger én . . . Den unge Kvinde, som jeg skulde elske højere end alle andre, maatte eje den Evne. Ved sin Ynde, ved den Maade, hvorpaa hun lyttede til mine Ord, skulde hun bestandig bringe mig til at overgaa mig selv i Godhed og Forstand.“

Den unge Diplomats inderlige Tone sagde mig, at den unge Kvinde, han vilde elske fremfor alle andre, rimeligvis var hende, han for Øjeblikket elskede. Man ser ikke saa henrykt og længselsfuld ud, naar man taler om en Dame i „Før Fremtid“.

„Jeg har — en Gang — kendt en Kvinde, der var saadan,“ blev han ved. (Alene hans Trang til at tale om denne Veninde bragte hende nærmere. Hun hørte nu ikke mere hjemme mellem Mulighederne, men var

ganske stille gledet ind i den virkelige Fortid.) Den Dame, jeg mener, havde den Slags Øjne, der tvang én til fuldkommen Oprigtighed. Naar hun saa paa En, kunde man ikke lyve, ikke en Gang for sig selv. — Og saa hendes Glæde! Og hendes Latter! Saadan en overbevisende og god Latter! — Jeg forekommer Dem vist noget springende i min Tale, men i min Tankegang er der dog et Tilknytningspunkt . . . Jeg lukkede et Øjeblik Øjnene; hendes yndige Ansigt stod for mig; jeg saa hende smile, jeg hørte hende le . . .

Det var ikke altid, hun lo. Naar hun var alvorlig, havde hendes ovale, yndigt formede Ansigt et Udtryk af asiatisk Blidhed. Det lignede de Japaneserinders Ansigter, der broderes paa kostbare Silketøjer. De ligner store Blomster af Silke.“

„De maa undskylde,“ sagde jeg, „men det forekommer mig besynderligt, at De kan tale med saa megen Glæde om et Væsen, der ikke er mere, som synes at være forsvundet af Deres Liv. Det forbavser mig at se Dem saa lidt bedrøvet over hendes Forsvinden.“

Han saa paa mig.

„Naa, De har altsaa gættet,“ sagde han smilende, „at dette Væsen endnu er til. Det er rigtignok lidt tidlig at betro Dem den Slags Hemmeligheder, men det lader til, jeg maa, enten jeg vil eller ej, og da jeg gerne vil og maaske kun har givet mig i Snak med Dem af den Grund, vil jeg straks begynde at fortælle Dem om hende.“

III

„De vil faa hende at se ved Hoffet. Det er forøvrigt sandsynligt, at De vil faa alle mulige Historier at høre om hende og mig . . . men der *er* ikke noget. Det følger af sig selv, at hvis der *var* noget, vilde jeg benægte det. Jeg sidder ikke her for at give mig ud for en Don Juan. Det er hændet mig, at jeg har staaet i et intimt Forhold til en Dame, og at jeg har fortalt det til Venner, jeg kunde stole paa; men det har altid truffet sig saadan, at Damen havde sagt det til sine Veninder længe før jeg. Kvinder kan ikke tie stille . . . Men hvis nogensinde alt, hvad man fortæller om denne Dame og mig, blev til Virkelighed, saa tror jeg for Alvor, at jeg ikke vilde aabenbare det for min bedste Ven. Det er ikke Hensynsfuldhed, der holder én tilbage, det er en Slags Undseelse. Naar en Kvinde giver sig hen til en Mand, der elsker hende, er det altid i hans Øjne en alvorlig Sag, der indgyder ham Respekt. Naar en anden Person omtaler det, ser det ganske anderledes ud.“

„Naar jeg nu rejser hjem til Schoenburg,“ fortsatte den unge Greve aabenhjærtig — denne fortrolige Samtale bragte os nærmere og nærmere — „naar jeg nu rejser hjem, er det alene for at gense hende. I fem Maaneder har jeg ikke set hende. Men vi skriver ganske vist til hinanden hver Dag.

I min Omtale af Premierministeren var jeg mere overbærende, end jeg er i mine Tanker; jeg har en saa god Grund til at afsky ham, at jeg maa anstrænge mig af al Magt for ikke at bedømme ham uretfærdigt. Man

bør i det hele taget ikke være hadefuld; det forhindrer én i at se klart paa Personer og Forhold. Og den største Ulykke, der kan hænde en Mand, er at miste sit klare Omdømme.“

Grev Tolberg holdt nok af at pynte sin Tale med den Slags Aforismer; han kom lidt tøvende frem med dem, som om det var Tanker, der lige nu opstod i hans Hjerne, og som han havde Besvær med at udtrykke. Men jeg kunde nok mærke, det var længe siden, han havde opfundet dem, og at det heller ikke var første Gang, han anvendte dem. Overgangene gjorde han undertiden lidt bratte for at naa at faa disse dybsindige Sandheder anbragt paa passende Steder. Det var tydeligt, at han anstrængte sig. Denne Iver for at behage mig kunde ikke andet end smigre mig. Han var desuden baade naiv og indtagende.

„Jeg har al god Grund til at hade denne Herner. Bertha, den Dame jeg har fortalt Dem om, har nemlig en Mand, en stakkels sindssyg, der i fire Aar har været paa en Sindssygeanstalt. Hun vilde gerne skilles, men det er ikke saa let en Sag i vort Land, især ikke for en Person, der hører til Kongens nærmeste Omgivelser. Herner gør alt, hvad han kan, for at modarbejde min Venindes Planer . . . Jeg tror ikke, han elsker hende, men han gør Kur til hende, og det vilde være en positiv Fordel for ham at ægte hende. Og nu ved han, at, hvis hun bliver skilt, bliver det snarere mig, hun gifter sig med. Han søger paa enhver Maade at hindre mig i at komme tilbage til Schoenburg; tidligere kunde alle vore Attachéer rejse ud og komme hjem, ganske [som de havde Lyst; men nu har han — til

Ære for mig — villet tvinge dem til at ansøge om Ferie. Heldigvis fik han at vide, hvem han havde at gøre med, da han kom til vor Gesandt . . . De saa ham jo i Paris, ikke sandt?“

„Jo, det var den lange Dreng, der hele Tiden nikkede?“

„Han ser saa ligegyldig ud, ikke sandt? Men De kan være vis paa, han ved, hvad han vil . . . Og da han er Fyrste og næsten er af kongelig Familje, er Herner nødt til at tage Hensyn til ham. Heldigvis er Gesandten paa min Side, for jeg har i Premierministeren en Fjende, der er i Stand til alt, en frygtelig Mand, alt for frygtelig for mig. Jeg mangler ikke Mod, naar Lejligheden kræver det, men jeg er ikke krigerisk anlagt. Jeg tror nok, jeg i et givet Øjeblik kunde vise mig som en Helt, men jeg egner mig ikke til at kæmpe til Stadighed . . . jeg er alt for blød af Natur . . . det er ikke Sløvhed og heller ikke Fejghed. Jeg gør op en Gang imellem med mig selv, jeg kan godt lide at være klar over, hvad jeg kan vente af mine Evner: en øjeblikkelig, næsten uovervindelig Kraft, men ingen Udholdenhed. Det er en stor Fordel at kende sig selv paa det Punkt.

„Vil De tillade mig at sige Dem, at De for Fremtiden faar en Forbundsfælle mere i Deres Hjemland.“

„Tak, jeg skønner i høj Grad paa det. De vil i Schoenburg komme til at beklæde en Tillidspost, hvor det afhænger af Deres egen Dygtighed, om De faar meget eller lidt Indflydelse. De vil kunne vise mig mange Tjenester . . . som jeg med Glæde vil tage imod,

for saa vidt de ikke strider mod Deres egne Interesser eller ødelægger Deres Stilling ved Hoffet. Jeg takker Dem endnu en Gang, og jeg beder Dem blot tro, at jeg ikke har haft nogen Bagtanke, da jeg søgte at gøre Bekendtskab med Dem. . . . Det var ikke for at sikre mig en Forbundsfælle. . . .“

Det behøver De ikke at sige mig. Om jeg saa havde kendt Dem i ti Aar, kunde jeg ikke være mere overbevist om, at De ikke kender til Beregning. . . .“

Jeg tav, og vi forlod som efter en fælles Overenskomst dette Emne. Det forekom os begge, at vi havde sagt hinanden tilstrækkelig mange Behageligheder.

IV

Vi havde nu været næsten en Dag undervejs, og vi nærmede os Schoenburg. Min Rejsefælle og jeg havde haft det fortræffeligt sammen. . . . Men efterhaanden som Toget nærmede sig Bertha, blev Greven mere adspredt.

Jeg var noget imponeret over den Betydning, han mente, jeg kunde faa i min fremtidige Stilling ved Hoffet, og hvad der især forbavsede mig, var, at det var blevet mig, en fuldstændig ukendt Person, der blev valgt til at indtage en saadan Stilling. Jeg gik saa vidt, at jeg spurgte mig selv, om det nu ogsaa udelukkende beroede paa Tilfældet, eller om der ikke kunde tænkes en hemmelig Grund til, at netop jeg var blevet udset til den Post. Skulde der mon ruge en Hemme-

lighed over min Fødsel, en eller anden romantisk Historie? Saa langt jeg kunde gaa tilbage i min Familje, var der imidlertid ikke optraadt Landgrever, Hertuger eller Ærkehertuger paa Rejse hos de fredsommelige Købmænd i Mâcon.

Grev Tolberg forklarede mig Grunden til, at en Ud-lænding var blevet udset til den Stilling, som var bestemt for mig: Folkene i Bergensland vilde sikre sig imod, at den Mand, de valgte, svang sig op til de højeste Embeder.

„Desuden,“ tilføjede han, „er der meget faa der hjemme, naar jeg undtager Kongen, Premierministeren, Gesandten og jeg, der er rigtig godt inde i det franske Sprog. Og jeg har nu ikke som De den Fordel paa Forhaand at være udelukket fra de højeste Stillinger. Hvor stor Deres Indflydelse end bliver — og den bliver stor, det er jeg sikker paa — vil De dog aldrig blive andet end en Embedsmand uden Titel.“

Vi var imidlertid naaet til en Station, der laa en halv Time fra Schoenburg, og vi saa paa Perronen en høj, ung Dame. Tolberg kom til at ryste, da han fik Øje paa hende. Hun saa paa ham med et Ansigt, der næsten var blodløst af Sindsbevægelse, og hendes Læber skælvede; man kunde ikke se, om hendes Ansigt udtrykte Glæde eller Smerte.

Han sprang ud paa Perronen, gik hen og tog hende i Haanden og trak hende blidt hen til Kupéen paa en underlig barnlig Maade, som en lille Dreng overfor en lille Pige. De saa stiltiende paa hinanden. Lidt efter gjorde Tolberg hende opmærksom paa mig og sagde: „En meget god Ven.“ Ingen Navne blev nævnt. Jeg

bukkede og gik ganske langsomt ud i Korridoren, for at det ikke skulde se ud, som om jeg skyndte mig, for at de kunde blive alene.

V

Nu var det imidlertid paa Tide, jeg tog min Ulster og min Rejsehue af og pakkede mine Bøger og Aviser ned i min Kuffert.

Det er altid med en vis Spænding man nærmer sig en stor By for første Gang . . . og det bliver altid en Skuffelse. Den By er ligesom de andre: dens Omnibusser, dens Larm, dens Hotel lige over for Bane-
gaarden . . . Jærnbanerne har eksisteret alt for kort: alle Banegaarde er fra samme Tid, den samme Civilisation har opført de Bygninger og ladet den samme store Plads staa tom foran Stationen. Fortovene er fulde af Hotelfok, der kun kan de samme Sætninger af de forskellige Sprog, hvor man saa kommer hen. De har samme Udtryk i Ansigtet, enten de taler det Sprog, de kender, eller et andet. Al Verdens Banegaarde er iført den samme Dragt, det er den samme kedsommelige og triste Uniform, der møder den rejsendes Blik.

Jeg havde under den almindelige Forvirring tabt Grev Tolberg af Syne. Lige ved Udgangen saa jeg ham to Skridt fra mig; han smilede og fik netop Tid til at sige:

„Det er ikke værd, vi ser ud, som om vi kendte hinanden alt for godt.“

Han havde øjensynlig fortalt sin Veninde om mig,

for hun saa paa mig med et saa elskeligt Udtryk i Ansigtet, at mit Hjærte bankede, og jeg følte, at min Hengivenhed for hende vilde vare hele Livet.

Jeg lagde Mærke til, at de gik hver til sin Side og ufrivillig fulgte mine Øjne den unge Kvinde, der steg op i en Vogn. I samme Øjeblik hørte jeg én nævne mit Navn. Foran mig stod en lille Mand med graat Skæg; han saa paa mig med hele sit venstre Øje og en Del af det højre, som Øjelaaget faldt ned over ligesom en italiensk Persienne, der er kommet i Ulave.

Han var Hovmester for Kongens Nevøer og var blevet sendt ud for at tage imod mig, fordi han kunde lidt Fransk. Han var mere uforfærdet end heldig i sine Forsøg. Han kastede sig ind i en fransk Samtale med en næsten utrolig Dristighed, og lod sig ikke anfægte af nogen Vanskelighed, skønt han faldt over dem ved hvert Ord. Han klarede sig ved at fægte med Armene og stampe i Jorden; eller ogsaa slap han ganske simpelt den Sætning, han var kørt fast i, for at gaa løs paa den næste. I Mangel af Ord gestikulerede han saa voldsomt og udtryksfuldt, at det endte med, at man forstod, hvad han mente. Det bedste var slet ikke at fæste sig ved de Ord, han sagde, de gjorde mere Skade end Gavn, thi han brugte ustandselig forkerte Udtryk, sprang Nægtelserne over, føjede Ord til, der slet ikke hørte til i Sammenhængen, og naar han ikke kunde komme videre, strammede han hele Ansigtet og raabte med en triumferende Mine: *Voilà!*

Han lod mig gaa op i en Landauer, og jeg mærkede paa hans Tone overfor Kusken og Tjeneren, at han gerne vilde imponere mig. Her blev han imidlertid ikke

understøttet i sine Bestræbelser; Folkene behandlede ham ikke netop som en Prins af Blodet.

Hr. Bølmøller havde i en Fart sagt mig sit Navn og sine Titler og gav sig nu i Vognen til at fortælle opad Vægge og ned ad Stolper om de forskellige Personer ved Hoffet. Maaske han anstrængte sig saa meget, fordi han vidste, jeg vilde komme i Berøring med de Mennesker og saa ved Lejlighed kunde glæde dem med alt det gode, han havde sagt om dem. Han saa nok ud til at kunne præstere den Slags Beregninger; for Resten tror jeg snarere, at han var saa udelukkende optaget af sig selv, at han slet ikke havde nogen Mening om de Folk han talte om; han afleverede en eller anden helst gunstig Dom, for at der ingen Ubehageligheder skulde komme ud af det.

Da han havde snakket et Par Minutter, havde jeg faaet nok. Jeg saa ud ad Vinduet. Det var graat og koldt. Mon vi snart var ved Slottet? Hestene gik i rask Trav langs en Bulevard med smaa lave Huse paa begge Sider; foran hvert Hus var der en lille Have.

Naar jeg bøjede mig lidt ud, kunde jeg langt borte se en aaben Plads. Mon det var dér? Jeg vilde ikke spørge min Nabo; jeg vilde hellere overraskes.

Ja, det var naturligvis den store, firkantede Bygning med Skildvagten foran. Den var lidt stræng at se til, men havde da en vis Størrelse . . . Jeg var skuffet; jeg ved ikke, hvad jeg havde ventet, men det var i al Fald noget andet . . .

Landaueren kørte imidlertid forbi Slottet. Skildvagten præsenterede Gevær, da han saa det kongelige Liberi. Pludselig et Par Minutter efter, da jeg næsten havde

opgivet det, var vi der. Kusken drejede ind paa en aaben Plads, kørte gennem en stor Port og over den brolagte Gaard. Vognen standsede foran en meget høj Trappe, der maatte være drøj nok at arbejde sig op ad ved Midsommertid, skjønt Trinene var temmelig lave.

Der var ingen i Forhallen, og jeg følte mig trods alt lidt skuffet. Ikke just, at jeg havde ventet, at Kongen og hele Hoffet skulde komme ud og tage imod mig. Men slet ingen! . . . , Jeg var uden at vide af det blevet lidt indbildsk af alt det, min Ven Tolberg havde sagt om den mulige Indflydelse, jeg kunde faa i min Stilling her.

Bølmøller hostede energisk for at der skulde komme nogen, men det hjalp ikke. Et Øjeblik efter kom der en høj, ældre Dame til Syne, men det var sikkert en Tilfældighed. Hendes graa Haar var sat op i Bukler som paa gamle Malerier, men var ligefrem abnormt i Omfang. Hun talte til mig i Landets Sprog, som om det var noget man kunde fra Fødslen. Bølmøller oversatte hendes Ord med sin sædvanlige Beredvillighed. Da de var blevet trætte, opgav de det og vinkede ad mig for at jeg skulde følge efter dem op ad en lille Trappe.

Mit Værelse laa i tredje Etage og var et stort, højloftet Kvistværelse. Det var møbleret med gamle Møbler, der sikkert var kostbare, men det var noget, jeg ingen Forstand havde paa. Det var Møbler, jeg ikke kendte, og gamle Møbler virkede endnu mere fremmede end nye ved alt det, de har set og oplevet. Madrassen var stoppet op og bugnede voldsomt paa Midten. De første Par Nætter kom jeg ikke til at ligge

godt, tænkte jeg. Det satte mig i daarligt Humør, og jeg tænkte i det Øjeblik med Længsel paa mit tarvelige og rolige Liv i Paris.

Damen med Buklerne var gaaet; jeg aabnede min Rejsetaske (min Kuffert stod endnu paa Stationen) og begyndte at gøre mig i Stand. Bølmøller snakkede stadig løs. Han talte om alt muligt lige fra min Klædebørste til Byens Drikkevand, som han sagde var fortræffeligt. Høre efter gjorde jeg ikke, men jeg følte mig dog knyttet til ham omtrent som Robinson til Fredag. Jeg vidste godt, jeg vilde lade ham i Stikken, saa snart jeg fandt det, der var bedre, men for Øjeblikket var han det eneste Væsen, jeg kendte i dette ubekendte Slot.

Jeg var lige blevet færdig med mit Toilette, da der blev banket paa Døren. En stor Tjener, der oversaa Bølmøller endnu mere end Kusken og Tjeneren paa Vognen, afleverede en Besked, som min Tolk oversatte næsten rigtig . . . Premierministeren ønskede at tale med mig.

For første Gang havde jeg en Fornemmelse af Angst ved Tanken om at skulle stilles overfor en eller anden, som vilde spørge mig ud, overhøre mig som ved en Eksamen. Det var jo muligt, jeg ikke bestod.

Jeg fulgte den store Tjener. Bølmøller gik med til første Sal, der trykkede han mig i Haanden og sagde: „Jeg gaar ikke med ind,“ i en Tone som en Mand, der er optaget af andre Ting. Han tilføjede, at vi saa nok hinanden senere ved Middagen.

Kammertjeneren førte mig igennem et Venteværelse, der var prydet med store Malerier. Saa kom vi ind i Hr. de HERNERS Arbejdsværelse. Ved Skrivebordet sad

en Mand med et koldt, men tiltalende Ansigt. Han rejste sig og rakte mig Haanden. Det var Premierministeren.

Det forbavsede mig, at han saa saa ung ud. Jeg fik senere at vide, at han var over fyrre, men han saa knap nok ud til at være femogtredve. Han havde et aflangt Ansigt, lysebrunt Overskæg og Haar af samme Farve og en lille Smule kruset. Jeg saa især paa hans blaa Øjne, de var snarere klare end kolde, og jeg følte med Glæde, at hans Blik ikke generede mig. Der er nogle Folk endogsaa blandt mine Venner, som jeg ikke kan se i Øjnene uden at faa en Fornemmelse af Ubehag.

Han talte ikke flydende Fransk, men naar han maatte tænke sig om, lavede han meget behændig en lille Kunstpavse. Jeg betragtede ham, mens han talte, og jeg tænkte paa, at det kunde maaske være forkert, naar Tolberg sagde, at denne Herner var et slet Menneske; det var vel muligt, at den unge Greve trods alt lod sig paavirke i sin Dom af det Had, han nærrede til Premierministeren.

Uden at mine venskabelige Følelser overfor min Rejsefælle i nogen Maade forandredes, kunde jeg dog ikke nægte, at jeg var ked af, at jeg havde lovet ham min Hjælp; jeg følte mig allerede halvt om halvt som Forræder over for denne Mand, der tog saa venligt imod mig.

Han indbød mig til Middag samme Aften. Han gjorde Indtryk af at være en Mand, for hvem Magt alene ikke er nok, og som trods alt kedede sig; og jeg følte mig smigret, over at denne store Mand tænkte sig Muligheden af, at jeg kunde more ham.

Jeg kunde ikke klæde mig om, da jeg ikke havde faaet min Kuffert endnu, men Baron de Herner sagde smilende, at der intet officielt var ved den Middag, han indbød mig til. Saa rakte han mig Haanden og sagde: „Altsaa Klokken syv.“

Hvor skulde jeg nu faa fat i Bølmøller og sige ham, at jeg ikke spiste hos Intendanten i Aften. Jeg mødte ham paa første Sal, hvor han ved et mærkeligt Tilfælde opholdt sig. Den Slags Nysgerrighed holdt jeg ikke af, og jeg begyndte straks at tage Afstand fra ham. Jeg mærkede det selv paa den onskabsfulde Tone, hvori jeg høfligt beklagede, at jeg ikke i Aften skulde spise Middag sammen med ham. Jeg tilføjede med en Mine, som om det fulgte af sig selv, at jeg var indbudt til Premierministeren. Han svarede med nøjagtig samme Mine, at han havde aldrig spist der, og han vidste ikke, hvordan Maden var. — Han havde kun spist ved Kongens Taffel, temmelig ofte for Resten, og der var Maden ganske fortræffelig. Denne lille Bølmøller var ikke videre fin, men naar han var blevet saaret i sin Forfængelighed, var hans Svar virkelig ganske pudsige.

Fra det Øjeblik betragtede jeg ham som en Slags Fjende eller Rival; ganske vist en, som jeg saa ned paa og skammede mig over, men som jeg ikke kunde lade være at ydmyge ved enhver Lejlighed, skjønt jeg stadig sagde til mig selv, at det var ikke Umagen værd at beskæftige sig med en saa ligegyldig Person.

Jeg gik op paa mit Værelse og saa med Sorg, at min Kuffert var kommet. Nu havde jeg ingen Undskyldning for at blive i mine Rejseklæder. Jeg maatte tage en Frakke paa, og jeg hader at klæde mig om, ja end-

ogsaa at vadske mig, og jeg gør det kun, fordi jeg er nødt til det.

Foruden min Kuffert fandt jeg ogsaa min fremtidige Kammertjener, en sur Schweitzer, som straks forekom mig fordægtig: sandt at sige, har jeg aldrig haft det mindste at bebrejde ham, men han indgød mig ikke Tillid; han havde altid saa travlt, og det varede flere Uger, inden jeg opdagede, hvad det var, der optog ham. To-tre Gange hændte det, at Konvolutterne paa mine Breve forsvandt, og det var ikke til at tage fejl af, at han løj, da jeg spurgte ham, hvor de var blevet af.

Saa en skønne Dag opdagede jeg, at han i al Uskyldighed samlede paa Frimærker.

VI

Min Schweitzer forklarede mig Vejen til Premierministeren. Jeg skulde gaa ud igennem Haven og langs med en lille Kanal med Træer paa begge Sider. Luften i Slotshaven var mildere end i Byens Gader, men ved Kanalen var der næsten lige saa lunt og stille. Kanalen var oprindelig en lille Flod, hvis Løb var blevet reguleret.

Paa den ene Side var Husene gamle og gik næsten helt ned til Vandet. Paa den anden Side var der Træer og grønne Bænke, hvor der naturligvis sad nogle gamle Invalider og nød deres tyske Pibe. De saa ud som alle gamle ser ud, naar de først har naaet den Alder,

hvor de ikke mere forandrer sig, og dog gør de Indtryk af at skulle sidde der i al Evighed lige til det Øjeblik, hvor Skæbnen ganske umærkelig fejrer dem af Vejen.

Ligeoverfor kunde man se ind i de smaa borgerlige Hjem. Bordet var dækket i den beskedne Spisestue, Aftensmaden ventede, og Konerne kom ud og hentede Vand i deres Spande.

Der, hvor Kanalen drejer, havde Schweitzeren sagt, er der en lille Bro, som De skal gaa over. Saa kommer De ind gennem en Slags Buegang, og ud i Fredensgade, som er den smukkeste Gade i Schoenburg. Hundrede Skridt derfra ligger Nytorv, hvor Baron de Herner har sit Hus.

Jeg havde endnu et Kvarter til min Raadighed og benyttede det til at se paa Butikkerne. De var meget flotte og skinnede af Kobber og Nikkel. Jeg saa lige som i Brüssel store Tobaksforretninger med lange, duftende Cigarer, ordnede i oplyste Kasser lige som smukt indbundne Bogrygge, der gav mig Lyst til at begynde at ryge igen.

Jeg mødte flere elegante, stramme Officerer, og jeg huskede med en vis Tilfredsstillelse, at jeg hørte til „Regeringen“. Jeg var ikke langt fra at kalde dem „mine Soldater“.

Jeg saa ogsaa en stor Restaurant, der allerede var fuld af Middagsgæster; de sad og nød Musiken fra et straalende Orkester, der bestod af et Dusin Damer af forskellig Alder, der alle havde udslaet Haar af samme blonde Farve og af samme Længde.

Jeg syntes godt om denne straalende By, der var saa

fuld af Liv om Aftenen. Jeg var nær ved at være ked af at skulle tilbringe Aftenen hos denne højstaaende Vært, som ganske vist viste mig en stor Ære, men som til Gengæld berøvede mig min Frihed. Jeg lovede mig selv at komme tilbage til den festlige Restaurant for at nyde Livet og opleve et af de smaa, ufarlige Æventyr, som man altid haaber paa, naar man kommer til en fremmed By.

Det var nu paa Tiden at gaa, og jeg begav mig uden synderlig Begejstring hen paa Nytorv, hvor jeg hurtigt fandt Baronens Hus; over Døren, havde man sagt mig, skulde der være et Relief i Sten, der forestillede en ung bevinget Kriger paa en stejle Hest . . . Jeg sagde til mig selv, da jeg ringede paa, at jeg burde maaske have forhørt mig nøjere om denne Kriger; det var muligvis en kendt mythologisk Figur, som det ikke gik an at være uvidende om. Da Porten blev lukket op, stod jeg i en lille Gaard. En Dame med graa Bukler (det var aabenbart den nationale Frisure for Oldfruer) ventede mig ved Døren og førte mig ind i en noget stiv Dagligstue, hvor jeg fandt Premierministeren, hans Moder, Baronesse de Herner, der saa forholdsvis ung ud, sammen med to Gæster. Baronessen havde samme aflange Ansigt som sin Søn, samme blaa Øjne, men haardere. Hun sagde paa godt Fransk et Par Ord til mig, som jeg besvarede uden alt for stor Forvirring. Min Indtrædelse i den store Verden gik nemmere, end jeg havde troet; og det skyldtes vist et lille, tilfældigt Uheld: jeg væltede et eller andet, der stod paa et Bord i Entreen, jeg saa ikke, hvad det var, og jeg tænkte hele Tiden, mens jeg blev præsenteret: Mon det var

noget af Bronze eller noget, der gik i Stykker? Det værste ved det hele er, at jeg aldrig har faaet det at vide. Jeg tænker mig Muligheden af, at den Kulde Baronesse de Herner senere viste mig, skyldes denne min Kejtethed.

Jeg iagttog imidlertid de to andre Gæster. Den ene var en ung Officer med trætte, svømmende Øjne, Ministerens Nevø, den anden lod til at være Bergenslands Nationaldigter. Det var et Væsen af en ubestemmelig Alder, mellem tredive og firs, Haar og Skæg havde han ikke, og da han endogsaa manglede Øjenbryn, kunde man kun ved Hjælp af de lange, hvidblonde Øjenvipper slutte sig til, hvilken Farve det øvrige vilde have haft. Man var ikke helt sikker paa, at han var et stort Talent, men da han var den eneste Digter blandt dem, der behandlede højere Emner, der havde faaet en god Opdragelse, havde man for alle Tilfældes Skyld behængt ham med alle borgerlige Ordner og ventede nu kun paa, at han skulde blive færdig med en Krigshymne, for at hænge alle de militære Ordner ved Siden af de borgerlige.

Denne Digter, der levede ene mellem lutter prosaiske Mennesker, var kommet helt ud af Vane med at tænke paa Digtekunsten. Han beskæftigede sig kun med den én Gang om Aaret, naar han forfattede sit Lejlighedsdigt til Kongens Fødselsdag. Naturligvis kunde der indtræffe ekstraordinære Lejligheder saasom fremmede Monarkers Besøg eller Ulykker, der medførte Velgørenhedsfester, hvor Lyriken var paa sin Plads.

Denne Middag hos Landets første Embedsmand var, hvad Samtaleemnerne angaar, ikke videre forskellig fra

Middage i mere borgerlige Kredse. Der blev talt om Automobilerne, hvor hurtig de kørte, og hvor meget de var trængt igennem i Bergensland. Jeg blev naturligvis spurgt ud om Paris, hvor alle Gæsterne havde været i det mindste en Gang.

Digteren talte ganske ordentlig Fransk, naar undtages, at han sagde „Monsieur“ ved hvert Ord. Han mindedes med et rørt Smil det muntre Studenter-Kvarter, hvor jeg tidligere sugede paa Labben, det djævelblændte Bal Bullier, hvor jeg aldrig havde sat mine Ben, og det berømte Universitet, som jeg kendte godt fra Gaden. Officeren snakkede naturligvis om de smaa Teatre og akkompagnerede sig selv med en fløjtende Latter, som han trak ud i det uendelige. Han genfortalte Scener fra disse Teatre, som havde moret ham, fordi han havde lagt en ganske anden Mening i dem, end Forfatteren og gentog Repliker paa en Maade, saa jeg var alene om at more mig, fordi jeg var den eneste, der forstod, at de var meningsløse.

Baron de Herner talte kun lidt. Jeg lagde Mærke til, at han spiste ganske godt, men uden at interessere sig for, hvad det var, han spiste. Han saa ikke ud til at være Levemand. Han havde heller ikke omgivet sig med nogen Art af Luksus.

Jeg sagde den Aften til mig selv, at hvis den Mand elskede Magten, saa var det for Magtens egen Skyld og ikke for materielle Fordele eller for Livets Nydelser. Man behøvede ikke at frygte den Slags Urimelighed af ham, som man var udsat for hos Folk, der nyder Livet; paa den anden Side var han heller ikke henfalden til Levemandens forspiste Godlidenhed.

Alt i alt vidste jeg slet ikke, om denne højtstaaende Person virkelig var saadan, som jeg her fremstiller ham, og om ikke enkelte af hans Handlinger staar i Modstrid med min Definition af hans Karakter. Det er allerede længe siden, jeg har faaet Øjnene op for den Fare, der ligger i at bedømme Folk for hurtigt; man er senere hen alt for tilbøjelig til at undersøge deres Handlinger ud fra den forudfattede Mening, man har om dem, og som man under ingen Omstændigheder vil gøre sig den Ulejlighed at forandre.

Da Middagen var forbi, gik vi ind i Rygeværelset sammen med Baronessen, der ikke havde noget imod Tobaksrøg. Derinde tog Baron de Herner mig til Side og talte temmelig aabent med mig.

Jeg var ikke saa lidt stolt af, at han foretrak at tale med mig fremfor med Officeren og Nationaldigteren. Han sagde mig, at jeg vilde blive knyttet til hans og Kongens Person, og at mit Arbejde skulde bestaa i at gennemgaa alle franske Aviser og Dokumenter, som kom til Gesandtskabet. Straks næste Dag skulde vi sammen ud til Kongen, der trods den fremrykkede Aarstid endnu boede paa Landet.

Jeg maatte anstrænge mig af alle Kræfter for at opfatte, hvad han sagde, saa optaget var jeg af, at han, Ministeren, talte med mig.

Hvad der mest interesserede ham i de franske Aviser var ikke alene Frankrigs Udenrigspolitik, men ogsaa den socialistiske Bevægelse. „Vi har ikke mange Socialister endnu her i Landet,“ sagde han, „til Gengæld har vi ikke saa faa russiske Flygtninge. De danner Komplotter mod den kejserlig russiske Familje og, for at

øve sig, ogsaa mod vor højtelskede Konge. Sidste Aar opdagede vi, at de forberedte et Attentat. Tilfældet hjalp Politiet, som uden det sikkert intet havde set. Jeg betjenes af en Flok indbildske Dumrianer. Jeg vover ikke en Gang at bebrejde dem deres Mangel paa Initiativ. Bilder de sig først ind, at de har noget, saa er de endnu farligere.“

Middagen hos Premierministeren trak ikke ret længe ud. Han var vant til at staa tidlig op. Jeg fulgtes med Officeren og Digteren, og vi gik i al Borgerlighed hen og drak Øl i den store, glimrende oplyste Kafé, hvor Dameorkesteret stadig buldrede løs. Baronens Nevø bestilte Skinke og sagde, han var ved at dø af Sult som altid, naar han havde spist til Middag hos sin Grandtante. Jeg kunde nok forstaa af de spøgefulde Bemærkninger, Nationaldigteren kom med, at det var et Emne, der var almindeligt mellem Premierministerens Gæster.

Jeg smilede forsigtig, akkurat tilstrækkelig til ikke at se ud, som om jeg misbilligede deres Spydigheder.

Officeren foreslog os at gaa med hen til en Dame, der hed Irma. Men Digteren sagde, han var træt. Jeg fik senere at vide, at han blev holdt fangen af sin Husbestyrerinde, en lille tør Dame paa et halvt hundrede Aar, hvis lange, blege Haar man fandt i mange af Mesterens Sonnetter.

Jeg for mit Vedkommende sagde ogsaa nei Tak. Jeg vilde ikke komme for sent hjem den første Aften. Mine to nye Bekendte fulgte mig til Slottet. Vejen var lidt længere nu, fordi Haven om Natten var lukket. For Digteren var det ikke nogen stor Omvej at følge mig;

og hvad Officeren angaar, der ikke havde det ringeste at bestille, da var han vant til at agere Forsyn for de stakkels Mennesker, der er bange for at gaa alene hjem om Aftenen, og som af den Grund fandt sig i hans Selskab ogsaa paa andre Tider af Dagen.

Portnere sover nok lige tungt i de kongelige Slotte som i Saint-Jacques Gaden, hvor jeg i tidligere Tid mange Gange forarget havde filosoferet over den „første Søvn“ ganske særlige Fasthed.

Her i Schoenburg havde jeg i det mindste den Tilfredsstillelse, at Skildvagten hundrede løs paa Porten med sin Geværkolbe. Jeg selv stod imens og ringede haabløst paa en lille Sølvklokke, der var alt for klanger til at forstyrre en Portners Søvn, og som i det højeste med sin svage Klokkelyd kunde fuldstændiggøre en sød Drøm om Hyrder og grønne Enge.

Endelig gav Porten efter, jeg slap ind, og kunde nu begynde mit Togt tværs over den mørke Gaard ved Hjælp af utallige Tændstikker. Efter at have overstaaet dette Fakkelløb (hvor det var Bæreren, som skiftede Fakkelt og ikke Faklen, der skiftede Bærer), naaede jeg lykkelig op paa mit Værelse. Jeg gjorde saa lidt Støj som mulig paa denne min første Aften, skjønt jeg jo, naar alt kom til alt, havde en Undskyldning, eftersom jeg havde været hos Premierministeren, altsaa gjort Hoveri.

Jeg traadte med en vis Ængstelse ind i mit store, mørke Værelse. Jeg gik rundt om den uhyre Himmelseng, der var omgivet af skummelt udseende Gardiner.

Jeg rystede dem paa Vejen for at faa de bevæbnede Krigere til at falde ned. Oppe i Loftet var der i Kro-

gen Skygger, som godt kunde være Huller, hvor der boede vældige, giftige Edderkopper. Jeg saa til min Glæde, at Lagnerne var af gammelt, meget blødt Lærred. Den ældre Dame havde anbragt en Bibel paa mit Bord; dens Maroquinbind syntes mig bedre egnet end Kaminens Marmor til at bære mit Uhr. Der var en Sukkerskaal og en Karaffel Vand. Mon det var filtreret?

VII

Klokken ti næste Morgen satte jeg mig op i en aaben Landauer ved Siden af Premierministeren for at køre ud til Kongen.

Jeg havde iført mig min Diplomatfrakke og Baron de Herner havde gjort det samme. Det glædede mig at se, at min høje Hat, som forøvrigt var ude for første Gang, skinnede mere end hans.

Det forbavsede mig en lille Smule, at Premierministeren talte saa frit med mig. Jeg maa aabenbart gøre et meget tillidvækkende Indtryk. Grev Tolberg havde været lige saa aabenhjærtig. Jeg var ved et Tilfælde blevet disse to Fjenders fortrolige. Hvordan mon det vilde gaa? For Øjeblikket var jeg for sløv til at beskæftige mig med det Spørgsmaal. Det var jo tidsnok, naar det kom til et Sammenstød. For den Muligheds Skyld, havde jeg dog ikke Lyst til at anlægge en forbeholden Mine, naar en saa mægtig Herre vilde begunstige mig med sin Fortrolighed.

Landaueren kørte gennem Byen og ind gennem et gammelt Taarn, der laa ved en af Indgangene til Byen. Dør var det, de fjendtlige Soldater af en eller anden Nation paa et eller andet Tidspunkt var trængt ind i Byen. Sikkert er det, at Slaget stod i Forstaden, at mange Mand var døde, og at Klokkerne, som i alle den Slags Historier, ustandselig havde ringet.

Landskabet var fredeligt, gennemskaaret af Kanaler og Alleer. Nu og da mødte vi en Cyclist eller en stor Kærre, forspændt med fire Okser, eller en Gartner-vogn, som tre raske Hunde trak afsted med. Premierministeren talte om Kongen og om hans Helbred, der heldigvis var godt. Skulde der, hvad Gud forbyde, hænde ham en Ulykke, vilde det blive hans Svigerinde, hans afdøde Broders Kone, der kom til at regere i sin ældste Søns Navn; Sønnen var for Øjeblikket fjorten Aar gammel. Denne Prinsesse, der stammede fra en af de tyske Stater, vilde føre med sig et helt Slæng af Folk fra sit eget Land . . .

Baron de Herner forbavsede mig. Han forvirrede fuldstændig mine Begreber om Statsmænd; jeg havde altid forestillet mig dem som hemmelighedsfulde, til-lukkede Væsner, der altid undgik at tale rent ud, naar de behandlede offentlige Sager.

Denne Mand brugte ingen Omsvøb, han sagde sin Mening lige rent ud baade om Personer og Forhold.

Da vi kørte ud af en Allé, saa jeg pludselig oppe paa et lille, grønt Bjærg et Slot, der var bygget i gammel Stil, men øjensynlig rekonstrueret. Det var Kongens Sommerresidens. Jeg følte en hæftig Nysgerrighed men ikke Spor af Ængstelse: jeg var jo allerede vant

til at færdes mellem denne Verdens store. Pudsigt, saa hurtigt man finder sig til Rette i Højheden!

Vi var kørt ind i Gaarden og skulde nu opad Trappen, der førte til Modtagelsesværelset, da vi hørte et: Halløj! der ikke lød videre højtideligt. Det var Kongen, der kaldte paa os fra et af Værelserne i Stueetagen, hvor han var beskæftiget med Fotografering. Jeg kunde kende hans Ansigt fra de Billeder, jeg havde set af ham.

Han bød os med en Haandbevægelse ind i sit Atelier. Han var iført Knæbukser af drapfarvet Klæde, gule Lædergamascher og en Skjorte af Raasilke. Ærmerne var smøget op lige til Albuen. Han sagde ikke et Ord til Velkomst, men behandlede mig straks, som om han havde kendt mig længe; han viste os nogle Aftryk, som han lige havde gjort færdige, det ene forestillede et Parti fra en Skov, og det andet en springende Hest paa en Eng. Jeg lod, som om jeg henvendte hele min Opmærksomhed paa Billederne, men jeg saa i Virkeligheden kun paa Karl den sekstende, der bare saa ud som en god, fornøjet Dreng.

Jeg tror heller ikke, jeg havde set andet i ham, hvis ikke Grev Tolbergs Omtale af ham, paa Forhaand havde stemt mig gunstig overfor ham. Der var hos denne store, svære Mand meget mere Filosofi end Ligegyldighed, eller rettere sagt, det var en naturlig Sorgløshed, som skærpede hans Vilje og hans Forstand. Hans Mening var, at man ikke skulde handle mere end højst nødvendig, at man snarere skulde forholde sig afventende overfor Begivenhederne end fremskynde dem.

Han beskæftigede sig med Statens Sager akkurat saa meget, at man ikke kunde sige, han forsømte dem.

Desuden havde han i Herner fundet en stor og værdifuld Kraft, naar blot han var der for at bremse den.

Jeg ved ikke, om han havde anstillet alle disse Overvejelser, og om han med fuldt Overlæg havde indrettet sig efter denne Filosofi. Jeg tror egentlig snarere, at han rent instinktmæssig havde fundet sig til Rette i den.

Jeg har aldrig truffet et Menneske med hans Arbejds-
evne. Det er hændet et Par Gange, at han har haft Interesse af hurtigt at sætte sig ind i en Situation, og han gennemgik da sammen med mig hele det foreliggende Materiale. Jeg kunde ikke følge ham, og jeg er dog ikke nogen Sinke. Og denne Mand, der var saadan udrustet, at han i to Dage kunde udføre et næsten overmenneskeligt Arbejde, han var i Stand til Maaneder igennem at leve i Lediggang, vegetere uden at have det mindste at tænke paa og uden i mindste Maade at have Samvittighedsnag af sin Dovenskab.

Han smøgede sine Ærmer ned og trak ved egen Hjælp en Jagtfrakke paa, som han havde lagt paa Bordet. Herner, der kendte hans Vaner, rørte sig ikke for at hjælpe ham. Saa gik vi alle tre ned i Gaarden, han saa et Øjeblik paa mig, spurgte mig, hvad jeg syntes om Schoenburg og gik saa med sin Minister for at tale med ham om de løbende Forretninger. Jeg saa efter dem, som de gik der ved Siden af hinanden. Der var ikke noget majestætisk ved Kongens Gang, den var fri og naturlig; han lignede en Proprietær, som gik og talte

om Forretninger med Byens Notar, og de Kugler, de støbte, var vist ikke ilde. Pludselig da de sagde Farvel til hinanden, kom der noget barbarisk, middelalderligt frem ved den Afstand der paa én Gang blev imellem dem, idet den ene gjorde en dyb, ærbødig Bøjning, mens den anden svarede med et lille Nik. Det saa besynderligt og ufatteligt ud, naar man lige havde set dem gaa ved Siden af hinanden som jævnbyrdige.

Jeg blev altsaa alene tilbage med denne Mand, der af Ydre var min Lige, men som ifølge visse samfundsmæssige Vedtægter regnedes for et guddommeligt Væsen. Han stak familiært sin Arm ind under min og førte mig hen til Spisesalen.

Det blev en herlig Eftermiddag for mig, en af disse Dage, hvor man brænder alt sit Fyrværkeri af for at blænde en anden og sidder med Hjærtet oppe i Halsen af Angst for at ødelægge det hele med et uoverlagt Ord. Det er en Erobring, man vil gøre med hæderlige Midler uden Kneb og Fif, for at faa et Bevis paa sit eget Værd.

Jeg var nødt til en Gang imellem at huske mig selv paa, at det var Kongen, jeg talte med.

Han havde læst flere af mine Yndlingsbøger, men der var andre, han ikke kendte. Jeg talte med ham om dem. Og da jeg citerede nogle af de Steder, jeg holdt af, følte jeg, hvor den fælles Sympati bragte os nærmere hinanden.

Jeg var meget optaget af Samtalen og lidt urolig. Det kunde jo være, at denne Konge, der kedede sig, og som syntes at befinde sig vel i mit Selskab, vilde beholde mig hos sig. Det vilde blive en lidt trættende

Omgangsfælle, og jeg vilde altid være bange for ikke at være paa Højde med mig selv og derved berede ham en Skuffelse.

Efter Frokosten gik vi ned i den Have, som Kongen holdt mest af; det saa ud, som om alt voksede vildt i den, og en dygtig Gartner sørgede for, at den beholdt det Præg af Vildnis, som Kongen elskede. Vi tilbragte næsten tre Timer med at sige Vers og fortælle Heltehistorier. Da vi kom tilbage til Slottet, holdt der en lille, tohjulet Vogn for Døren.

„Jeg skal køre Dem til Byens Port,“ sagde Karl den sekstende; „jeg kører ikke ind i Byen i saadan en Ekvipage.“

Da vi var ved at gaa til Vogns, kom en Mand paa en fyrretyve Aar med en meget elegant Fremtræden ind i Gaarden. Kongen skyndte sig hen til ham og trykkede varmt hans Haand. De vekslede et Par Ord, mens de langsomt gik hen til Vognen. Kongen saa adspredt ud; han præsenterede mig for sin Ven, Grev de Herrenstein, steg op i Vognen og sagde til ham: „Farvel, jeg kommer straks tilbage!“

Han tav, og jeg vidste ikke rigtig, om jeg skulde tale til ham. Jeg gjorde ham opmærksom paa, hvor Landskabet lignede Rammen om en af de Romaner, vi lige havde talt om. Han sagde ja med større Ivrighed end en Mand, der virkelig interesserer sig for, hvad der blev sagt.

Da vi var et lille Stykke fra Byens gamle Port, standsede Kongen Vognen og sagde, han vilde sende Bud efter mig en af de nærmeste Dage. Jeg stod et Øjeblik og saa efter ham og til min Forbavselse drejede

han af fra Hovedvejen, der førte til Slottet, og kørte ned ad en lille Sidevej, der førte til venstre. Hvor skulde han hen? . . . Hvad skulde det betyde? Begyndte Karl den sekstende allerede at lege Skjul med mig?

VIII

„Denne Grev de Herrenstein,“ sagde Premierministeren, som paa en let og naturlig Maade havde spurgt mig ud om min Sammenkomst med Kongen, „denne Grev de Herrenstein er en Misanthrop uden Ærgerrighed, der staar Kongen meget nær. Han er hans fortrolige, er indviet i hans Forhold til en Dame — en Historie, der gaar langt tilbage i Tiden, og som vi naturligvis ogsaa kender. Det er noget, Kongen aldrig vilde tale med Dem om, selv om De iøvrigt vinder hans Venskab, hvad det jo lader til, De er godt paa Veje til.“

Jeg havde dog ikke paa nogen Maade fremhævet den Fornøjelse, Hans Majestæt syntes at have haft af mit Selskab. Jeg havde paa Fornemmelsen, at Kongens Venskab for mig kunde stille Premierministeren i Skygge. Men han havde nok faaet Færten af det alligevel, og den jævne, ligefremme Maade, hvorpaa han talte med mig om det, behøvede ikke netop at sige, at han ikke tillagde disse Tegn paa Venskab nogen Betydning.

„Selv om De kommer til at staa Kongen nær, vil han ikke tale med Dem om den Historie, som han tidligere, da hans Lidenskab var paa sit Højdepunkt, betroede Grev de Herrenstein. Han vil ikke omtale

den, ikke af Mangel paa Tillid til Dem, men fordi det hele nu kun er en pinlig Pligt for ham, som han ikke mere kan tale om med Glæde.

Han har i flere Aar elsket en Dame, som nu er blevet gammel. Men Kongen er god: han kan ikke taale at se nogen lide for hans Skyld. Han er meget mere for hende nu end i tidligere Tid, da hun bedaarede alle.

Von Hølen, min Forgænger, som tildels var min Lærer, (skjønt jeg maaske nok er mindre haard end han) sagde altid, at man skulde ikke bekymre sig om det enkelte Menneskes Lidelser. Dem var der saa mange af i Verden. Han sagde ogsaa, at en Statsmand skulde aldrig lægge Mærke til, hvad der foregik i hans umiddelbare Nærhed. — Von Hølen døde fattig og forhadet. Han var haard og ubøjjelig. Han har afslaaet Gunstbevisninger, som en Torquemada havde bøjjet sig for. Schoenburgs Indbyggere skammede sig dog ikke for at illuminere deres Huse den Dag, han døde.

Og han efterlod dog Riget i en mere blomstrende Tilstand end nogensinde, og dobbelt saa rigt som det var, da han overtog det efter sin Forgænger, den kloge og overbærende Berzach. „I Grunden,“ fortsatte Hæren, „har denne Historie kun været til Gavn for Kongen. Han er blevet meget bedre beskyttet mod Æventyr ved denne Dames blide og stærke Indflydelse, end han vilde have været ved Kronens Byrde alene. Han er retlinjet og ligefrem, simpelthen en uafhængig Aand, der handler i Overensstemmelse hermed og derfor udsætter sig for at begaa tusind Daarskaber

Aa, vær saa god at gennemgaa denne Pakke Aviser; der er intet vigtigt i dem i denne Tid, men det kan jo

altid være Dem en Øvelse, saa De lærer at gøre Deres Arbejde hurtigt og metodisk. I de sidste Maaneder har jeg ingen Hjælp haft, og jeg var saa nødt til at nøjes med det Fæhoved, Bølmøller. De kan ikke gøre Dem nogen Forestilling om, hvad han leverede. Noget afskyeligt, forvirret Tøjeri. Nyheder uden ringeste Interesse var gengivet i en Tekst, der var dobbelt saa lang som den franske.

Jeg har sat Deres Gage til otte Hundred Francs om Maaneden,“ tilføjede Hr. de Herner, „det er lidt mere, end Aftalen var i Paris, men vi kendte jo ikke noget til Dem. Paa den anden Side har jeg ogsaa tænkt paa, at det ikke vilde være Dem behageligt altid at indtage Deres Maaltider paa Slottet. De kan gøre det, naar De har Lyst; ved Intendantens Bord vil der altid være dækket til Dem. Men De skal ikke berøve Dem den Fornøjelse at spise Frokost eller Middag ude. Jeg vilde ikke have det mindste imod, at De tog lidt Del i Byens Liv. Jeg ved jo, at intet af, hvad De ser her paa Slottet, kommer ud i Byen. Og det er slet ikke saa ilde, at der er én fra Slottet, der har Føling med Stemningen i Hovedstaden.“

Jeg takkede Baron de Herner paa min sædvanlige Maade ved at fremstamme nogle ligegyldige Ord. (Jeg ved godt, at den Slags Forvirring, som for Resten hos mig er ægte nok, men som jeg maaske udnytter lidt, er lige saa velset som nogle korrekte, gængse Sætninger).

Jeg var glad over, at jeg nu kunde indtage mine Maaltider, hvor jeg lystede; og selvfølgelig vilde jeg befinde mig bedre ved Intendantens Bord, saasnt jeg

ikke var tvungen til at være der, ikke at tale om den lille Besparelse det var for mig. (Siden jeg var blevet en „velstillet“ Herre, var jeg begyndt at blive noget mere nøjeregnende).

Den foregaaende Dag havde jeg spist Middag paa Slottet. Klokken syv havde jeg gjort min Indtrædelse i Intendantens Spisestue. Af Dovenskab havde jeg ikke lagt den nye Diplomatfrakke, som jeg havde iført mig, da jeg skulde til Kongen, og jeg var belavet paa at gøre Undskyldning, fordi jeg mødte i et saa ceremonielt Antræk. Men da jeg kom ind, viste det sig, at de alle var i Kjole, og jeg maatte tværtimod undskylde, at jeg ikke var fin nok. Skønt Kongen ikke var paa Slottet, og Etiketten ikke fordrede det, mødte disse Hofembedsmænd og Slotsofficerer hver Middag i halv Galla.

Først var der Intendanten, der sad inde med flere andre ganske forældede Titler, som for Eksempel: „kongelig Hofmundskænk“. Det var en meget høj, affældig Olding, som, heldigvis for ham, havde en stor Kone, helt hvidhaaret og med lidt for klassiske Race-træk; hun var eksempelløs nøjeregnende overfor Leverandørerne, denne Fru Hedewig de Brahmhausen.

Staldmesteren var Ungkarl. Det var en Mand paa togfirs, lang og krumbøjet. Han var netop paa det kritiske Punkt, hvor en gammel Mand, der fra Begyndelsen var blond, er holdt op at farve sit Haar. Det var umuligt for Øjeblikket at bestemme Farven paa hans Overskæg, hans Bakkenbarter og hans lange Forhaar, der kom helt omme fra Nakken. Man maatte taalmodig vente, til denne Fældeperiode var forbi.

Da han var meget nærsynet, red han ikke mere,

men det var altid ham, der undersøgte de nye Heste til Kongens Stald. Han klappede dem paa Hovedet, bedømte deres Rejsning, følte paa Koderne, osv.

Ved Bordet spiste han med lukkede Øjne, meget langsomt uden at holde op et Øjeblik. Han drak ganske lidt ad Gangen med sammensnærpet Mund og en lille Fløjtetone; det var den eneste Lyd han nogensinde gav fra sig, tale gjorde han nemlig aldrig.

Den adelige Hr. Finch, der var Kammerherre og Kongens Majordomus og Gud ved hvad mer, var en tyk, blond, glatraget Fyr. Hans Øjne sad ganske nær ved hinanden gemt bag et Par bitte smaa Lorgnetter uden Indfatning. Han lignede en optaget og nysgerrig Første-Kommis. Ham nærede Kongen en ganske særlig Afsky for paa Grund af hans overdrevne Em-sighed og det hovne Smil, han anlagde overfor Folk udenfor Rangklasserne. Saasnart Tidspunktet for Kongens Hjemkomst nærmede sig, gjorde man kort Proces og sendte Kammerherren paa Rejse under et eller andet Paaskud.

Staldmesteren og Kammerherren var Ungkarle. Den anden Kammerherre var gift, hans Kone havde en eller anden Stilling hos Fru Brahmhausen. Dette Par, der sammen med Bølmøller fuldstændiggjorde Selskabet ved Intendantens Bord, repræsenterede Ungdommen i denne Forsamling.

Han var Søn af en nylig adlet Rigsdagsmand, hun Datter af en Fabrikejer fra Omegnen. De havde været her et halvt Aar, men var endnu ikke blevet trætte af at vise deres Henrykkelse over at bo og spise i det kongelige Slot. De spillede samvittighedsfuldt deres

Rolle som Kvidrefugle og svarede muntert paa alt, hvad man spurgte dem om.

Ingen talte Fransk undtagen Bølmøller, og hans Franske kendte jeg. Ikke desto mindre talte han ivrigt med mig, rimeligvis for at imponere de andre; og jeg var saa skikkelig at lade, som jeg forstod ham. Resten af Tiden tilbragte jeg med at følge Gæsternes livlige Samtale. Jeg tror, man opdager lettere Folks sande Karakter, naar man iagttager dem uden at forstaa, hvad de siger. Blik og Miner er i Reglen nærmere ved Sandheden end de forræderiske Ord.

Efter Middagen drak vi Kaffe i et lille indisk Kabinet. Intendanten bød Gæsterne Cigarer med Straa i. Fru de Brahmhausen havde til sit eget Brug uhyre lange, fine Cigaretter med lys Tobak i. Og saa kom det uundgaaelige Øjeblik, hvor den unge Dame blev ført til Klaveret for at give sin Munterhed Luft i et halvt Dusin ungarske Valse. Det var allerede længe siden, Staldmesteren var bragt til Sengs, og endelig sagde vi andre ogsaa Godnat, og man gik hver til sit.

Naar jeg ikke spiste paa Slottet, gik jeg hen i den store Restaurant i Fredensgade, som straks den første Aften havde udøvet en vis Tiltrækning paa mig. Den hed Hof-Vinstuen. Jeg havde endnu ikke fundet det lille Æventyr, der hverken skulde være alt for generende eller alt for bindende, som jeg havde søgt efter, lige siden jeg kom hertil. Alt som Tiden gik, blev jeg mindre og mindre fordringsfuld med Hensyn til den ubekendtes Yndigheder og sociale Stilling.

Af unge Kvinder havde jeg ikke set andre end den unge Kone ved Intendantens Bord, og ikke et Øjeblik

var det faldet mig ind at forstyrre Freden for det unge Ægtepar. Hos Premierministeren havde jeg ingen truf-fet, og Grev Tolberg havde jeg ikke set et Glimt af; jeg var heller ikke videre ivrig efter Gensynet, da jeg havde paa Fornemmelsen, at der kunde komme alskens Forviklinger ud af den Forbindelse. Jeg tænkte paa at faa fat i den utaaelige Officer, Ministerens Nevø, som havde talt noget om én, der hed Irma, og som sand-synligvis havde flere Veninder. Men han havde netop Orlov og var taget paa Landet. Disse Omstændigheder gjorde, at jeg i Restauranten bestemte mig for et Bord i Nærheden af Orkestret. Nogle af Damerne var endnu unge og saa ganske søde ud, naar jeg undtager det blonde Haar, som det ikke er værd at regne med blandt de Yndigheder, de havde fra Naturens Haand.

Efter tre Aftners Udholdenhed gjorde jeg Bekendtskab med den pæneste af dem. Det var selve Dirigenten, en belgisk Dame paa toogtredive, som havde rejst meget, havde givet Timer i Klaver og Fransk og som havde optraadt med dresserede Dyr paa Variétéer. Hun havde et godt Tilbud som Orkesterdirigent ved en Agerbrugsudstilling og skulde forlade Schoenburg næste Maaned; denne Omstændighed bestemte mig til at gøre nærmere Bekendtskab med hende.

IX

Mit Æventyr med Dirigenten medførte ingen Forandring i min Levevis. Det var ti Dage, siden jeg første

Gang havde set Kongen, og han havde endnu ikke sendt Bud efter mig. Ministeren var tilfreds med mig, og jeg gennemgik regelmæssig mine Aviser. Men det hele var gaaet alt for let for mig, jeg begyndte at finde mit Liv ensformigt. Det følgende vil vise, at man aldrig skal forlange Overraskelser af Skæbnen, men tværtimod være glad, naar den lader en være i Fred. Den giver en ellers let mere, end man skøtter om.

Jeg var kommet til Schoenburg en Torsdag og Dagen efter havde jeg været hos Kongen; han sendte først Bud efter mig en fjorten Dages Tid efter. Den lille to-hjulede Vogn med en ung engelsk Kusk paa Bukken kom og hentede mig om Formiddagen.

I det Øjeblik var jeg inde hos Premierministeren ifærd med at læse mit Avisuddrag op for ham. Foruden mig var ogsaa Statssekretæren, von Müllen derinde. Det var en tyk Mand, som Hædersbevisningerne havde pustet op som en uhyre Ballon uden Vægt. Grev Fritz, en lille firskaaren Mand, kom et Øjeblik efter. Han havde Ry for at være en stor Taktiker, fordi han i en halv Snes Aar havde overværet de udenlandske Hæres Manøvrer. Men da han aldrig havde været med i en rigtig Krig, kunde man ikke kalde ham en stor Hærfører. Man indskrænkede sig til at betegne ham som en „højt anset Militær“.

Han kom for at give Herner Meddelelse om en Henrettelse, der havde fundet Sted. Det var en Soldat i en af de sydlige Garnisoner, der havde slaet en af sine overordnede, hvis Dødsdom Herner havde overtalt Kongen til at underskrive.

Da jeg kom ud til Kongen, forvirrede hans Modta-

tagelse mig noget. Den var meget elskværdig, men dog ikke saa venlig, som jeg havde ventet. Han syntes maaske, han havde været for venlig forrige Gang . . . jeg tænkte mig om . . . kunde jeg have gjort noget, han ikke syntes om . . . Maaske Herner havde sagt noget nedsættende om mig; disse Tanker berøvede mig min Glæde under den første Del af Maaltidet.

Kongens Ven, Grev de Herrenstein, spiste sammen med os. Det var den høje, tynde Mand med de sørgmodige Øjne, som jeg allerede havde set et Glimt af forrige Gang.

Først efter et Kvarters Forløb blev jeg beroliget. Kongens daarlige Humør skyldtes ikke mig men en hel anden Sag. Han tænkte paa denne Soldat, der var blevet henrettet. Den foregaaende Dag havde Herner efter en lang Samtale faaet Kongen til at give efter. Premierministeren havde anført, at det var nødvendigt at statuere et Eksempel, at Aanden, der herskede i den Garnison, var saa slet som vel mulig.

„Han har Uret,“ sagde Kongen og knuste energisk sin Æggeskal, „han har Uret.“

Saa udviklede han sine meget moderne og meget civiliserede Ideer, der fik saa meget større Vægt, som de blev udtalt af en Konge.

„Intet bør være vigtigere,“ sagde han med Eftertryk, „end at fastslaa Menneskelivets Ukrænkelighed.“

Grev de Herrenstein fremsatte nu, mere for at berolige Kongens Samvittighed end af Overbevisning, de berømteste Modbeviser: Nødvendigheden af, at Samfundet forsvarer sig — — —.

Men Kongen svarede, at Samfundets første Pligt var at give Folket et godt Eksempel; og det mest umoraliske Eksempel, det kunde give, var da selv at optræde som Morder.

„Den velkendte Frase: „Lad d’Hrr. Mordere gøre Begyndelsen“ er den elendigste Floskel, der nogensinde er blevet udtalt. Den mest skyldige, det er ikke den, der begynder, men den, der fortsætter, og Samfundet er langt mere skyldig end Morderen, der er uvidende og fordærvet, mens Samfundet er klogt og oplyst. Indtil det faar i Sinde at blive civiliseret, staar det jo paa det samme barbariske Standpunkt som den raa Morder. Hvis Afskaffelsen af Dødsstraf virkelig i nogle Aar skulde faa Forbrydelsernes Antal til at stige, naa, hvad saa: det er bedre end i al Evighed at udbrede den modbydelige Idé, at det oplyste Samfund har Ret til at slaa ihjel.“

Saa talte han imod Krigen:

„Naar man taler om at afskaffe Krig, bliver man betragtet som en Fantast. Det er maaske rigtigt, at det for Tiden kun er Fantasi, men det er jo at skyde Virkeliggørelsen ud i det uendelige bestandig at betragte det som saadan . . .“

Den gode Konge talte mange retsindige og ophøjede Ord til os. Ved at meddele os sine Samvittighedsnag fik han dem mere og mere paa Afstand. Ganske umærkelig havde vi forladt det virkelige Liv med dets forvirrende Larm og var gledet ind i Filosofiens og Litteraturens rolige, klare Luft.

Efter Frokosten satte Grev de Herrenstein sig til Klaveret. Denne høje, spinkle Mand med den lidt gul-

lige Ansigtsfarve talte kun lidt, men han var en opmærksom Tilhører. Hans Musik var concentreret Lidenskab afbrudt af dyb Stilhed og afspejlede sig i hans Ansigtsudtryk. Stykket endte hver Gang med Jammer . . . Pianistens Hænder laa som døde paa Tangenterne. De gled ned fra Klaveret, og Grev de Herrenstein drejede sig paa Taburetten og saa paa os med et sørgmodigt Smil.

Jeg kunde bedre lide at være alene med Kongen. For det første interesserede deres Musik mig ikke. Et Øjeblik blev jeg revet med og var bevæget, men saa tænkte jeg straks efter paa andre Ting, der ikke stod i den fjærneste Forbindelse med det, der blev spillet. Pludselig holdt Spillet op, mens jeg var Mile borte. Saa maatte jeg i en Fart lægge mit Ansigt i beundrende Folder. Da jeg ikke selv havde taget Del i deres Sindsbevægelse, var jeg tilbøjelig til at anse den for lavet. Saa anvendte jeg den samme Maalestok paa mig selv . . . Naar jeg sammen med Kongen talte begejstret om et Digterværk, saa var det dog ægte nok. Og dog kunde Folk, der ikke forstod vor Bevægelse, meget godt drage dens Ægthed i Tvivl. Men hvis Kongen og Grev de Herrensteins Grebethed var ægte, saa var det lidt pinligt for mig at staa udenfor. Heldigvis gik vi et Øjeblik efter ned i Haven, hvor Karl den sekstende bad mig sige Vers frem. Da det var Kongen, der opfordrede mig, behøvede jeg ikke at gøre mig kostbar. Grev de Herrenstein hørte til med lukkede Øjne og nikkede en Gang imellem med en lidende Mine.

Imidlertid begyndte jeg lidt efter lidt at blive klar over Karl den sekstendes Karakter. En Dag lidt senere

traf jeg Premierministeren i en saa ophidset Sindsstemning, at han forglemte sig selv i den Grad, at han kaldte sin høje Herre for en Dovendidrik i min Nærværelse. Der var noget sandt i denne brutale Bedømmelse. Der var ikke saa lidt Dovenskab i Kongens Hang til uden synderlig Valg at hengive sig til alle Slags Kunstnydelser. Af en mere alvorlig Art var den Dovenskab, der havde hindret ham i at redde den henrettede Soldats Liv overfor den myndige og ubarmhjærtige Herner. Men den Lethed, hvormed han tilegnede sig de frisindede Anskuelse, svækkede hans Tro paa dem. Han gjorde kun ganske svage Forsøg paa at komme bort fra sine Forgængeres Konservatisme, der ved hans Hof var repræsenteret af Herner.

Han fik saa meget mere Grund til at angre sin Eftergivenhed overfor Herner, som den Henrettelse af Soldaten gjorde et meget daarligt Indtryk paa Befolkningen i den By, hvor Garnisonen laa. Der paafulgte store Demonstrationer især udenfor det Hus, hvor den Officer boede, der var Præsident i Krigsretten. Politiet foretog flere Arrestationer; nogle af Demonstranterne blev sat under Laas og Lukke og skulde stilles for en Domstol. Deres Meningsfæller forlangte, at der skulde sammenkaldes en Jury, som de haabede vilde frikende dem; men Amtmanden, der var Herners Repræsentant, vilde have dem stillet for den juridiske Domstol, hvor der var Grund til at vente større Strængthed.

I denne kritiske Tid fik jeg Lejlighed til at se en Herner, som jeg ikke kendte. Denne ubøjelige Haardhed, som jeg troede var ren teoretisk, saa jeg nu slaa ud i hans Ansigt som en Sygdom, han længe havde

gaaet og gemt paa. En Morgen var jeg gaaet hen til ham for at sige ham, at den omtalte Amtmand var i Schoenburg og ventede ham paa Slottet. Jeg traf ham hjemme sammen med hans Moder, og Ligheden imellem dem slog mig endnu mere end den første Gang. Men den gamle Dame saa endnu en Grad haardere ud end hendes Søn. Disse to Væsner forbavsede mig i høj Grad. Før jeg lærte dem at kende, troede jeg egentlig ikke, der eksisterede onde Mennesker, der virkelig var onde. Jeg troede, der fandtes misundelige eller kejtede Folk, og at de, der tilsyneladende handlede ondt, i deres Sjæls inderste egentlig ikke havde til Hensigt at volde ondt. Rigtignok havde Baron de Herner altid den Undskyldning, at han handlede i sit Lands Interesse; men han havde virkelig en Smag for Hævn, som var forfærdende, hvor meget man end har imod Humanitet. Han holdt af at gøre Folk Tjenester, fordi det var en Maade, hvorpaa han kunde vise dem sin Magt. Men han holdt ikke af Folks Smag for Glæde. Skjønt han ikke selv brød sig om Luksus eller god Mad og Drikke, hadede han dog alle dem, der kunde tillade sig de Nydelser, fordi de havde Fornøjelse af dem.

X

En Morgen da jeg var i Færd med at læse mine franske Aviser i det lille Kontor, Baron de Herner havde ladet indrette ved Siden af sit eget, bankede det paa Døren, og den blev aabnet, inden jeg havde faaet Tid til at sige: kom ind!

En ung Mand i lyst Tøj stod foran mig og smilede venligt til mig. Det var Henry de Tolberg.

„Naa, Hr. Privatsekretær, man glemmer nok sine Venner, naar man er kommet saa højt paa Straa! Det er ellers mig, der skal gøre Undskyldning,“ føjede han smilende til. „Straks efter min Ankomst rejste — den Dame, De ved nok, ud til sin Tante, der bor paa et gammelt, skrækkeligt Slot en Snes Mil herfra. Det træffer sig saa heldigt, at jeg ikke er altfor ildeset i det Hus, og Tanten var saa venlig ogsaa at indbyde mig, saa vi har tilbragt to lykkelige Uger, som desværre nu er forbi. — Det eneste, der trøster os, er, at vore Sager staar bedre end før. En, der er vel anskrevet ved Hoffet, har talt til Kongens Svigerinde, og Grev de Herrenstein har talt til Kongen selv om os. Han har ikke svaret endnu, men jeg tror, han er villig til at underskrive Skilsmisseansøgningen. Premierministeren er i disse vanskelige Tider saa optaget af andre Ting, at han rimeligvis ikke vil gøre megen Modstand. Jeg tror, at vi uden at gaa ham for nær kan sige, at han for Tiden har nok at gøre med at sørge for at bevare Kongens Tillid, og jeg tror næppe, han skøtter om at levere et Slag for en Sag, der ikke kommer Offentligheden ved. Jeg ved godt, hvilke Grunde, han hidtil har anført for at forklare sin Modstand. Der har ikke været mere end to Skilsmisser ved Hoffet siden den nye Lov, og disse to har bægge gjort et daarligt Indtryk paa Befolkningen. Den ene var Prinsessen af Breiningens; hun blev skilt fra sin Mand, fordi han bedrog hende, og hun har nu selv bedraget sin anden Mand paa en endnu mere skandaløs Maade, saa Dom-

stolene ikke en Gang ved, hvad de skal gøre ved deres smaa Børn. — Den anden Skilsmisse har paa et enkelt Punkt nogen Lighed med min Venindes, idet Overhofmesterindens Mand, som hun blev skilt fra, ligesom min Venindes Mand var indlagt paa et Sindssygehospital. Nu bebrejder man Overhofmesterinden, at hun giftede sig med en hovedrig Mand, netop da hendes første Mands Pengesager stod meget slet. Jeg behøver vel ikke at sige Dem, at min Venindes Tilfælde ikke ligner paa det Punkt. Hendes Mand ejer en betydelig, personlig Formue, langt større end min, som helt og holdent vil tilfalde den ulykkelige syges Familje efter Skilsmissen. Det ved Baron de Herner meget godt; men det forhindrer ham ikke i at foreholde Kongen det daarlige Indtryk af de to foregaaende Skilsmisser. — Kongen har naturligvis ingen Anelse om Premierministerens virkelige Grund. Men Grev de Herrenstein kender den, og nu haaber vi, at Hs. Majestæt faar Sandheden at vide gennem ham.“

„Jeg kunde maaske ogsaa tale med ham om det,“ udbrød jeg, uden at vise min Stolthed over at være Kongens fortrolige mere end højst nødvendig.

I den senere Tid havde jeg følt mig mindre knyttet til Baron de Herner; ikke fordi jeg personlig havde noget at beklage mig over, men han var virkelig alt for forskellig fra mig. Denne brutale Energi og saa denne Hævngherrighed, hvor jeg tværtimod havde Trang til at søge og at forstaa Modstanderens Bevæggrunde, en Trang, der er ødelæggende for enhver Handlingens Mand, der netop til Kampen har Brug for al sin Kraft og hele sin Overbevisning.

Jeg vidste godt, at Baron de Herner hørte til den Slags Mennesker, som under visse Omstændigheder ikke er modtagelige for Forklaringer. Man har aldrig fast Grund under Fødderne overfor den Slags Folk og ved sig aldrig sikker for et pludseligt Brud. Det er, hvad man i Almindelighed kalder at have en slet Karakter. Jeg havde i min Ungdom en ældre Kammerat, som blev fornærmet over ingen Ting i Maanedsviis. Enhver Discussion med ham fik mig til at ryste af Angst; naar som helst kunde den medføre et af disse langvarige Brud, der var saa pinlige for mit Barnehjærte.

Senere da jeg blev ældre og stadig var lige sensibel, tog jeg det fornuftige Parti at undgaa den Slags Venner.

Jeg behøvede ikke at betænke mig, naar jeg skulde vælge mellem Tolberg og Baronen. For Resten syntes jeg heller ikke, at jeg stod i saa stor Taknemligheds-gæld til Herner, at dette Skridt, som jeg vilde foretage overfor Kongen, og som modarbejdede HERNERS Planer, kunde betragtes som et Forræderi mod en Velgører. Og havde jeg haft Betænkeligheder, saa vilde de i al Fald have været bortvejrede samme Aften, da jeg fik Lejlighed til at se Bertha igen.

Det var paa Indenrigsministerens Bal. Jeg havde faaet Indbydelsen, men jeg vidste ikke rigtig, om jeg vilde gaa der eller ej. Det var en af de sidste Aftner, Dirigenten tilbragte i Schoenburg før sin Afrejse til Wien. Hendes Kontrakt med Hof-Vinstuen var udløbet, og Dameorkestret havde givet Plads for nogle ungarske Sangere, der hylede som fortvivlede fra syv om Aftenen til et om Natten.

Dirigenten, som i tre Aar ikke havde haft en Aften

til sin Raadighed, vilde have været i Schoenburgs Teater, hvor de den Aften spillede et rørende Drama. Jeg har forøvrigt aldrig truffet en saa naiv Sjæl som denne omrejsende Dame, der siden sin tidligste Ungdom havde levet i de forskelligste Byer, spillet de forskelligste Instrumenter i et Utal af Kaféer i alle mulige Dragter. Jeg forklarede hende ved Middagen, at jeg paa Grund af min Stilling var nødt til at give Møde paa et Bal. Hun var opøvet i Pligter og havde den største Respekt for andres.

Klk. ti tog jeg min Kjole paa, mine Gallabukser og pyntede mig, Gud forlade mig, med en Kaarde ved Siden. Saaledes udstyret begav jeg mig til Indenrigsministeren. Hr. von Müllens Selskaber havde Ord for at være vellykkede. Ministeren ejede en uhyre Formue, og Fru von Müllen regnedes for en meget fin Dame. Hun var høj, blond og smægtende, altid lidt syg og sad derfor i sin Lænestol som i en Bærestol og herskede over en Skare ydmyge Gæster.

Jeg var lidt ængstelig ved Tanken om at træffe sammen med Tolberg i Baron de Herners Nærværelse. Men Premierministeren viste sig kun et Øjeblik. Han lod til at være meget optaget. Han trykkede min Haand, da han gik forbi mig og sagde: „I Morgen skal vi ud til Kongen. Der er et vigtigt Brev, der skal sendes til Paris.“

Han trykkede endnu en Gang min Haand, elskværdigt som sædvanlig, men uden overdreven Hjærtelighed. Det var alligevel tilstrækkelig til at give mig Samvittighedsnag.

I det Øjeblik, han gik ud af Stuen saa jeg ham møde

Bertha, som kom ind. Jeg fulgte ham med Øjnene og saa, at han bukkede for hende, og at hun hilste med en let Hovedbevægelse. Saa gik han uden at vende sig om. Mit Hjærte bankede hæftigt, og jeg tror nok, jeg var den, der var mest bevæget ved dette Møde. Jeg turde ikke gaa hen og hilse paa hende, før Tolberg var kommet: dels fordi jeg havde en Fornemmelse af, at det ikke passede sig, men især fordi jeg manglede Mod. Mens jeg ventede paa den unge Greve, gik jeg lidt rundt i Værelserne. Den Glans, som blændede mig, straks da jeg kom ind, fortog sig en Del, da jeg saa nærmere paa disse stramme Embedsmænd og store Købmænd, der gik rundt og brystede sig. Hvad Bergenslands Aristokrati angaar, saa var de Prøver, jeg saa, ikke meget fornemmere at se til, og det var dog gammel Adel, de fleste af dem. Der var dog Undtagelser som Bertha og Grev Tolberg. Men Bankierens Kone, Fru Horf, som var Datter af en Træhandler, havde et ualmindelig fint Ansigt og yndefulde Bevægelser.

Og den unge Kiéfer, hvis Fader havde begyndt sin Løbebane som Avissælger paa Jærnbanestationerne, han havde vundet Rødfrakkernes første Præmie ved Hestevæddeløbene og havde en ægte Adelsmands sikre, naturlige Væsen.

Bølmøller hagede sig nu fast ved mig; han havde Kaarde paa, hvad der gav mig stærk Lyst til at lægge min. Hans højre Øjelaag faldt mere og mere til, jo senere det blev; til Gengæld straaledede det andet Øje dobbelt. Han havde ladet Haaret krølle og Skæget flamme og Læggene, der var i Silkestrømper, saa ud,

som om de ikke var af samme Tykkelse. Han holdt sig i Nærheden af Buffeten, som han utrættelig kredsedede om som en flittig Bi.

Jeg havde ligeledes den Fornøjelse at se den høje Staldmester, som inde i Spillesalen havde sat sig ved et Whistbord. Det var ogsaa her umuligt at se, om hans Øjne var lukkede, eller om han kunde se igennem den lille Sprække, der muligvis var. Jeg havde hidtil kun set ham ved Bordet; men jeg lagde Mærke til, at ogsaa her var hans gamle, ihærdige Kæber i Gang med Tygningen; han havde Knæbukser paa som de fleste af Gæsterne, men han havde intet Forsøg gjort paa at skjule sin fornemme og fantastiske Magerhed. Hans lange, indtørrede Ben kunde langt fra udfylde de snævre, hvide Silkestrømper. Fra Tid til anden førte han sin lange, rystende Haand hen over Ansigtet og Hovedet, smækkede Tænderne sammen en to-tre Gange og begyndte saa at tygge Drøv igen.

Mens jeg stod og saa paa Spillet, var der én, der slog mig paa Skulderen. Da jeg vendte mig om, saa jeg den unge Greves smilende Ansigt.

„Der er én, der gerne vil hilse paa Dem.“

Saa førte han mig ind i Stuen ved Siden af, hvor Bertha sad sammen med en gammel Dame. Hun smilede til mig som til en gammel Ven. Naar jeg saa det Smil, var alt andet som blæst bort. Jeg tror, jeg kunde have forraadt Herner, selv om jeg havde været knyttet til ham ved den dybeste Taknemlighed.

Bertha smilede til mig som til en Barndomsven. Det forekom mig, som havde jeg altid kendt hende. Tolberg havde budt den gamle Dame Armen og førte

hende ærbødigt hen til Buffeten, saa jeg blev alene tilbage med min Vens Veninde. Inderst inde var jeg lykkelig ved at tænke paa, at hun tilhørte en anden. Jeg havde ingen Forpligtelse til at søge at vinde hende, saa jeg kunde rolig elske hende. Jeg var bedaaet, og det var mig en Nydelse. Jeg lyttede til hendes Stemme og talte fuldkommen aabenhjærtig med hende. Hun spurgte mig ud om mit Indtryk af Schoenburg; jeg var forvirret og lyksalig som over for en Skriftefader og fortalte hende alt, hvad jeg havde følt og oplevet siden min Ankomst. Jeg talte med hende om Kongen og Premierministeren og lattede mit Hjærte ved at betro hende alle de Skrupler, jeg havde haft ved Tanken om, at jeg maaske vilde blive nødt til at forraade min Chef, selv om det var for at gavne en Mand, jeg holdt saa meget af som Henry de Tolberg. Der var ingen Tilbageholdenhed mulig overfor hende. Jeg havde den Følelse, naar jeg talte med hende, at min Sjæl var gennemsigtig, og at hun saa alt.

Hun fortalte mig til Gengæld alt, hvad der optog hende, og aldrig har jeg set hende yndigere, end hun var under denne fortrolige Samtale. Som oftest gjorde hun Indtryk af at være et Menneske med Forstand og Indsigt, men enkelte Øjeblikke kunde der komme noget i hendes Blik, som mindede om en lille Pige paa tolv Aar. Og hun kunde spørge som et Barn: „Synes De ikke ogsaa? Kunde jeg vel gøre andet?“ Hun saa aldrig ud, som hun følte sig sikker paa sig selv. Og alligevel fik man ikke Indtryk af, at hun vilde betænke sig, naar det var hendes Pligt at handle. Jeg ved godt, at man gør sig allehaande Illusioner angaaende en ung

Dames Fortræffelighed, naar man ser hende første Gang, og hun er meget smuk; men jeg vil dog straks sige, at intet er hændet senerehen, der har kunnet forandre den gode Mening, som jeg havde dannet mig om Bertha.

Da Tolberg kom tilbage efter at have bragt den gamle i Sikkerhed — jeg tror ved en Baccarat — besluttede vi at spise til Aften ved samme Bord. Det var maaske uforsigtigt af Hensyn til Herner. Sikkert fandtes der nok en eller anden i dette Selskab, der vilde lade et Par Ord falde om dette varme Venkab. Det var farligt for mig og for min Fremtid ved Hoffet i Schoenburg. Paa den anden Side kunde jeg heller ikke være Tolberg og Bertha til nær saa megen Nytte ved Hoffet, naar alle vidste, vi var Venner. Men hverken den ene eller den anden af os vilde lytte til Fortuftsens Røst. Vi var alt for glade over at være sammen, og vi syntes, at det værste, der kunde overgaa os var at skulle skilles.

Og Baronen fik virkelig aldrig at vide, at jeg havde tilbragt Aftenen sammen med hans Fjende og den Dame, han elskede, skjønt det syntes ganske uundgaeligt. Vi blev set af over halvtredsindstyve Personer, som alle hørte til hans nærmeste Omgangskreds, og han fik aldrig noget at vide om denne Udskejelse. Rigtignok var de Begivenheder, der hændte de følgende Dage, alvorlige nok til at optage hele hans Opmærksomhed.

Da jeg kom, havde jeg været henne at gøre Husets Frue min Opvartning. Hun havde hilst paa mig med nedladende Venlighed, som man hilser paa en ubekendt Vasal. Hendes Mand, Indenrigs- og Finansministeren

førte mig senere tilbage til hende. Jeg maa med Skam meddele, at denne Statsmand, der holdt meget stræng Diæt for ikke at blive tykkere end han var, tilbragte Aftnen med at ledsage Damerne hen til Buffeten for selv at tage for sig af Retterne, aldeles henrykt over at kunne føre sin Kone og sin Læge bag Lyset ved Hjælp af denne Festbuffet.

Hr. von Müllen udtrykte sig paa det franske Sprog under uhyre Anstrængelser, der bogstavelig talt bragte ham i Sved. Hans Kone kunde enkelte Sætninger flydende, men jeg kunde se af hendes uforanderlige Smil, at hun ikke forstod et Ord af, hvad jeg sagde. Det var ikke nemt at føre en lang Samtale paa den Maade, og jeg indskrænkede mig derfor til at smile ligesom hun. Men jeg vidste nu ikke, hvordan jeg skulde slippe væk. Da der i det samme kom en Dame forbi, skyndte Ministerfruen sig at kalde paa hende. Hun fik vist aldrig at vide, at den overstrømmende Venlighed kun betød, at Ministerfruen for enhver Pris vilde af med mig.

Man spiste ved smaa Borde, der var dækket til otte eller fire. Tolberg sikrede sig et til fire og fik den fortræffelige Idé at skaffe mig en Dame, som vi alle kunde være tjent med. Hun var langt ude beslægtet med Bertha, var gift i Leipzig og kunde kun tale og forstaa Tysk. Jeg sagde hende de Behageligheder, som jeg huskede fra Skolen, hvor jeg uden synderlig Resultat havde terpet Tysk i ti Aar. Naar jeg ikke kunde finde paa mere, holdt jeg hende skadesløs ved at fylde hendes Tallerken.

Vi havde sat os i et mindre Værelse, hvor Opvart-

ningen blev besørget af Lejetjenere, der ikke kendte noget til Gæsterne; der stod en to-tre kolde Retter paa hvert Bord, saa man let kunde sørge for sig selv.

Damen fra Leipzig kunde have været meget pæn, hvis hendes Øjenbryn ikke havde været saa brede og tykke. Hun spiste godt og drak den Champagne, der blev skænket for hende. „Vær nu skikkelig, naar De følger hende hjem,“ sagde Bertha og vendte Hovedet bort, for at det ikke skulde se ud, som om hun talte om hende. „Hendes Mand er en højtstaaende tysk Embedsmand, der næsten aldrig er hjemme, og jeg tror ikke, hun er videre optaget af ham. Men jeg ved, at det aldrig er faldet hende ind at tage sig en Elsker. Hun broderer ustandselig og ved hverken, hvad det er at kede sig eller at more sig. Saa snart hun er færdig med at brodere Pudevaar, tager hun fat paa en Bordløber. Bring nu ikke Forstyrrelse i hendes rolige og fredelige Tilværelse.“

Jeg forsikrede hende leende, at jeg intet ondt havde i Sinde. Sandheden var, at jeg ikke et Øjeblik havde tænkt paa noget i den Retning, før Bertha talte om det. Men nu begyndte jeg virkelig at forestille mig, at der muligvis kunde hænde et eller andet i den Vogn. Jeg hørte adspredt paa, hvad mine Venner sagde, og ønskede bare, at Festen snart var forbi. Da vi endelig rejste os for at tage afsted, sagde Bertha til sin Veninde, at jeg gerne vilde køre hende hjem. Jeg hjalp hende Aftenkaaben paa, og vi fandt en Vogn. Hendes Hotel laa imidlertid saa nær ved Ministerens Hus, at der ikke blev Tid til at forsøge nogen Slags Tilnærmelse, før Vognen holdt. Ovenpaa denne Skuffelse var

det mig umuligt at køre lige hjem til Slottet, og jeg gav derfor Kusken Ordre til at køre mig hen til min Veninde, Orkesterdirigenten.

XI

Det var højt op ad Dagen, da min Tjener kom ind i mit Værelse og skyndte sig at meddele mig, at Ministeren ventede mig paa Kontoret. Den var over fire, da jeg kom hjem i Nat; jeg stod op og klædte mig paa i en Fart, ubehagelig til Mode, fordi jeg havde sovet over mig.

Mens jeg vadskede mig, tog Tjeneren min Galladrugt ud for at børste den. Denne Mand sled mine Klæder op ved at børste dem, ikke af Iver, men af Tankeløshed. Han drømte om sine Frimærker og børstede som rasende. Havde han haft sine Tanker ved sit Arbejde, havde han været træt for længe siden.

Baron de Herner ventede mig i sit Arbejdsværelse.

„Naa“, sagde han, med en Stemme, der lød optaget, men ikke vred, „vi kom nok sent i Seng i Nat? Kan de officielle Festligheder mere Dem i den Grad? Jeg for mit Vedkommende kan ikke holde dem ud. Rigtig nok er jeg i denne Tid heller ikke meget oplagt til at more mig . . . Vi faar meget at gøre i Dag. Vore Socialister har faaet en Adresse fra de franske og de tyske Socialister. Vi maa skrive til vore Gesandter . . . Vi har ogsaa en anden mindre vigtig Sag, at skrive til den franske Regering om: en lille Handelstraktat, der

angaar nogle Besiddelser, vi har i Afrika og de tilstødende franske Kolonier. Vor Gesandt i Paris skal sætte Dokumentet op, men jeg holder mest af at sende ham Udkastet fuldt færdigt. Jeg har ikke noget imod at vise vor Repræsentant, at der er en Regering i Schoenburg, for at han ikke skal tro, at han alene skal afgøre de Sager, vi har med Frankrig. Det har han en Tilbøjelighed til at indbilde sig undertiden, denne Prins af Blodet.“

Jeg er sandelig ingen Partigænger! Jeg føler mig altid saa stærkt knyttet til de Mennesker, jeg er sammen med, at jeg synes, jeg bedrager dem, jeg lige kommer fra. I Gaar Aftes havde jeg dog fjærnet mig temmelig langt fra Premierministeren, men nu, da han sad der foran mig og talte saa fortroligt med mig og viste mig al den Venlighed, han var i Stand til, forekom det mig igen at være et Forræderi imod ham at hjælpe mine Venner. Jeg var forfærdelig ked af det, naar jeg tænkte paa, at jeg om lidt skulde tale med Kongen om Berthas Skilsmisse. Kort sagt, jeg hører til den Slags Folk, som foragtes, fordi de altid slutter sig til den sidste ærede Taler.

Naa ja, siden jeg nu en Gang hører til den Slags Folk, saa maa jeg vel have Lov at forsvare dem. Vi er maaske ikke saa foragtelige endda. Det piner os, naar vi er nødt til at gøre vor Næste noget ondt, ikke Næsten i al Almindelighed, men den Næste, som vi kender personlig. Denne Mangel paa Evne til at skade nogen — der fordømmes som skammelig Svaghed af dem, det gaar ud over — det er virkelig ikke saa daarlig en Egenskab. Naar to Partier staar overfor hin-

anden, er vi mest tilbøjelige til at tro, at der baade er Ret og Uret paa bægge Sider.

„Jeg har ogsaa andre alvorlige Bekymringer,“ sagde Baron de Herner, „som jeg skal fortælle Dem paa Vejen; for nu maa vi afsted.“

Han gav mig nogle Papirer, vi skulde have med, og vi skyndte os ned. Den officielle Landauer holdt og ventede paa os.

Baron de Herner sad og tænkte højt . . . korte Sætninger, afbrudt af Pavser. Det var en eller anden Idé, han forfulgte. Da han var færdig, sagde han:

„Jeg har faaet foruroligere Efterretninger; ufuldstændige og unøjagtige, som mine brave Politimænd er i Stand til at skaffe dem.“ Han trak paa Skuldrene og tilføjede: „Vi har altid været bange for at anvende det rene Rak i Politiets Tjeneste, saa vi har ikke andet end paalidelige, men dumme Folk.“

„Det er vel ogsaa farligt at bruge Slyngler?“

„Hvorfor det? Jeg kan udmærket godt finde mig i at have med Slyngler at gøre, naar de bare har Om-løb i Hovedet.“ —

„Men man ved sig jo aldrig sikker!“ —

„Naa ja, saa kan man passe paa; man skal slet ikke vide sig sikker . . . Statsmænd er som oftest fejge og dovne, det er derfor, de vælger Folk, som sikrer dem deres Fred og Ro; men Fred og Ro er ikke noget for en Statsmand. Han skal i det høieste forstaa at spare paa sine Kræfter, lade andre udføre det Arbejde, som han ikke er absolut nødt til at gøre selv. Derved faar han mere Tid til sin Raadighed; men alt det Ansvar, han kan overkomme, skal han paatage sig, og han maa

ikke være bange. Den Risiko, der er ved Stillingen, den passer mig tværtimod fortræffeligt," sagde han og saa inderlig tilfreds ud.

„Naar jeg faar lidt mere Magt, end jeg har nu, naar jeg er blevet af med de Folk, der nu omgiver Kongen, og som skader mig og forringer min Indflydelse, saa tror jeg nok, jeg skal være Mand for at vælge mine Folk, og findes der en dygtig Mand, saa skal jeg nok vide at finde ham. Og Slynglerne, dem skal jeg svare for; mig kommer de ikke til at forraade. Folk har i det hele taget ikke Lov til at beklage sig, naar de bliver forraadt: de kan jo selv passe paa.“

Premierministeren tav et Par Minutter men lod til at være stærkt optaget af sine Tanker.

„Aa, naar jeg tænker paa alt, hvad jeg vil udrette, naar jeg blot bliver ved Magten . . . Men det vigtigste er, at der ikke tilstøder Kongen noget. Han er min eneste Støtte. Vi er undertiden uenige, men han ved, hvad jeg er værd . . . Hvis Kongen forsvandt . . . blot Tanken derom gør mig angst — vilde det være en Ulykke for mig og for hele den Politik, jeg repræsenterer . . .“

Premierministeren talte saa ofte om Muligheden for Kongens Forsvinden, at jeg ikke kunde lade være at spørge, om det var Karl den sekstendes Helbred, der foruroligede ham.

„Hans Helbred? Aldeles ikke," svarede han, „i Familien Tornhausen, som han hører til, er de stærke som Bjørne. Det er i den Familje, de andre degenerede Fyrsteslægter henter Prinsesser for at faa sunde, stærke Mødre, der kan tilføre Slægten nyt Blod. Nej,

det, der foruroliger mig, er ikke hans Sundhed; det er hans Ubekymrethed, hans Uforsigtighed, den Vane, han har, at gaa og komme, som han har Lyst til, saa man ikke kan vaage over ham og beskytte ham . . . Og saa alle disse sentimentale Historier, som han betror sin Ven, Herrenstein . . . Han maa have en fortrolig, og det er blevet denne forbandede Herrenstein . . . Jeg siger det ikke, fordi jeg er skinsyg paa ham, for jeg har intet at frygte af ham; men havde han ikke været, saa var maaske jeg blevet den Mand, Kongen havde fortalt alle sine Æventyr, og jeg kunde have vaaget over det hele . . . Alt hvad jeg ved er, at der igen er noget nyt paa Færde; Politiet har meddelt mig det, eller rettere sagt jeg har gættet det af de usle Oplysninger, som de Idioter formaar at skaffe mig . . . Jeg tror, Kongen har en ny Historie i Hovedet: I disse Dage er hans lukkede Vogn blevet set i Nærheden af Slottet Reinig, hvor hans Venindes yngre Søster bor. Aa, han er ikke til at finde ud af! Nu er han maaske forelsket i hende! Det skulde ikke undre mig. Det er den eneste Dame, han ser noget til foruden Elskerinden; det er den eneste, hun har givet ham Lov at se, og det er sandsynligvis alligevel en for mange.

Det kan være mig det samme, for mig kan han gøre hvad han vil; men Faren han udsætter sig for ved alle disse Ture frem og tilbage, hvor han altid er alene eller næsten alene! Politiet vil han ikke have i Hælene paa sig.

Men han har andre, der passer paa ham og ikke taber ham af Syne: det er de forviste Anarkister. Alt, hvad mine Spioner har kunnet fortælle mig er, at de

to-tre Gange har set mistænkelige Personer paa den Vej, Kongen skulde passere. Disse russiske Anarkister, der som Sporhunde følger Kongen, er desværre af en anden Kaliber end mine Politimænd. Det er Studenter, alle vel oplærte og de fleste ganske skarpsindige; og ingen af dem kender til Frygt. Tager de deres Forholdsregler, er det ikke for at redde deres eget Liv, men kun for at bevare det til Bedste for hvad de kalder deres Formaal. De er farlige. Vi er ikke tilstrækkelig væbnet mod den Slags Folk.“

Vognen kørte nu ind i den lange Allé, som førte op til Slottets Indkørsel.

„Hver Gang, jeg drejer ind i denne Allé,“ sagde Ministeren, „spørger jeg mig selv, hvad der vil hænde, naar jeg er kommet igennem den . . . hvad jeg vil faa at vide.“

„Er De aldrig bange for Deres egen Skyld? Den Ulykke, der kan ramme Kongen, er Premierministeren jo lige saa udsat for . . .?“

Havde det været en svagere Karakter, jeg havde for mig, havde jeg sikkert aldrig stillet det Spørgsmaal, men her vidste jeg næsten paa Forhaand hvad Svar jeg vilde faa. Og saa gav jeg paa den Maade Premierministeren Lejlighed til at sige mange smukke og modige Ord, hvad han naturligvis ikke havde noget imod.

„Hvis det bliver mig, Bomben rammer,“ sagde han smilende, „saa er det forbi med det samme, og jeg faar ikke at se, hvordan det gaar bagefter. Og desuden — saa er Kongen der jo. Jeg siger ikke, at det vilde blive let for ham at erstatte mig, for det tror jeg ikke. Men han er et betydeligt Menneske, og hvis han ingen

har ved sin Side, naa ja, saa styrer han sit Land selv. Og maaske,“ tilføjede Baron de Herner smilende, „vilde han slet ikke blive en saa mild og overbærende Konge, som man skulde tro. Han ved meget godt, at han ikke risikerer noget ved at være tolerant, saa længe jeg er der . . . min Strænghed vil altid sætte en Grænse for hans yderliggaaende Overbærenhed. Er han derimod alene, saa bliver han nok forsigtigere . . . „Nej“, gentog Herner, af mange Grunde vil det være det heldigste, om jeg forsvinder, hvis det skal være en af os to. For det første,“ tilføjede han med dette Udtryk af pludselig og utæmmet Ondskab, som undertiden kunde springe frem i hans Ansigt, „Tanken om, at denne — (det lykkes ham at standse det hæftige Ord, han havde paa Læberne) „at denne Prinsesse Elsa skulde komme til Magten med samt sit bajerske Slæng, den Tanke, at alt, hvad jeg har udrettet, omstyrtes i et Øjeblik af en tilfældig og taabelig Skæbne . . . at jeg ikke faar sat min Lov igennem, som en Gang for alle skal ordne Rettergangen ved vore politiske Processer, saa vi ikke mere bliver udsat for at lade Demonstranter dømme af en dum eller fejd Jury, den Tanke, at disse Folk, som intet er, skulde blive Herrer her, Herrer over mig ogsaa, aah, jeg tror, jeg var i Stand til at blive Anarkist med det samme . . .“

Premierministeren spøjede ikke. Han klemte Stokken fast i sin Haand og huggede den voldsomt ned i Bunden af Vognen . . . Lidt efter blev han roligere og sagde med et tvungent Smil:

„Der ser De, hvilken Lidenskab der følger med Magten. Jeg er besat af den, og paa Trods af alle Fi-

losofer finder jeg hverken mig selv lav eller latterlig. Man maa kende det, vide hvad det er, for at have nogen Mening om det. Det er ikke noget, man nyder, men noget, man ikke vil give Slip paa. Og saa meget nødigere slipper man det, som man ved, at er man kommet ud af det, saa er det ikke behagelige Minder man sidder tilbage med. Saa længe man er ved Magten, foragter man alt, hvad der hedder Beundring, men saa snart man er faldet, savner man den; man lider ved ikke at føle sig omgivet af Folks Ærbødighed, Frygt og Afhængighed.

Vi var kørt ind i Gaarden, og Ministeren saa sig urolig om. Det lod ikke til, at Kongen var paa Slottet. Et Øjeblik efter gik Døren op, og den Kammertjener, der var knyttet til Kongens Person og altid boede, hvor Kongen havde sin Residens, kom henimod os. Det var en lille Mand, der, hverken hvad Højtidelighed eller Manerer angik, saa ud som Tjenere i Almindelighed. Med det korte, strittende Haar, det lille Overskæg og de ubarberede Kinder lignede han snarere i sin sorte Jakke en Skopudser i Søndagsklæderne. Med en hemmelighedsfuld Mine fortalte han Baron de Herner, at Kongen ikke havde været hjemme siden den foregaaende Dag. Det var der i og for sig ikke noget foruroligende i, men det, han tilføjede, syntes at gøre stærkt Indtryk paa Ministeren, der paa Forhaand var saa fuld af Bekymringer! Naar Kongen tog bort, plejede han altid for en Ordens Skyld at meddele Tjeneren, om han kom hjem eller ej om Aften. Det var en Regel, han i Almindelighed overholdt ogsaa, naar det gjaldt hans hemmelige Udflugter. Men denne Gang

havde han intet sagt, og saa betød det, at det var hans Agt at komme hjem.

Der var altsaa Grund til Ængstelse. Den lille Kamertjener tilføjede dog en Ting endnu, som beroligede Ministeren en lille Smule: Kongen havde sendt ham til Byen og var kørt, inden han kom tilbage. Det var altsaa muligt, at det havde været Hans Majestæts Hensigt at blive ude, da han kørte, men at han først havde taget den Beslutning efter at Tjeneren var gaaet.

„Der er noget underligt ved det hele,“ sagde Baronen, da Tjeneren var gaaet. „Der maa være foregaaet et eller andet usædvanligt. Hvordan vil De forklare, at Kongen ikke har underrettet mig om det? Vi havde i Dag meget vigtige Afgørelser at træffe i Forening. — Humbert,“ sagde han i en nervøs Tone, „det drejer sig ikke om at slaa sig til Ro med en eller anden Forklaring. Vi maa se Sagen lige i Øjnene og forestille os alle Muligheder, selv de alvorligste . . . Min Mening er, at vi bare spilder vor Tid med at blive her; han er sikkert taget til Slottet Reinig eller Slottet Kreuzach, hvor hans Elskerinde bor. Det er samme Vej. Lad os søge ham der.

Jeg forsøgte at indvende, at Kongen maaske ikke vilde synes om, at vi paa den Maade søgte ham op. Men Baronen slog det hen. Han var aldrig bange for at mishage nogen. Det var hans Styrke. Han foretrak at handle først og bagefter undskyldte sig. Han vilde ikke standses i sine Handlinger af den Slags Hensyn, som maaske ikke en Gang var paa deres Plads. „Det er ikke for min Fornøjelse eller for at tilfredsstille

min Nysgerrighed, at jeg opsøger ham. Og det ved Kongen godt.“

Han kaldte paa Kusken, som ventede paa at faa at vide, om han skulde spænde fra eller køre os tilbage til Byen og vilde netop give ham Ordre til at køre, da han betænkte sig og lod den lille tohjulede Vogn spænde for. Jeg forstod, at han vilde være fri for Kusk.

XII

Ministeren og jeg kørte altsaa alene. Vi fulgte en dunkel Hulvej, som jeg kunde tænke mig, Kongen maatte synes om. Den mindede lidt om hans Yndlingshave, der med Kunst, var holdt som et Vildnis. Undertiden sænkede de grønne Skrænter sig pludselig, Vejen blev fri, og vi kørte forbi et forladt Stenbrud.

„Naar jeg tænker paa, at han tilbringer sit Liv med at køre alene rundt paa saadanne Veje som denne, hvor man saa let kan passe ham op ved et af disse Stenbrud!“

„Men i Gaar tog han vel ikke afsted alene?“

„Nej, det beroliger mig ogsaa lidt. Hvad Kusken angaar, nærer jeg ingen Frygt. Det er en „paalidelig Tjener“ som alle vore Folk. Og dog, naar jeg tænker nærmere over det, gør det mig egentlig snarere uroligere at vide, at han havde Kusken med. Hvorfor sendte han saa ikke ham tilbage til Slottet med Besked til mig?“

Det var tydeligt, at Baronens var meget nervøs. Han

havde kørt for hurtig; Ponyen, der trak os, viste tydelige Tegn paa Træthed, naar den var ved Bakkerne. Det fornøftigste vilde være at gøre Holdt et Øjeblik i en Kro, der laa omtrent midtvejs. Mens Hesten pusede, bestilte Baron en Brød og Ost til os. Jeg var taget afsted om Morgenen uden min Caféaulait, som de lavede saa fortræffelig paa Slottet efter god, gammel, tysk Skik, og jeg var henrykt over at faa den værste Sult stillet.

Den var meget over tolv, men i Betragtning af de alvorlige Bekymringer, Regeringen i Bergensland var optaget af, havde jeg ikke haft Mod til at snakke om Frokost. Premierministeren var for urolig til at nyde dette beskedne Maaltid; han talte med den gamle Bondekone, der ejede Kroen. Jeg kunde ikke tilstrækkelig Tysk til at forstaa de enkelte Ord, men jeg kunde se af Baron de Hernalders Bevægelser, at han spurgte hende, om hun ikke havde set Kongens Vogn køre forbi. Han pegede først i den ene Retning og saa i den anden, men fik ikke noget ud af hende. Da han var blevet ked af at se paa hendes fredelige Ansigt og rokkende Hoved, opgav han Ævret og satte sig til at spise lige saa urolig til Sinds som før.

Pludselig hørte jeg den gamle paa sin fredsommelige Maade sige et eller andet, jeg ikke forstod. Men jeg saa, at Baron de Hernalder hurtig løftede Hovedet, blev ligbleg i Ansigtet og med vidt opspilede Øjne gav sig til at spørge hende ud. Saa sagde han: „Kom, hurtig!“

Jeg kunde ikke styre min Nysgerrighed og spurgte uden Spor af Formalitet: „Hvad var det, hun sagde?“

Det lod ikke til, at han hørte det, og jeg turde ikke gentage mit Spørgsmaal.

Han drev nu den lille Hest frem med Pисken, saa den galopperede hen ad Landevejen.

„Hvad det var, hun sagde? De vil vide, hvad hun sagde? Hun sagde simpelthen: Hvad var dog det for et forfærdeligt Rabalder, jeg hørte i Gaar Aftes der oppe fra? Det buldrede som et vældigt Kanonskud, man skulde tro, Bjærgene var ramlet sammen . . . Jeg var døv et helt Kvarter bagefter. Ja, andet var det ikke, hun sagde.“

Jeg prøvede at foreslaa en Minesprængning i Stenbruddene, men Baronens svarede med en ophidset Stemme, at Stenbruddene her i Egnen var forladt for mange Tider siden.

„Det er her henne fra, hun har hørt Larmen . . . Klk. ni i Gaar Aftes netop paa det Tidspunkt, da Vognen maatte komme her forbi paa Vejen hjem til Slottet.“

Siden Stenbruddene ikke mere blev udnyttet, var denne Vej fuldkommen øde og ubefærdet. Den gik fra Schoenburg til Landsbyen Simstadt, en lille, gammel By, som en Gang havde været en Handelsplads. Den Smule Færdsel, der var mellem Hovedstaden og Landsbyen foregik i Reglen ad en anden Vej, der løb langs Kanalen og var bekvemmere og kortere.

Vi var kommet op ad en Bakke og kunde nu se en halv Kilometer frem ad Vejen, indtil den igen dreiede. Baronens viste mig det med Pисken, og jeg saa, at hans Haand rystede.

„Der ligger et andet Stenbrud . . .“

Han holdt op at piske paa Hesten; det saa ud, som om han var bange for at komme for hurtig der hen. Vejen drejede brat, og da vi var lige ved Drejningen, stoppede Hesten pludselig og begyndte at vende Vognen. Jeg sprang af og gik hen og tog Hesten ved Hovedtøjet. Da jeg var kommet hen foran Vognen, kunde jeg se Stenbruddet i hele dets Udstrækning: det var fuldt af Ravne, der dækkede Jorden som et Ligklæde.

„Ravne . . .“

Nu sprang Ministeren af Vognen.

„Bind Hesten.“

Jeg bandt Hesten til en Busk mellem to Klippestykker.

Ministeren tog Pисken i Haanden og gik hen imod Ravnene, der midt paa Vejen sad i en tæt Klump. Han svang Pисken, Fuglene fløj op, og Luften blev et Øjeblik saa mørk af deres Vinger, at det var, som om Natten pludselig var faldet paa. Saa laa der foran os spredt paa Vejen et Vognhjul, der næsten var helt, Hovedet og Forbenet af en Hest fuldstændig afgnavet og en hel Del Træstumper, der var blaa som Farven paa de kongelige Vogne.

Baron de Herner gik rundt mellem alle disse Stumper og undersøgte dem med en frygtelig Koldblodighed. Udenfor Vejen nede i Stenbruddet opdagede vi andre Stumper, der gjorde os endnu mere uhyggelig til Mode. Det var Stykker af menneskelige Skeletter.

Ekspllosionen maatte have været frygtelig. Den havde slynget de to Mandslegemer langt bort, og af Hestene var der ikke mere end et halvt Skelet tilbage, der var fuldkommen nøgent. Det var let at se, hvad for et af

de to menneskelige Skeletter der var Kongens. Kusken Hofman, som havde kørt for ham, var en lille Mand. Den nederste Halvdel af Benene var revet af, men naar man saa paa Rygradens Længde var det indlysende, at den anden Dynge Ben, som laa lidt nærmere ved Vejen, var alt, hvad der var tilbage af Kongen.

Det saa ikke ud til, at han var blevet ramt af et Projectil, det var snarere Rystelsen, der havde dræbt ham. Han laa paa Siden. En af de skeletterede Arme laa i en abnorm og forvreden Stilling. Muligvis havde Ravnene under deres modbydelige Arbejde forandret Lemmernes Stilling.

Vi vendte os i Tavshed bort for at gaa tilbage til Vognen, da Baronen i det samme opdagede noget nyt. Han forlod Vejen og gik hen til en Fordybning i Stenbruddet. Da han var naaet der hen, vinkede han ad mig . . . Han stod foran et tredje Legeme, endnu forfærdeligere at se til end de andre, fordi Ravnene endnu ikke var blevet færdige med det. Kraniet var fuldstændig nøgent, men Kroppen var endnu dækket af Klæderne, og vi saa, at han var iført russisk Dragt med høje Støvler og vide Bukser. De fleste af de landsforviste Russere gik klædt paa den Maade. Selv Studenterne gik i Reglen i Bondeklæder for i Nødsfald at faa Plads paa Gaardene som Markarbejder.

Sikkert nok stod vi overfor den Mand, der havde kastet Bomben. Han var rimeligvis blevet dødelig saaret af et Projectil og var død senere end de andre. Det forklarede ogsaa, at Ravnene først nogle Timer senere havde givet sig i Lag med ham.

Der var nu ikke andet for os at gøre end at vende tilbage til Byen, give Politimyndighederne Underretning og lade foretage den officielle Kundgørelse. Jeg løste Hesten, og vi satte os op i Vognen.

Ministeren tav. Han havde sat Pisken fra sig og lod den lille Hest gaa, som den vilde. Vi kørte ned ad Bakken og forbi den lille Kro. Baron de Herner syntes mere og mere fordybet i sig selv. To-tre Gange gik Vognen i staa. Han fór op, som en Kusk, der er faldet i Søvn, rev nernøst i Tømmerne og satte Hesten i Gang igen.

Pludselig rettede han sig og standsede Hesten. Han vendte sig om mod mig og saa mig stift ind i Øjnene. Saa sagde han: „Kom, lad os staa af.“

Han bandt selv Hesten til en Gren, tog mig saa under Armen og gik hen ad Vejen med mig. Han befandt sig i en Tilstand af frygtelig Ophidselse. Han havde Taarer i Øjnene og kunde ikke faa frem, hvad han vilde sige.

Vi gik et Øjeblik ved Siden af hinanden i Tavshed. Han trykkede febrilsk min Arm og saa mig igen dybt ind i Øjnene lige som før.

„Humbert,“ sagde han med sammenbidte Tænder, „jeg vil ikke slippe Magten! Jeg vil ikke slippe Magten! Jeg er ikke saa taabelig og svag, at jeg gaar, fordi Skæbnen tvinger mig til det . . . Jeg vil ikke vige Pladsen for de Folk. Jeg vil vedblive at være Herre . . . Forstaar De?“

Han tog mig igen under Armen og vi gik igen tavse et Øjeblik.

„Der er ikke andre end os, der har set — hvad vi

har set. Der er endnu ikke andre end os, der ved, hvad vi ved. Ingen aner, at Rigets Trone staar tom; bliver det proklameret, er det kun, fordi vi siger det . . .

Det er allerede hændet før, at Kongen bliver borte i flere Uger, uden at man ved, hvor han er henne. I de Tilfælde har han ikke forberedt andre end mig. Og jeg sagde ganske simpelt til Ministrene: Hans Maje-stæt er rejst bort for en kortere Tid. Og ingen havde Ret til at forlange yderligere Besked.

Vi er de eneste Vidner til Katastrofen . . . Ellers var der ikke andre end Morderen, og hans Mund er lukket. Jeg har al Grund til at tro, at der ikke foreligger nogen Sammensværgelse. De anarkistiske Forbrydelser forekommer en aller mest uhyggelige, fordi det ofte er et eneste Menneske, der baade planlægger og udfører dem uden at betro sig til nogen anden. Og den anarkistiske Morder er vanskelig at opspore. Han staar ikke i noget som helst Forhold til sit Offer, som alle de andre, der drives til Mord af deres egne Liden-skaber og Følelser over for den, de myrder. Han røber sig ikke som Rovmorderen ved det Bytte, han har røvet . . .

Og selv om vi tænker os, at Forbryderen denne Gang har haft medskyldige, saa vil de blot tro, at Attentatet er mislykkedes. — Lad os gaa tilbage igen for en Sikkerheds Skyld.“

Jeg begyndte at gætte, hvad hans Plan gik ud paa. Vi kørte igen tilbage til det uhyggelige Stenbrud. Ministeren drev den stakkels, lille Hest fremad saa hurtigt den kunde løbe. Det var en drøj Dag for den; men nu gjaldt det om ikke at spille Tiden. I Alminde-

lighed mødte man ingen paa den Vej; men netop i Dag kunde der maaske komme nogen. Og ganske rigtig; da vi drejede om Hjørnet, saa vi en Landstryger staa og se paa Resterne af den kongelige Vogn. Baronen lod mig forstaa, at jeg skulde blive siddende. Han lod Hesten gaa i Skridt og standsede, da han var kommet hen til Fyren og saa med en ligegyldig Mine paa alle disse Ben og Træstumper.

Landstrygeren sagde nogle Ord, som jeg ikke forstod, men af hans Bevægelser kunde jeg se, hvad han mente. Han efterlignede med Hænderne Hestens Bevægelser, naar den galoperer og drejede saa den ene Haand rundt om den anden for at betegne den Kulbøtte, han tænkte sig, den havde slaaet. Han stod et Øjeblik med en filosofisk-betænkelig Mine og faldt saa uden Overgang ind i en meget ynkeligere Tone, for at fortælle os om sine egne Forhold og sin Pengeforlegenhed. Baronen skyndte sig at redde ham ud af den ved Hjælp af en stor Sølv mønt.

Saa lod vi, som vi kørte videre i Skridt for at lade Hesten puste. Den forbandede Fyr vilde ikke gaa.

Langt om længe saa vi ham da dreje om Hjørnet, og saa tog vi fat paa Rydningsarbejdet.

XIII

Vi samlede først Træstumperne og bar dem hen i en Krog af Stenbruddet bag en Bunke Sten, hvor de ikke kunde ses fra Vejen.

Vi rullede det eneste Hjul, der var tilbage af Kongens Vogn samme Sted hen.

Saa kom Turen til Knoglerne; der var ikke andet for end at lade den ulykkelige Konges jordiske Levninger ligge i den samme Krog. Vi havde ingen Redskaber, og Jorden var haard som Sten. Men Baron de Herner var ikke sentimental. Han havde holdt meget af Kongen, men det var dog uden synlig Bevægelse, at han sammen med mig bragte de Knogler af Vejen. Og for Resten gik det mig lige saadan. Jeg havde jo ogsaa været sammen med Kongen og havde været i høj Grad bedaaret af ham, og dog følte jeg ikke andet end et fysisk Ubehag ved dette Graverarbejde, som blev endnu uappetitligere ved de Kødstumper, som Ravnene hist og her havde ladet ligge.

Der var nu kommet en imponerende Ro over Baronen. Jeg kan ikke nægte, at den forbavsede mig. Det var dog ikke nok, at han havde taget sin Beslutning; den dristige Plan forekom mig ogsaa temmelig vanskelig at udføre. Dette Bedrageri kunde gaa to Maaneder, seks Maaneder, men det Øjeblik vilde dog komme, hvor man begyndte at undre sig over denne lange Fraværelse . . . For det første vilde han sikre sig Magten, indtil han havde gennemført sine Planer. Bagefter var det tids nok at tænke paa det øvrige. Kongens officielle Død kunde han proklamere, naar det passede ham . . . En Konge kunde komme af Dage paa saa mange Maader, paa en Sejltur for Eksempel som Ludvig den anden af Bajern . . . men indtil da var Baron de Herner enevældig. Han kunde sætte sine Love igennem i Rigsdagen, forandre Retsplejen og indføre den

ny Militærordning. Han kunde maaske endogsaa forandre Arvefølgen i Bergenslands Forfatning, tænke sig Muligheden af et Regentskab, hvor Prinsesser af udenlandsk Familje blev udelukket, saa denne bayerske Prinsesse og hendes forhadte Omgivelser en Gang for alle var afskaaret fra at komme til Magten.

Baronen hengav sig ganske til den overdrevne, tilidsfulde Ro, som man føler, naar man ved sin egen Hjælp er undsluppet en frygtelig Fare. Han var ikke langt fra at tro sig uovervindelig og usaarlig.

Vi var igen steget til Vogns. Han piskede paa Hesten og raabte muntert til den for at sætte Fart i den. Havde nogen mødt os nu, havde de næppe kunnet ane, hvad vi havde tilbragt de sidste Par Timer med. Vi saa ud som to gode Venner, der er ude at køre en Tur.

Da vi naaede Kroen, havde Baronen faaet en herlig Appetit. Han sprang af og fik alt, hvad Køkkenet kunde præstere: Flæskekage og Pølser.

XIV

Kusken Hofman var heldigvis ugift og efterlod sig ingen Familje, der kunde ængstes over hans Forsvinden. Slottets Folk blev straks underrettet om, at Hans Majestæt vilde blive borte en god Maaned. Ministeren lod sine Kolleger forstaa, at han kendte Kongens Opholdssted, at Hs. Majestæt havde betroet ham alene. . . . I Tilfælde af uventede Vanskeligheder vil han sikre sig

den Udvej at kunne „opsøge“ Kongen paa dette hemmelighedsfulde Tilflugtssted for at erfare hans Beslutning. Han havde liggende enkelte Dokumenter med Kongens Underskrift, som han havde Ret til at udfylde, naar det gjaldt Sager, der hastede; forøvrig tror jeg ikke, han paa sit nuværende Standpunkt havde ladet sig afskrække fra at begaa Falsk.

Samme Aften lod han mig kalde for sammen med mig at udarbejde den Lov angaaende Proceduren, som han saa hurtig som mulig vilde have vedtaget i Rigsdagen. Det var i Virkeligheden en ren Formalitet, thi Herner havde en stor og sikker Majoritet blandt Folkerepræsentanterne.

Vi arbejdede til langt over et. Den foregaaende Nat og denne Dag havde været temmelig anstrængende; men jeg følte ingen Træthed. Jeg var alt for ophidset til at være søvning; dette Arbejde, som vi udrettede sammen, beroligede os bægge. Han var den første, der blev træt. Han sagde til mig, jeg skulde gaa og lægge mig. Da vi skiltes, trykkede han som sædvanlig min Haand. Saa syntes han at komme i Tanker om Dagens Begivenheder og klappede mig venligt paa Skulderen. Det var ikke noget ufrivilligt Udslag af hans venlige Følelser for mig, og jeg mærkede i det Øjeblik, at det stærke Sammenhold, som denne alvorlige Dag havde skabt imellem os to, ikke var et Forbund mellem to Venner men derimod et Baand mellem to medskyldige.

Dagen efter fik jeg Besøg af Tolberg, der vilde vide, om jeg havde talt med Kongen. Jeg fortalte ham da, at Kongen var rejst bort paa ubestemt Tid. Da jeg var absolut tvunget til at lyve, faldt det mig forholdsvis let.

„Saa er alt Haab ude,“ sagde Tolberg fortvivlet. „Skilsmisseansøgningen vil om ganske kort Tid komme for Højesteret. Kommer den der uden Anbefaling fra Kongen, bliver den afvist; Ministeren vil gøre dem bekendt med Regeringens Stilling, og selv om de vilde være retfærdige og bevilge den alligevel, saa vilde Herrer lade Præsten nedlægge Forbud. Der er intet Haab mere om, at vi kan naa vort Maal ad ordinær Vej. Tabt er tabt, og jeg maa nu prøve andre Midler. Ved De, at der har dannet sig et helt Parti imod Premierministeren? De havde haabet at kunne paavirke Kongen, saa Herrer faldt i Unaade. Men vor Konge regerer ikke mere. De ser, han vælger at forsvinde fuldstændig paa et Tidspunkt, hvor Tilstanden i Landet er alt andet end rolig. Ham kan vi ikke mere stole paa som Retfærdighedens Forkæmper her i Landet, fra nu af maa vi stole paa os selv . . .“

Jeg ønskede intet hellere end at blive fri for Tolbergs fortrolige Meddelelser; min Stilling var tilstrækkelig indviklet i Forvejen, Men Folks Tillid til mig var øjensynlig ubegrænset.

„Der er dannet et helt Komplot imod Herrer,“ sagde Tolberg sagte. „Vi har allerede flere af Officererne her fra Garnisonen med os. Kongens Bortrejse kan meget godt fremskynde Sagens Gang. Flere indflydelsesrige Personer har haft Betænkeligheder, fordi de nok vilde være med til at ødelægge Premierministeren, men aldrig kunde tænke sig at bære Vaaben mod Kongen. De Betænkeligheder forsvinder nu, da Kongen er borte. De kan stole paa, jeg har Ret, Humbert. Kongens Fra-

værelse under disse Omstændigheder vil faa en meget uheldig Virkning.“

Det var mig umuligt at standse Tolberg, sige ham, at alt, hvad han her betroede mig, satte mig i en falsk Stilling overfor Premierministeren. Jeg hverken vilde eller kunde aabenbare ham noget om de Forhold, Omstændighederne havde tvunget mig ind i. Jeg maatte altsaa lade den unge Diplomat tale og anstrængte mig blot for at huske saa lidt som mulig af det, han fortalte mig.

„Vi har Prinsesse Elsa paa vort Parti,“ fortsatte Tolberg. „Hun er meget populær i Schoenburg. Prins Henry, hendes afdøde Mand, Kongens Broder, var meget elsket af Folket, og alle ved, at hun har forstaaet at opdrage sine to Børn godt . . . Men jeg er nok nær ved at glemme at fortælle Dem, hvorfor jeg egentlig er kommet i Dag. Bertha er igen flyttet ind i sin egen Lejlighed og hun beder Dem nu komme og spise Middag med os i Aften.“

De vilde sikkert blive meget forbavsede, hvis jeg sagde nej, og jeg lovede derfor Tolberg at komme. Jeg kunde saa bagefter sende Afbud.

Jeg kunde ikke lade være at betragte mit Forhold til disse to Mennesker som en Slags Forræderi mod Herner. Havde jeg ikke endnu mindre Ret til at forraade ham nu, da han havde gjort mig til Medvider af sin frygtelige Hemmelighed? Ophidset af alle disse Forviklinger følte jeg i Øjeblikket mest Lyst til at blæse dem alle sammen et Stykke og vende tilbage til Paris . . . Den Lyst gik imidlertid snart over; jeg rejste ikke til Paris, og jeg sendte ikke en Gang Afbud til

Bertha. Til Trods for alle mine Anfægtelser gik jeg der hen, simpelthen fordi jeg kedede mig, og fordi det var mig en Fornøjelse at spise Middag sammen med min Ven og hans smukke, unge Veninde.

Om Formiddagen saa jeg igen Baron de Herner. Denne Gang saa han ud til at være træt. Om Eftermiddagen kom han ikke paa Slottet. Han havde sendt Bud efter to juridiske Embedsmænd, som sammen med ham gav hans Lovforslag den gængse juridiske Form. Jeg for mit Vedkommende gennemgik mine Aviser og gik mig saa en Tur i den botaniske Have. Jeg kedede mig. Orkesterdirigenten var rejst til Wien Aftnen i Forveien. Maaske Damen fra Leipzig endnu boede paa Hotellet. Jeg gik derhen, skønt jeg foreholdt mig selv, at det var taabeligt, og at det bedste, der kunde hænde mig, var, at hun var rejst. Det var hun, og jeg indrømmer, at jeg aldeles ikke priste mig lykkelig, men tværtimod var meget skuffet.

Fra botanisk Have gik jeg hen paa Rue de la Paix i det hemmelige Haab at træffe Kaptajn de Lincke, Premierministerens Nevø, ham, der kendte en, der hed Irma. Men Kaptajnen var vist ikke kommet tilbage fra sin Ferierejse; han var ikke paa Hof-Vinstuens Terrasse og heller ikke i Café Grinzel, hvor Officererne i Reglen mødtes.

Paa Slottet var der et herligt Bibliothek, fuldt af klassiske Mesterværker, som jeg aldrig havde læst. Mange Gange havde jeg dog sagt til mig selv: Saa snart du faar en Fridag, skal du have fat i dem. Jeg gik et Par Skridt hen mod Slottet, men standsede saa: Nej, det var ikke Umagen værd, det var alt for sent.

Min Herre, Baron de Herner, var den virkelige Konge i Schoenburg, og eftersom jeg var delagtig i hans Hemmelighed var jeg i Virkeligheden ogsaa delagtig i hans Magt. Og jeg følte mig bedrøvet og forladt her i denne By, som jeg halvt om halvt kunde betragte som min. Paa denne Dag var det, at jeg for bestandig fik Afsmag for Magtens Sødme.

Endelig saa jeg, at Klokken var halv syv, og jeg kunde nu ganske smaat begive mig ud til Bertha, hvor jeg skulde være ved Syvtiden. Jeg kom over den lange offentlige Promenade, hvor Gardens Musikkorps spillede tre Gange om Ugen Klokken fem. Musikken var forbi, men Stolene stod der endnu, og Børnene var kravlet op paa dem og legede Musikanter; nogle truttede i Hænderne, mens en anden stod op midt i Kredsen og slog Takt med en Pind. Jeg stod et Øjeblik og saa sløvt paa dem; jeg fandt i det Hele taget ikke Interesse for noget som helst den Dag, da der kom én hen til mig og rørte ved min Arm. Det var en Dame med lidt trætte Ansigtstræk, men med dybe, udtryksfulde Øjne.

„Er det ikke Hr. Humbert?“ spurgte hun „den Dreng dér, der er en Søn af Slottets Portner, sagde mig, hvem De var. Jeg har søgt Dem i tre Timer og havde allerede opgivet at finde Dem.“

Vi gik lidt ud til Siden, hvor der ikke var saa mange Folk.

„Undskyld, at jeg saadan uden videre antaster Dem. De kender ikke mig, men jeg ved godt, hvem De er, Kongen har ofte talt til mig om Dem. Jeg er helt ude af mig selv, siden i Gaar. Jeg ventede Kongen til Fro-

kost i Gaar, men han kom ikke. Jeg har haft det forfærdeligt i Dag . . . uden et Menneske at betro mig til. Min yngre Søster, der bor paa Slottet Reinig, er netop rejst til England i Forgaars med Grev de Herrenstein, den eneste Ven, jeg har foruden Kongen. Jeg har telegraferet til dem, men jeg var ikke sikker paa deres Rejserute, og jeg har intet Svar faaet. I Morges kunde jeg ikke holde det ud længere; jeg styrtede til Byen for at faa noget at vide paa Slottet. Portneren sagde, at Kongen var bortrejst for en Maaned — to Maaned . . . rejst sin Vej uden at sige det til mig! Vær ikke vred, fordi jeg har søgt Dem op . . . jeg har ingen anden, jeg kunde henvende mig til . . . jeg vil spørge Dem, om De ikke ved noget. Kongen holder meget af Dem, De kender maaske hans Planer?“

Jeg svarede, at jeg intet vidste, at jeg troede, Kongen var blevet nødt til at rejse af politiske Grunde, som Premierministeren sikkert kendte.

„Jeg tør ikke gaa op og tale med ham,“ sagde hun angst. — „Jeg tror heller ikke, han kan sige Dem noget som helst — det maa sikkert være en meget alvorlig Grund, der har bevæget Kongen til at rejse saa pludselig . . .“

„Uden at sige mig det . . . uden at sende mig Bud . . . nej, jeg kan ikke begribe det!“

„Det kan jo være, han har givet Ministeren Besked til Dem; men jeg ved, Ministeren er optaget af meget alvorlige Sager i disse Dage, saa han har maaske forsømt at sende Dem Bud straks . . .“

Jeg gjorde, hvad jeg kunde, for at berolige hende. Jeg raadede hende endogsaa til at gaa op paa Slottet

og tale med Ministeren den næste Dag. Jeg vilde saa forberede Baron de Herner paa hendes Komme. Han fandt nok paa et eller andet at sige hende fra Kongen, som baade kunde berolige hende og faa hende til at opgive at anstille yderligere Undersøgelser. Det var umuligt for den stakkels Kvinde at tænke sig, at Kongen var rejst bort paa den Maade, og den første Tanke, der var faldet hende ind, da han ikke kom, var, at der var begaaet et Attentat. Det var nok bedst, hun ikke fordybede sig alt for meget i den Slags Gisinger.

„Jeg beklager i høi Grad, at jeg maa forlade Dem, men jeg ventes et andet Sted,“ sagde jeg. „Skal De denne Vej?“

Hun svarede, at hun skulde ingen Steder hen; hun vilde tilbringe Natten paa et eller andet Hotel og ønskede bare, at det Øjeblik var kommet, hvor hun kunde gaa op til Ministeren og blive befriet for sin Angst og Kval.

Jeg kendte næsten ikke denne Kvinde, men jeg kendte hende nok til, at jeg ikke kunde holde ud at tænke paa, at hun skulde tilbringe en Nat til i Uro og Angst.

„Ministeren har Besked til Dem fra Kongen,“ sagde jeg. „Jeg kan godt sige Dem det nu. Ministeren har talt til mig om det, og det var sikkert blevet mig, han havde sendt ud til Dem. Jeg har egentlig ikke Lov at sige Dem det; men naar jeg ser, hvor ængstelig, De er, tror jeg nok, jeg tør risikere at udføre Ordren, før jeg har faaet den . . .“

Hun takkede mig, og jeg kunde mærke, at hun følte

sig lettet. Den vilde ikke blive af lang Varighed, den Lettelse! Inden tre Maaneder vilde den Mand, hun elskede, være død for hende og for alle andre.

Da hun var meget træt, bød jeg hende Armen. Jeg saa paa hende, uden at hun mærkede det. Hun saa næsten ud som en gammel Kvinde. Der var ingen Glans over hendes Ansigt mere, men hendes Øjne var vidunderlige endnu. Der var en saadan Blidhed udbredt over disse Ansigtstræk, en saa henrivende Hjælpeløshed, at det straks var én utaaeligt at tænke paa, at hun skulde lide ondt.

Hun fortalte mig, hun havde bekendte i Schoenburg, men hun vilde ikke besøge dem. Hun talte fuldkommen aabent med mig, som om vi altid havde kendt hinanden.

Hun haabede, hun saa mig den næste Dag paa Slottet, og jeg maatte love at besøge hende paa hendes Slot Kreuzach.

Vi havde nu naaet Berthas Hus, men jeg fulgte endnu Kongens Elskerinde hen til den Gade, hvor de bedste Hoteller laa.

XV

Da jeg kom til Bertha, fandt jeg hende sammen med Tolberg og en omfangsrig Herre, som havde megen Lighed med en tyk, gammel Matematiklærer fra min Skoletid. Denne Herre, som bevægede sig med en vis Vanskelighed, var Oberst ved det lette Kavalleri og laa

i Garnison i Schoenburg. Jeg forstod øjeblikkelig, at han var med i Sammensværgelsen. Tolberg skyndte sig at præsentere mig som en sikker Mand. Han fortalte, at jeg var Sekretær hos Premierministeren, men at man trygt kunde stole paa mig. Ilde berørt af denne Præsentation ansaa jeg det for nødvendigt at tilføje, at min Ven Tolberg kendte mig tilstrækkelig til at vide, at jeg ikke vilde forraade dem, men at jeg under ingen Omstændigheder kunde hjælpe dem. I min Egen-skab som fremmed, kunde de nok forstaa . . . og jeg vilde heller ikke spille Forræderens Rolle. Desuden havde jeg personlig intet som helst at beklage mig over fra Ministerens Side.

Der fulgte en lidt kølig Tavshed oven paa denne Erklæring. Lidt efter sagde Bertha: „Det er jo ganske naturligt.“ Tolberg mumlede noget i samme Retning, og hvad Obersten angaar, kom han lidt efter til det samme Resultat, dog tillagde han mig en mindre ædel Bevæggrund, end jeg kunde ønske.

„Ja, det er meget rimeligt, at en fremmed ikke vil udsætte sig for de Farer, som truer os, for en Sag, som naturligvis ikke ligger ham saa meget paa Hjærte som os andre.“

Tolberg var vred paa mig, fordi han selv var gaaet lidt for vidt ved at love dem min Bistand. Men han hører ikke til dem, der surmuler, og han kan ikke holde ud at være kølig over for sine Venner. Hans lidt tvungne Munterhed gik et Øjeblik efter over til virkelig Hjærtelighed. Bertha var endnu mere indtagende i sine Bestræbelser for at være elskværdig, og det varede ikke længe, førend jeg igen fuldstændig

havde overgivet mig, og jeg gjorde mig nu Umage for at tænke mig Herner saa sort som mulig og spurgte mig selv, om det ikke alligevel kunde forsvares at forraade en saadan Mand som han. Men jeg begyndte at kende mig selv, og jeg vidste godt, at alle den Slags Ideer vilde være som blæst bort, saa snart jeg stod over for Baronem.

Obersten, som ikke var knyttet til mig med de Venkabsbaand som de andre, var i høj Grad forbeholden over for mig; der blev slet ikke talt om Sammensværgelsen, og Premierministerens Navn blev ikke nævnt. Men Obersten havde ogsaa sin Lidenskab: hans Had til Krigsministeren. Han kunde ikke lade være at tale om Hr. de Fritz, og det var ikke til at tage Fejl af, hvilket Motiv, der havde drevet ham ind i Sammensværgelsen. General de Fritz og han havde fulgtes ad paa Avancementsstigen og under hele deres Karriere havde der været den bitreste Konkurrence imellem dem. Der var et Tidspunkt, hvor Obersten var forud for sin Rival; han var Attaché ved Gesandtskabet i Paris. Men i den lange Tid, han var borte, havde de Fritz forstaaet at mele sin Kage. Han havde flere Gange opnaaet at blive sendt til de franske Manøvrer . . . Bægge havde de skrevet Værker om Taktiken, og bægge gendrev hinandens Meninger i Tidsskrifter med en saadan Voldsomhed, at de var ved at ødelægge hinandens Anseelse. Heldigvis var der ingen andre end dem selv, der læste de Artikler.

Jeg hørte saa taalmodig paa Oberstens Overfald paa Krigsministeren og de endeløse Historier, der skulde illustrere hans fuldkomne Mangel paa Dygtighed. Jeg

lyttede saa stilfærdig til de intetsigende Historier, han havde bragt med hjem fra Paris, at den tykke Herres Holdning over for mig ved Slutningen af Maaltidet havde forandret sig betydelig. Om det var af Sundhedshensyn, at han ustandselig drak meget stærk The med Rom i, ved jeg ikke, men det kunde ikke skjules, at det i høj Grad forøgede hans Livlighed og Aabenhjærtighed.

Efter Middagen gik vi ind i et lille Rygeværelse. Tolberg og Taktikeren satte sig lidt for sig selv, og jeg kunde nu hellige mig Bertha, som talte med mig om de Herner.

Premierministerens Kærlighed til hende var ikke andet end Ærgrelse. Den mægtige Mand var rasende over at møde Modstand. Det var i det mindste det Indtryk, hun havde; det forekom mig ogsaa temmelig sandsynligt efter det Kendskab, jeg havde til Premierministerens Karakter; han lod ikke til nogen Sinde at lade sig forstyrre af Tanken om en Kvinde.

Bertha beboede en Stueetage i Schoenburg. I Almindelighed opholdt hun sig paa sin Mands Slot. Hendes fortrolige Tone over for Tolberg og den tillidsfulde Ro, der var over dem bægge, tydede paa, at de levede sammen i fuldkommen Harmoni.

Vi Franskmænd er altid saa nysgerrige paa det Punkt; som de Libertinere vi er, kan vi aldrig lade være at fordybe os i det Spørgsmaal; men det er sjældent, at vi bedømmer Forholdene rigtigt. Vi er alt for interesserede selv over for de Personer, vi iagttager. I det ene Tilfælde er det Ønsket om at se en Ægtemand bedraget, der faar os til at tro, at han bliver

det: i det andet derimod er det en skinsyg Frygt for at se en Elsker lykkelig, der faar os til at tvivle om det.

Jeg for min Part havde ikke det mindste imod at tænke mig, at Bertha og Henry tilhørte hinanden, baade fordi jeg holdt meget af dem bægge, og fordi jeg var vis paa, de var lykkelige. Derfor var jeg heller ikke saa ked af, at jeg ikke kunde være dem til nogen Nytte. Naar alt kom til alt, gjorde de Forhold, de levede under, aldeles ikke deres Lykke mindre; og jeg fandt det meget urimeligt af den unge Mand at risikere sit Liv i en Sammensværgelse, der var saa fuld af Farer.

Jeg forstod snart af Bertha, at hun delte min Angst, og at hun havde gjort alt for at faa ham fra denne farlige Plan, skønt hun var fortvivlet over ikke til Stadighed at kunne være i hans Nærhed.

„De har kun set mig sammen med ham,“ sagde hun smilende. „De skulde blot se mig, naar han ikke er der. Jeg ligner ikke mig selv. Jeg er saa urimelig og nervøs. Jeg driver det til at mistænke ham for de usandsynligste Ting, jeg, der holder saa meget af ham, der ved saa godt, hvad han er værd, der kender hans Ubestikkelighed som Mand og hans Trofasthed — som Ven . . . Men naar han ikke er der, kan jeg slet ikke tænke, — det Hele forekommer mig meningsløst . . . det er som et Mareridt.

Nej, jeg kan ikke holde ud at leve mere paa den Maade. Han har mange Gange foreslaaet mig, at vi skulde rejse bort sammen. Men hvad skulde vi leve af? Han ejer ikke andet end, hvad hans Famllie giver

ham, og det er Mennesker, der er ligefrem forfærdelige i deres Strængthed, hvad Principer og Moral angaar. De vilde ikke give ham en Øre, hvis vi gjorde Skandale. Han maa jo heller ikke sætte sin Fremtid over Styr. De mener maaske, at han risikerer lige saa meget ved den S sammensværgelse; jeg har sagt ham det mange Gange. Men han svarer mig, at det er da et Spil, hvor han maaske kan vinde . . . Aa, naar han ikke er hos mig, lider jeg saa meget ved at være skilt fra ham, at jeg synes, jeg er rede til at sætte alt paa Spil. Men naar jeg har ham her ved Siden af mig, skælver jeg alene ved Tanken om, at jeg kunde miste ham . . .“

Obersten beredte sig nu til Opbrud. Den militære Anfører for S sammensværgelsen holdt ikke af at gaa sent i Seng. Da han skulde gaa, sagde Bertha og Tolberg til mig; „De behøver da ikke at gaa, De har jo ikke noget at haste efter . . .“ Tolberg havde først gjort Mine til at gaa sammen med os andre, og jeg tænkte saa, at min Nærværelse muligvis over for Obersten skulde tjene som Paaskud til at blive.

„Der kan De se, Henry,“ sagde Bertha, „Deres Ven Humbert er af samme Mening som jeg. Han synes ogsaa, det er Vanvid at kaste sig ind i den S sammensværgelse.“

„Aldeles ikke,“ sagde Tolberg, det bliver ikke saa farligt . . . Vi har omtrent opgivet Tanken om at bruge Magt. Vi er ikke tilstrækkelig sikre paa Hæren. Vi vilde udsætte os for at se vore Soldater gaa løs paa hinanden indbyrdes. En saadan Revolution vilde blive meget upopulær. Vi lever i et Folk, der bestaar af ro-

lige Købmænd og forsigtige Industridrivende. Forudsat at vi gik af med Sejren, vilde de Folk aldrig blive nogen paalidelig Støtte for en Regering, der med Vold havde tilrevet sig Magten.

Kort og godt, den Mand, der skal rammes, det er Premierministeren alene. Den Tanke at dræbe ham, forskrækker os ikke, men det forekommer os ganske unyttigt, at en Mængde brave Folk sætter Livet til for at styrte ham.

Vi vil forsøge at skille os af med ham ved Hjælp af en Fremgangsmaade saa simpel, som den kun anvendes i Orienten . . . Jeg gør vist Indtryk af at være en vild, naar jeg med denne tilsyneladende Letsindighed udvikler vore Mordplaner. Naar jeg taler om det paa den Maade, er det, fordi jeg egentlig ikke kan tro, det bliver til Virkelighed med de barbariske, abnorme Planer. Under vore Raadslagninger har jeg altid, naar de Emner er paa Tapetet, en fraværende, ligeglad Mine, saa Folk ender med at tro, jeg baade er grum og blodtørstig.“

„En dejlig Barbar!“, sagde Bertha, „nej, jeg tror heller ikke, De er skabt for Sammensværgelser. De er alt for god.“

„Jeg har, hvad mange andre sammensvorne ikke har,“ sagde Tolberg; „jeg har en Overbevisning . . . Ja, jeg tror fuldt og fast, at et heldigt Udfald af dette Komplot vil gøre Dem lykkelig . . . Og det er for mig Grund nok til at handle, den bedste Grund, jeg kender.“

Han saa saa kærligt paa hende, da han gik hen til

hende, at jeg pludselig opdagede, at det var blevet sent. Jeg rejste mig for at sige Farvel til dem.

„Vent lidt, jeg gaar med,“ sagde Tolberg lidt forvirret.

„Det kan ikke nytte, vi skal ikke samme Vej.“

„Aa, den Kryster,“ sagde han leende, „han vil nok ikke ses sammen med en af de sammensvorne.“

„Nej, naturligvis, man maa være forsigtig,“ sagde jeg og gik ind paa Spøgen.

„Kære Bertha, hvis De ikke er for træt, kan vi maaske blive siddende lidt endnu?“

„Et Kvarterstid maaske, ikke sandt!“ sagde Bertha.

En lille, henrivende Komædie, som ikke førte nogen bag Lyset; men vi viste da, at vi var vel opdragne og dannede Mennesker.

XVI

Den næste Morgen ganske tidlig ventede jeg Ministeren paa Slottet og meddelte ham mit Møde med Kongens Elskerinde.

„De maa selv tage imod hende,“ sagde han, „og bekræft saa blot officielt, hvad De sagde hende i Gaar. Jeg foretrækker ikke at se hende. Hun vilde spørge mig ud, forlange nærmere Forklaringer; naar det var mig, vilde hun trænge ind paa mig. De derimod, De ved kun, hvad jeg har sagt Dem: At Kongen er rejst og at meget alvorlige, politiske Grunde tvinger Premierministeren til at fortie Aarsagen til hans Fraværelse.“

Det lyder ikke særlig sandsynligt. Men vi har intet Valg. „Og De behøver i hvert Fald ingen Forklaringer at give.“

„Ved De,“ sagde Herner ivrig, „at det gaar fortræffeligt med mit Lovforslag, det er nu helt færdigt fra min Side, og om nogle Dage skal det forelægges Rigsdagen.“

Et Par Minutter efter kom Kongens Elskerinde. Hun blev meget skuffet, da hun ikke saa Premierministeren; hun havde øjensynlig haabet at faa noget mere at vide om Kongens Fraværelse. Hun maatte nu nøjes med det, jeg gentog for hende. Jeg lovede at besøge hende, saa snart jeg kunde, paa Kreuzach og fortælle hende alt, hvad jeg vidste.

„Maaske ligger der Brev til mig, naar jeg kommer hjem,“ sagde hun.

„Det er muligt, . . . men bliv ikke alt for skuffet, hvis der intet er. Thi jeg har faaet det Indtryk, at Kongen for Tiden helliger sig Interesser af saa stor Betydning for Landet, at hans egne personlige Forhold har maattet træde helt i Baggrunden. Det er øjensynlig aldeles nødvendigt, at der bevares en fuldkommen Tavshed om alt, hvad der angaar den Rejse. Ingen maa vide, hvor han er, og selv Posten er ikke helt sikker. Det er derfor i høj Grad sandsynligt, at alle Efterretninger fra Kongen til Dem vil gaa gennem Premierministeren. Da han intet har givet mig til Dem i Dag, er der sikkert intet kommet til Dem; der er ikke andet at gøre end at være taalmodig. Jeg beder Dem stole paa, at jeg straks skal sende Dem Underretning, naar der kommer noget.“

Saa gik hun. Lidt efter da jeg var falden i Tanker med Panden mod Ruden, saa jeg hende gaa over Gaarden. Skønt jeg ikke havde kendt hende før, syntes jeg dog, jeg kunde se, hvor meget ældre hun var blevet siden Kongens Afrejse. Det var ikke Smerten alene, der havde gjort det. Men nu, da han var borte, havde hun opgivet de fortvivlede Anstrængelser, en Kvinde gør sig, naar hun ikke vil blive gammel. Hun var faldet sammen, da han var rejst. Som hun gik der over Gaarden, helt klædt i sort, saa hun snarere ud som en, der bærer Sorg for sin Søn end som en, der begræder sin Elsker.

Jeg gav Baron en nøjagtig Beretning om alt, hvad der blev sagt under dette Besøg. Han hørte paa mig med det onde Udtryk i Ansigtet, som jeg hadede allermost. Naar jeg saa det, sagde jeg til mig selv: nu vil jeg saa smaat begynde at forberede mig til at vende hjem til Paris. Jeg vil ikke mere gøre fælles Sag med den Mand.

Siden Kongens Død havde jeg ikke spist ved Intendantens Bord. Det fredelige, regelmæssige Liv paa Slottet gik sin Gang som sædvanlig. Denne Dag var der imidlertid to nye Gæster, som kunde gøre Fordring paa en særlig Interesse. Det var Bølmøllers to Elever, Kongens Nevøer; da jeg saa den ældste, kunde jeg ikke lade være at tænke paa, at denne fjorten Aars Dreng uden at nogen anede det, var Landets virkelige Konge.

Jeg havde aldrig set de to unge Prinser før, heller ikke den meget omtalte Prinsesse Elsa, som for Resten boede to Mil uden for Schoenburg. Det var to blege,

blonde Børn. De var klædt efter engelsk Mode med store, hvide Kraver, korte, sorte Jakker og graa Bukser. Det lod til, at man først vilde have dækket til dem ved et Bord for dem selv, men at de havde forlangt at spise med os andre, hvad der havde medført en fuldstændig Omvæltning i Gæsternes Placering. Den anden Kammerherres Kone, Fabrikejerens Datter, var paa en Gang blevet stum. Adelsmanden Finch gjorde sig al mulig Umage for at imponere de to Dreng. Hvad den gamle Staldmester angaar, hvis Forfædre i Aarhundreder havde hjulpet alle Prinser af Blodet i Sadlen, saa var han kendelig oplivet ved de to kongelige Højheders Nærværelse. Han var uheldigvis den sidste af denne lange Række Staldmestre, og han talte aldrig om sin uværdige Søn, der havde nedsat sig som Apotheker i Warschau. Men han modtog alligevel med Posten hemmelighedsfulde Pakker, og op af de dybe Hjorteskins Bukselommer trak han uudtømmelige Forraad af Kautschukkugler til at delikatere de kongelige Heste med.

Bølmøller kunde ikke nægte sig den Fornøjelse at prale med sin Lærermyndighed: „I Eftermiddag er det bedst, vi gør det og det . . . eller gaar der og der hen,“ sagde han til sine Elever. Men de to unge Prinser var ganske ufølsomme over for hans Ord og saa ud, som om de end ikke anede, at der eksisterede et Individ, der hed Bølmøller.

De to unge Herrer kom efter Frokosten hen til mig og begyndte en Samtale. De talte Fransk med stort Besvær, men jeg kendte tilstrækkelig til deres Lærer til paa Forhaand at undskylde dem.

De gjorde mig et Utal af Spørgsmaal om Eiffeltaarnet, om Automobilernes Kørehastighed, og om den franske Hærs forskellige Uniformer.

Den yngste, Prins Frederik-Georg, spurgte mig, om jeg havde franske Frimærker fra Kejsertiden. Han havde samme Lidenskab som min Kammertjener. Saa tog den ældste Prins Frederik sig sammen og sagde i et Træk den lange Sætning: „Vil De gøre os den Fornøjelse at komme og spise Frokost paa Slottet. Min Moder, Prinsessen, vil gjerne gøre Deres Bekendtskab?“ Saa standsede han forpustet.

Jeg takkede og lovede at komme og besøge dem. Efter at de saa i nøjagtig Rækkefølge havde modtaget de tilstedeværendes Hilsen gik de; jeg saa dem et Øjeblik efter med lange Sportsskridt gaa over Gaarden, mens Bølmøller trippede bagefter og lod, som om han havde travlt for ikke at se ud, som om han løb efter dem.

Jeg vænnede mig til i de Dage at spise paa Slottet ved Intendantens Bord, der var roligt og hyggeligt som i en Familjepension. Jeg hørte de andre tale uden at forstaa ret meget af det; det adspredte mig og trættede mig ikke. Jeg førte i det hele taget en behagelig Tilværelse. Min Formiddag tilbragte jeg i et lyst Kontor, der vendte ud mod Gaarden og som stødte op til et stort Bibliothek, fra hvis høje Vinduer man saa ud over den prægtige Slotspark. Havde man i Paris stillet mig den Tilværelse i Udsigt, var jeg blevet henrykt; ikke i mine Drømme havde jeg kunnet tænke mig en mere fristende Eksistens midt imellem Literaturens Mesterværker og omgivet af en herlig Natur. Men jeg

kedede mig fordærvet. Dagene fik ingen Ende. Jeg havde troet, at der vilde blive vendt op og ned paa hele mit Liv, da Kongen døde, og Herner skulde realisere sine dristige Planer. Og nu havde jeg ingen Fornemmelse af, at der var hændet nogetsomhelst. Jeg havde ikke en Gang Indtrykket af, at Kongen var død. HERNERS opdigtede Historie var blevet til Virkelighed for mig ogsaa.

En Morgen, da jeg sad paa mit Kontor og gennemløb de franske Aviser, kom jeg til at tænke paa, hvor ulykkelig jeg var uden i Virkeligheden at have nogen alvorlig Grund til at være det. Jeg har allerede tidligere lagt Mærke til, at Skæbnen ikke holder af, at vi hengiver os til Sørgmodighed uden skellig Grund. Den sender os i saa Tilfælde, hvad vi mangler, og sørger for, at vi ikke spilder vor Tid med at være misfornøjede over ingen Ting.

XVII

Tolberg kom ind næsten uden at banke paa. Han saa snarere optaget end bekymret ud. Han satte sig lige ved mit Skrivebord, rakte mig Haanden og sagde uden nogen Indledning:

„Jeg har noget meget alvorligt at betro Dem. Det er gaaet rask fremad med vore Planer, siden vi sidst saas. Attentatet mod . . . er besluttet. Endnu i Dag, i Eftermiddag skal det finde Sted. Vi har tænkt, at vi vil benytte os af de russiske Anarkisters Ophold i

Schoenburg. Saa faar de Skyld for det hele, og ingen af os bliver forulempet. Det er ikke noget videre fint Ræsonnement, men det har ikke desto mindre tiltalt de sammensvorne, som ikke alle er lige modige.

Det kan godt være, at det bliver mig, der skal kaste Bomben. Lodtrækningen skal finde Sted om et Øjeblik, og vi er kun seks. Det skal afgøres, hvem der skal stilles paa Vejen til Boern. Der kommer Ministeren ved Syvtiden. For det Tilfælde det bliver mig, Loddet træffer, vilde jeg blot forberede Dem og give Dem dette lukkede Brev, hvor jeg har truffet forskellige Bestemmelser . . .“

„Naa, det er altsaa blevet til noget,“ sagde jeg, „disse barbariske Beslutninger, som De ikke kunde tro paa . . .“

„Endnu kan jeg næppe tro paa dem. Og der er dog en ikke ringe Sandsynlighed for, at det bliver mig. Et Nummer af seks. Jeg har ofte spillet paa de smaa Heste, hvor jeg havde en Chance af ni for at vinde, naar jeg satte paa de hele Tal. Og det er hændet mig fire-fem Gange at vinde, lige som jeg kom ind i Spillesalen. Her har jeg meget større Chance . . . En Chance af seks for at blive udset til at gaa ud og slaa en Mand ihjel . . . Og dog tror jeg ikke rigtig paa det endnu. Jeg har maattet gøre en Kraftanstængelse for at faa disse Par Bestemmelser skrevet ned.

Hvis der hænder mig en Ulykke, vil jeg bede Dem aabne dette Brev . . . Der kan De se, jeg har næsten Lyst til at le, mens jeg staar her og taler om de alvorligste Ting, saa vanvittigt og barnagtigt forekommer det mig.“

„Hvornaar ved De, om det bliver Dem eller ej?“

„Lige straks; men De ser jo ud, som om min Skæbne allerede var afgjort!“

„Kom og sig mig det, saa snart De ved det. Jeg vil være mere oplagt til at le sammen med Dem, naar De er vel ude af det.“ —

„Er jeg først selv ude af det, saa bliver jeg ogsaa alvorligere. Naar alt kommer til alt, er det jo det samme, om jeg eller en anden udfører Mordet . . . det er et smukt Navn, man har for den Slags Handlinger, Mord er det altsaa, det drejer sig om . . . Det er ogsaa det, der gør, at jeg alligevel er lidt bange for, at det skal blive mig . . . Naa, lad os ikke tænke paa det, men se at faa det afgjort.“

Baron de Herner var i Statsraadet og skulde ikke komme den Morgen. Det blev holdt hos Von Müllen, som havde et Anfald af Gigt. Jeg kunde derfor godt gaa fra Kontoret, og jeg fulgte Tolberg over Gaarden helt hen til Porten, hvor jeg tog det Løfte af ham, at han skulde komme, saa snart det var afgjort. Saa gik jeg op paa mit Værelse for at gemme den unge Greves Brev paa et sikkert Sted i en lille aflaaaset Æske, jeg havde.

Jeg spiste Frokost den Dag paa Hof-Vinstuens Terrasse, og vi havde aftalt, at Tolberg skulde gaa der forbi og meddele mig Resultatet. Jeg havde allerede siddet et Kvarters Tid ved mit Bord og var snart færdig med min Frokost, da jeg saa min Vens fine, blonde Hoved. Det varede lidt, inden han fik Øje paa mig, men jeg syntes straks, jeg kunde se paa hans Ansigt, at det ikke var det, jeg frygtede, han havde at med-

dele mig. Men jeg kunde jo tage fejl og netop dette Udtryk kunde maaske betyde . . . I dette Øjeblik mødtes vore Øjne, og han rystede straks paa Hovedet for at berolige mig.

Saa kom han hen til mit Bord. Der var ingen lige i Nærheden, saa han behøvede ikke at tale sagte.

„Naa, her er jeg! og det blev ikke mig! Ked af det er jeg ikke . . . Jeg var en lille Smule benavet, da jeg stak Haanden ned i Hatten; men ikke saa meget som de andre. Jeg havde dog Koldblodighed nok til at lægge Mærke til dem. Naar jeg undtager en Kemiker, ham, der har lavet Bomben, og som er noget af en Fanatiker, saa var mine Fæller ikke videre opbyggelige at se paa. Nogle var blege af Sindsbevægelse, og andre smilede tvungent. Han, som Loddet faldt paa, var netop en af dem med det tvungne Smil. Da hans Navn blev nævnet, saa han forvirret paa os og smilede endnu mere. Jeg vil ikke sige, jeg tror vor Bombe er i de bedste Hænder. Af disse seks Mand var der i det mindste tre, der var bange, og der var kommet derhen som Spillere, der er sikre paa deres Held.“

„Under disse Omstændigheder,“ sagde jeg til Tolberg, „er det bedst, jeg giver Dem den Konvolut tilbage, som De har betroet mig. Jeg gemte den oppe i mit Værelse paa et sikkert Sted, men jeg skal bringe Dem den i Eftermiddag.“

„Nej, behold den hellere,“ sagde Tolberg, „det er jo ikke forbi endnu. Det kan mislykkes i Dag, og saa kan Loddet træffe mig i Morgen, og jeg faar maaske ikke en Gang saa megen Tid, at jeg kan naa hen til Dem. Jeg er mere rolig, naar jeg ved det i Deres

Hænder. Og nu, da det er overstaaet, vil jeg gaa hen og overraske min Veninde, der ikke venter mig til Frokost. Naturligvis havde hun ingen Anelse om, hvad der er gaaet for sig i Dag. Og da jeg ikke var ganske sikker paa min Standhaftighed i Tilfælde af, at Loddet faldt paa mig, vilde jeg ikke være nødt til at sidde og spise sammen med hende med den lille Hemmelighed paa Læben.“

Vi trykkede hinandens Haand, og jeg skyndte mig at komme hjem og gøre mit Arbejde færdigt. Da jeg kom ind paa Kontoret, fandt jeg paa Bordet et Par Ord fra Premierministeren.

Der var kommet en Skrivelse fra Frankrig angaaende det lille Kolonial-Mellemværende mellem Bergensland og den franske Regering. Der skulde gøres Udkast til et Svar, og Ministeren paalagde mig at vente ham paa Slottet om Eftermiddagen. Saa først faldt det mig ind, hvad jeg havde faaet at vide af Tolberg. Lige til nu havde jeg kun været optaget af min Vens Skæbne. Men nu, da han var uden for Fare, kom jeg pludselig til at tænke paa, at HERNERS Liv var truet, at jeg vidste det, at jeg skulde tilbringe Eftermiddagen sammen med ham, og at jeg ikke vilde advare ham . . .

Jeg havde ingen Ret til det. Tolberg havde i Tillid til mig betroet mig sin Hemmelighed, det var min Pligt at bevare den som en Skriftefader.

Paa den anden Side var jeg ikke helt uskyldig i, at Tolberg havde begaaet den Letsindighed. Jeg havde aldrig nøjagtig fortalt ham, hvordan mit Forhold var til Ministeren. Jeg havde altid talt nedsættende om hans Fjende . . .

Det var ikke for at være Bertha og Tolberg tilpas, men naar jeg var sammen med dem, havde jeg virkelig de samme Følelser overfor Herner som de.

Kort sagt, jeg vidste, hvad der var min Skyldighed, der var ingen Grund til at snakke frem og tilbage om det. Jeg havde ikke Lov at tale; jeg havde intet hørt; jeg vidste intet. Det var en haard Prøve at bestaa, men der var ikke andet for.

Hvis jeg talte, vilde der efter min Mening falde et tungt Ansvar paa Tolberg over for hans Parti. Han havde ved at betro sig til mig begaaet en Uforsigtighed, som ikke var langt fra at være et Forræderi. Denne Uforsigtighed havde jeg fremkaldt. Min Ven havde i mine Øjne over for mig, der vidste alt, hvad der var foregaaet, ikke begaaet anden Fejl end at vise mig en alt for overdreven Tillid. Skulde jeg nu gøre hans Tillid til Skamme ved at forraade ham?

Da Herner kom, var min Sjæl faldet til Ro. Jeg nærede ikke ringeste Tvivl om, hvad jeg burde gøre. Et Tilfælde havde sat mig i Besiddelse af en Hemmelighed, som jeg under ingen Omstændigheder havde Lov at udlevere. Og for Resten havde jo Ministeren selv for kort Tid siden betroet mig en meget alvorlig Hemmelighed, som jeg vidste var i de bedste Hænder . . . Og forøvrigt spiller denne Mand selv et saa højt Spil, gør saa dristige Træk og driver en saa farlig Politik, at han vel maa vide, hvad han udsætter sig for. Og hvad angik egentlig alle de Historier mig! Jeg havde som fremmed ikke andet at gøre, end at lade dem æde hinanden, som de bedst kunde, og ikke blande mig i noget.

Herner sad ved sit Skrivebord.

„Jeg har tænkt over dette Svar paa Vejen og skriver nu et Udkast. Saa kan vi gaa det igennem sammen og se, om vi kan faa noget ud af det,“ sagde han.

Jeg saa paa ham, mens han skrev. Jeg tænkte paa, at han snart skulde dø, og at jeg intet vilde gøre for at redde ham. Aldrig havde han forekommet mig saa glimrende begavet, saa dygtig og klog som netop nu. Han holdt op et Øjeblik at skrive, og saa stift frem for sig. Og jeg følte hans ualmindelige Evne til at tænke skarpt og klart, hele hans stærke intense Vilje. Og jeg tænkte:

Alt det gaar nu istaa, alt det skal ødelægges. Denne hemmelighedsfulde Mekanisme, som vi kalder det menneskelige Liv, den gaar vi nu hen og knuser. Ingen ved, hvorfra den kommer, ingen ved, hvad den bliver tilsidst.

Jeg sagde overbevisende til mig selv: Denne Mand, der i intellektuel Henseende staar saa højt, er ond og hensynsløs. Han stiller sig i Vejen for andre, og han lader andre slaa ihjel; ham var det, der dræbte Soldaten, Hassen; Kongen vilde benaade ham, men han, Herner, vilde ikke.

Men denne Soldat kendte han ikke. Han nærede intet personligt Had til ham. Naar han lod ham dræbe, var det, fordi han mente, hans Død var nødvendig.

Men jeg mener, at ingen har Ret til at dræbe — hvilken Grund man end har.

Ja, men hvis man ikke har Ret til at dræbe Soldaten, Hassen, har man heller ikke Lov til at dræbe Minister Herner.

Minister Herner, der er en Mand, hvis fremragende Evner jeg kender, har paataget sig Ansvaret for at lade Soldaten Hassen dræbe, og jeg har misbilliget det. I Dag lader jeg selv Minister Herner dræbe. Og hvem er det saa, der har dømt ham!

En Bande misfornøjede og den svage og indtagende Tolberg, som har ladet sig drage med ind i den Historie, og som forøvrigt vil Ministerens Død for sine egne private Interessers Skyld. Og saa den „strategiske Professor“, denne højtidsfulde Undermaaler, som dømmes Herner til Døden paa Grund af skuffet Ærgerrighed og personligt Had til Minister de Fritz.

Og jeg tænkte paa denne Samling Kujoner, der rystende stak Haanden ned i Hatten ved Lodtrækningen. Deres medskyldige var jeg altsaa, siden jeg ikke hindrede dem i at begaa deres Forbrydelse . . .

Men jeg tænkte ogsaa paa den fanatiske Kemiker, som Tolberg havde fortalt mig om.

Det var ikke lave Privatinteresser, der havde faaet ham til at gaa med; og sikkert var der i Partiet andre retskafne Mænd, der havde overvejet og dømt samvittighedsfuldt, og som mente, at denne despotiske Ministers Død var gavnlig baade for Staten og Menneskeheden, at hans Død vilde tjene som afskrækkende Eksempel for andre Tyranner, og at man ved at ofre dette ene Menneskeliv kunde skaane mange andre ulykkelige fra at dele Skæbne med Soldaten Hassen.

Det var altsaa ikke alene en Flok misfornøjede Undermaalere, jeg skulde forraade, det var ogsaa frisdannede hæderlige Borgere, som af Grunde, jeg ikke kendte

og ikke behøvede at kende, havde dømt Minister Her-
ner til Døden.

Jeg kunde ikke forraade de Mennesker. Jeg kunde ikke forraade min Ven Tolberg . . . Det forekom mig ganske ugørligt. Ministeren rejste sig og sagde: „Jeg ser, det Svar er vanskeligere at sætte sammen, end jeg havde troet. Vi kan skrive det i Morgen; det bliver for sent i Dag; jeg skal ud paa Landet og spise Middag hos min Moder.“ Da han gik hen imod Døren, rejste jeg mig ogsaa, fast besluttet paa, trods alle mine Overvejelser, alle mine Forpligtelser, at redde denne Mand, simpelthen fordi hans Liv var i mine Hænder, og jeg vilde ikke lade ham dø.

XVIII

Jeg maatte forhindre Herner i at køre den Vej, hvor Morderen ventede ham. Men hvordan? Jeg kunde ikke finde paa noget, og jeg maatte skynde mig; Ministerens Vogn holdt for Døren. Afsted, der var ikke Tid til at finde paa nogen List, som for Eksempel at bede ham køre en anden Vej for at sætte mig af et eller andet Sted, hvor jeg nødvendigvis skulde hen. Jeg kendte ikke Omegnen godt nok til paa staaende Fod at kunne anvende denne Udvej, der forøvrigt var temmelig daarlig. Og desuden, selv om jeg gik ud fra, at Ministeren undgik Døden paa Vejen ud, saa vilde rimeligvis Manden passe ham op paa Hjemvejen . . . eller han vilde begynde forfra den næste Dag . . . Nej, havde jeg be-

stemt at redde ham, saa vilde jeg gøre det fuldstændigt.

Hvorfor forraadte jeg de sammensvorne? Forraade dem gjorde jeg jo. Var det for at spare mig selv for et pinligt Øjeblik? Nej, det var for at frelse et Menne-skes Liv. Og jeg gentog for mig selv, at jeg maatte frelse ham fuldstændigt.

Jeg gik ned ad Trappen bag efter ham uden at vide, hvad jeg vilde sige til ham. Det var den Forvirring, der var Skyld i, at jeg brød overtværs og sagde mere, end jeg egentlig vilde.

Da han var kommet ned i Forhallen, rørte jeg ved hans Arm: „Deres Ekscellence . . .“

Han standsede forbavset.

„Deres Ekscellence, jeg maa tale med Dem . . . under Omstændigheder, som jeg ikke behøver at nævne, appellerede De til min Tavshed — som jeg naturligvis skyldte Dem,“ skyndte jeg mig at tilføje. „I Dag fore-gaar der noget . . . noget meget alvorligt . . . Deres Liv er i Fare, ved jeg . . . og jeg beder Dem nu ikke at søge at udfinde, hvordan jeg har faaet det at vide . . .“

Han hørte paa mig med en overlegen Mine. Den Slags mægtige Mænd kan nok tale med én som éns Ligemand, og forlange Tjenester af én, men de ser paa én med ironisk Forbavselse, naar man gør dem en Tjeneste, De ikke har bedt én om.

De maa lade være at tage paa Landet i Aften, som De havde bestemt. Det er alt, hvad jeg kan sige Dem.“

„De forbyder mig altsaa at udspørge Dem? De glemmer vist, at en Sammensværgelse mod mig er af

Interesse for selve Statens Sikkerhed, og at det er min Pligt at skaffe mig Oplysninger . . .“

Han sagde disse Ord med det haarde, onde Udtryk i Ansigtet, som jeg havde set før, og som stødte mig langt bort fra ham.

„Naa,“ sagde han, „det bliver Deres egen Sag, hvis De ikke vil give mig Besked . . . Og jeg siger Dem Tak,“ tilføjede han med en Kraftanstrængelse . . . „Jeg takker Dem,“ gentog han og trykkede min Haand.

Intet i Verden kunde give vort Forhold den naturlige Hjærtelighed, som altid havde manglet. Men det vidste jeg i Forvejen, andet havde jeg ikke ventet. Jeg havde aldrig drømt om at vinde Herners forunderlige Hjærte. Var der noget, der forbavsede mig, var det snarere, at jeg havde fundet større Taknemlighed hos ham end jeg havde ventet. Jeg var endogsaa lidt urolig over det, især fordi han intet sagde mig om de Forholdsregler, han agtede at træffe for at sikre sit Liv. Den frygtelige Tanke var faldet mig ind, at han maaske kendte min Forbindelse med Tolberg og kunde gætte, at min Ven var med i Komplottet. Han forlod Slottet et Øjeblik efter og lod mig tilbage som et Bytte for Uro og voksende Samvittighedsnag.

Den Aften vilde jeg ikke gaa ud og spise paa Restaurant. Jeg var bange for at møde Tolberg; jeg turde ikke se ham i Øjnene. Jeg holder meget af de Folk, der siger: Man skal have Mod til at udføre sine Handlinger og være dem bekendt bagefter. Men jeg havde ikke en saa grundmuret Tillid til mig selv og heller ikke den Frækhed at bilde mig ind, at det Standpunkt,

jeg havde valgt, var det eneste, man overhovedet kunde vælge.

Jeg spiste altsaa ved Intendantens Bord. Men den Aften opmuntrede Selskabet mig ikke. Da Middagen var forbi, skyndte jeg mig ud i Byen for at se at faa noget at vide. Paa Slottet, hvor Regeringen havde sit Sæde, vidste man mindre end noget andet Sted. Hofkets Embedsmænd levede tusind Mile borte fra Byen og tusind Aar tilbage i Tiden.

Jeg gik ned ad Fredensgade, hvor jeg saa ofte før havde travet om i Ro og Mag. Og hvad var det dog for Begivenheder jeg var kommet ind i. Jeg var som en intetanende Drømmer, hvem Tilfældet uforvarende kaster ind i Livets Tummel som en Hund i et Spil Kegler.

Paa Fredensgade, der er Schoenburgs „Bulevard“, gled Strømmen af Mennesker livlig og fredelig som sædvanlig. Avissælgerne raabte med Aftenbladene, men dem stod der intet i. Der kunde heller ikke være noget endnu.

Hvis jeg havde kunnet gaa op paa et Redaktionskontor, havde jeg maaske faaet noget at vide. Men fra-regnet en Teaterkritiker, som jeg havde truffet paa en Kafé, kendte jeg ingen Journalister. Jeg tænkte et Øjeblik paa at gaa op til ham paa Bladets Kontor for at prøve tilfældig at faa at vide, om der ikke var Tale om et Komplot, der var blevet opdaget; Politiforholdsregler, der skulde træffes; men jeg havde ikke rigtig Mod til det. Der var nok paa Slottet en Mand, der stod i Forbindelse med Pressen, men jeg kendte meget lidt til ham, og desuden vidste jeg, at alle vigtige Med-

delelser gik gennem Herner selv. Der var altsaa ingen Mulighed for at faa noget at vide før den næste Dag. Jeg vidste ikke rigtig, om jeg skulde gaa hjem nu og se at falde i Søvn for snarest mulig at faa Ende paa den Nat, eller om jeg skulde blive længere ude i Vrimslen og Støjen, der dog ikke kunde fri mig for de Tanker, der stadig plagede og pinte mig. Det var hele Tiden Tolberg, jeg tænkte paa, hvis Tillid jeg havde svigtet under saa alvorlige Omstændigheder. Jeg tænkte paa de sammensvorne, der omhyggelig havde lagt alt til Rette for at udføre denne Handling, som de vovede Livet for; især saa jeg som i et Febersyn Kemikerens lidenskabelige, fanatiske Apostelhoved, som Tolberg havde beskrevet mig.

Jeg havde forraadt ham . . . ham og de andre. Og jeg sagde til mig selv, at det var Svaghed, der havde drevet mig til at frelse Ministeren . . . Men hvad der beroligede mig en lille Smule, var en Følelse af, at jeg atter og atter vilde gøre det samme, hvor meget jeg end erkendte, at det var Svaghed.

Naar nu blot mit Forræderi ikke maatte ramme dem paa en mere følelig Maade. Maaske havde jeg begaaet en anden Forbrydelse end at berøve dem deres Offer. Maaske . . . naturligvis vilde Ministeren gøre Forsøg paa at ramme dem! Han kunde slet ikke gøre andet. Det var Vanvid at tænke sig, at han vilde standse nu, da hans Mistanke var vakt. Baade for Statens Skyld og for sin egen personlige Sikkerhed maatte han bringe den Fare ud af Verden ved at gøre de skyldige uskadelige.

Han havde jo ingen Grund til at skaane dem, saa-

dan som jeg. Jeg bildte mig maaske ind, at han for at glæde mig, for ikke at forstyrre mit gode Forhold til mine Venner, vilde give Afkald paa at tage sine Forholdsregler over for de sammensvorne.

Det er altid det, Folk glemmer, naar man betror dem en Hemmelighed. De lader den gaa videre til en anden, som har endnu mindre Grund til at passe paa den. Efterhaanden som en Hemmelighed kommer længere og længere ud, bliver Forpligtelsen til at bevare den ringere og ringere.

Hvad vilde Følgerne af min Handling blive? Den Uvished gjorde mig aldeles fortvivlet. Jeg var som en Jæger, der har løsnet et Skud i Natten, der har troet at høre et menneskeligt Skrig og maa vente, til Dagen gryr, med at undersøge, om han har saaret eller dræbt nogen.

I Fredensgade var Færdselen allerede blevet mindre, om en Time vilde der blive tomt uden om mig . . . Jeg begyndte at gaa hjemad, da der var en, der rørte ved min Arm. Jeg vendte mig hurtigt, Det varede lidt, inden det gik op for mig, at det var Løjtnanten, HERNERS NEVØ, som jeg havde truffet hos Premierministeren.

Han var kommet hjem fra sin Rejse. Han havde tilbragt nogle Dage hos sin Moder og havde kedet sig i den Grad paa Landet, at han var rejst, inden hans Ferie var udløbet. Saa travlt havde han med at komme tilbage til Schoenburg og fortsætte sit Driverliv.

„Du gode Gud! Leve paa Landet!“ sagde han med sin besynderlige Udtale. „De gør Dem ingen Forestilling om det! Det er som at afgaa ved Døden!“

Han trak mig hen paa en Natkafé, og jeg fulgte vil­lig med. Han kom virkelig tilpas. I Nat skulde jeg nok følge Trop, om han saa turede til den lyse Morgen.

„De kender jo den lille Sangerinde, der var i Alhambra før jeg rejste . . . Nej, det er sandt, det var ikke Dem . . . Hun synger . . . (han skar en foragtelig Grimace.) . . . Ansigtet . . . (samme Grimace) . . . men, endfin . . . hun kan gaa an. Vi er ikke forvænt her. Jeg troede, hun havde forladt Byen, men saa mødte jeg hende, da jeg kom fra Stationen. Jeg havde desværre intet Held med mig: hun skulde spise til Aften sammen med nogle Kammerater. Maaske er hun hjemme ved Ettiden, saa man kunde gaa hen og drikke en Kop The hos hende. Hvorfor spiser De ikke noget af denne Roastbeef? den er virkelig meget anstændig . . . i hvert Tilfælde bedre end hos min Onkel,“ tilføjede han og lo af fuld Hals.

„A propos, min Onkel,“ sagde han med en inter­seret Mine og en Tone, som straks gjorde mig op­mærksom og fik mig til at fryse, „De taler slet ikke om det nyeste Nyt fra i Aften? Det lader til, at Onkel har været saa heldig at undgaa en stor Fare. Jeg har lige talt med en af Officererne ved Militærfængslet. Man har arresteret en af de sammensvorne, der viste sig at være i Besiddelse af en Bombe. Han blev fundet paa Vejen til Boern, hvor min Onkel hver Aften kommer, naar han kører ud til den gamle Grandtante . . . Men kan De gætte, hvem Manden var? En be­kendt af mig, kære, en flink Fyr, en af vore Attachéer ved Gesandtskabet i Paris. Det er sandt, De kender ham vist ogsaa, Grev Tolberg . . .“

XIX

Naar jeg nu skal forsøge at beskrive det Indtryk, disse Ord gjorde paa mig, husker jeg, at jeg fik en Fornemmelse af Tomhed i Hovedet. Jeg hørte Lyden af de to Ord: Grev Tolberg inden i mig uden at kunne faa fat paa, hvad de betød. Jeg sad og stirrede uden en Tanke i Hovedet med en ubestemt Følelse af, at der var hændet noget forfærdeligt.

„Hvem skulde have troet det?“ gentog Officeren. „Man sagde, de var Rivaler hos en smuk Dame. Men den lille Tolberg maa jo være forrykt, naar han indlader sig paa den Slags Ting. Ganske fraset, at min Onkel ikke hører til de mest overbærende. Saadan en Historie med ham . . . den slipper man ikke fra med Livet . . .“

Hvad var dog det? Var det ved et skæbnesvangert Tilfælde alligevel blevet Tolberg, der skulde udføre Attentatet? Og ikke den Mand, Loddet var faldet paa.

Eller havde han løjet for mig? Var det faldet paa ham? Havde han skjult det for mig for ikke at forskrække mig eller for at hindre mig i at prøve at faa ham fra det.

Nej, det var umuligt. Jeg huskede saa tydeligt Udtrykket i hans Ansigt. Saadan saa man ikke ud, naar man løj.

„Kom nu, vi maa skynde os, hvis vi ikke vil komme for sent til den lille!“

Jeg var lige ved at sige nej, undskyldte mig med, at jeg var blevet alt for træt. Jeg trængte til at være alene nu. Men Løjtnanten vilde absolut have mig med, og

jeg var ogsaa bange for, at han skulde mærke, hvor ophidset og forvirret jeg var. Lidt efter kom jeg til at tænke paa, at den næste Dag maatte og skulde jeg tale med Tolberg. Havde Løjtnanten ikke lige sagt, at han kendte Officeren ved Militærfængslet? Ad den Vej kunde jeg maaske faa Adgang til Fangen.

Jeg maatte se Tolberg og fortælle ham det hele. Han skulde have at vide af mig selv, at det var min Skyld, han var blevet arresteret.

Det var ikke alene, fordi jeg trængte til at lette min Samvittighed; men jeg vilde undgaa, at en anden kom og fortalte ham, hvem der havde forraadt ham. Var det mig selv, kunde jeg dog forsvare mig. Det var forfærdeligt, hvad jeg havde gjort, men der var formildende Omstændigheder. Jeg havde ikke gjort det for at forraade ham, eller fordi jeg selv var interesseret i det. — Jeg vilde have, at Tolberg skulde gøre sig alt det klart i samme Øjeblik, han hørte om mit Forræderi . . . De formildende Omstændigheder kunde Tolberg ikke tænke sig til selv . . . Man undskylder kun sin Ven, naar man stoler paa ham. Efter mit Forræderi var det jo forbi med hans Tillid til mig . . .

Alt det gik jeg og tænkte paa, mens Officeren forlystede sig paa forskellig Vis. Han raslede sin Sabel hen over Butikkernes Lyskasser, han slog Sten efter Gadelygterne og paa Portene. Han udførte disse Løjer med en Alvor og en Iver, som om det var et Reglement han opfyldte. Men da jeg var alt for optaget til at interessere mig for disse smaa Forlystelser, opgav han dem og gik nu pænt ved Siden af mig; han sang

kun en Gang imellem en af Døgnets Viser for at holde Munterheden vedlige.

Vi gik ad nogle smaa, snævre Gader i den gamle Del af Byen, til vi naaede Torvet, hvor Alhambra laa. Det lille Torv var fuldstændig forandret og ukendeligt nu, da Variétéens straalende Lys var slukket. De smaa Huse ved Siden af lignede nu sig selv, gamle og beskedne som de var.

„Her er det, i den næste Gade,“ sagde Officeren. „Der staar hendes Navn paa Plakaten.“

Ved Siden af den store Plakat var der mange andre mindre, der bød paa Tillokkelser af forskellig Art. Officerens Sangerinde hed Mamselle Jane; hun sang franske, tyske og engelske Viser . . . Denne natlige Spaseretur til et ukendt Hus og en ukendt Beboer lignede en Drøm. Jeg tænkte ikke mere; jeg fulgte Officeren. Han bankede nu paa nogle Skodder. Jeg gik videre i den Tro, at det var en ny Adspredelse. Men det lod til, at vi virkelig var der. Et Øjeblik efter blev Døren aabnet, og Sangerinden kom selv og lukkede os ind.

Hun havde beholdt den kortskørte Kjøle paa, som hun optraadte i, naar hun sang paa de forskellige Tungemaal og dansede de forskellige Nationaldanse.

Det var ikke godt at sige, hvilken Nation hun selv tilhørte. Hendes Alder og Haarfarve var lige saa vanskelige at bestemme. Hun kendte af det franske Sprog kun de Ord, der stod i hendes Sange, og jeg hørte af de forskellige Forsøg, hun gjorde paa at tale med Løjtnanten, at det gik lige saadan med Tysk og Engelsk.

Til Slutningen fortalte hun os, at hun var fra New York; jeg vil ikke sige, vi følte os videre overbeviste.

Hun havde lavet The, men hun ejede ikke mere end to Par Kopper: Officeren nød da den Ære at drikke af samme Kop som hun. Jeg trøstede mig med, at jeg saa havde min Kop for mig selv.

Mamselle Jane havde sat sig paa Skødet af min Kammerat, som lo højrøstet og forlegent og kyssede hende paa hendes blonde eller røde Haar. Et Øjeblik efter vilde han af Høflighed have, hun skulde sætte sig over paa mit Skød, og jeg bestræbte mig for ikke at sige alt for energisk nej.

Jeg ved ikke, hvad Officeren egentlig mente om Mamselle Jane, men han mærkede nok, at jeg ikke var videre begejstret, og det virkede afsvalende paa ham ogsaa. I fem Minutter sad vi tavse og overvejede, paa hvilket Sprog vi skulde sige Farvel.

Da vi var kommet ud paa Gaden, begyndte Løjtnanten at haane hende; skønt mine Tanker var langt borte i det Øjeblik, gjorde det dog et ubehageligt Indtryk paa mig. Det lod til, at han skammede sig over at have indført en „Pariser“ hos den Dame; og nu gik alle hans Bestræbelser ud paa at overbevise mig om, at han ikke havde det fjærneste med hende at gøre. Da han havde fulgt mig hjem til Slottet, slap han mig ikke, før vi var blevet enige om, hvilken Dag jeg skulde spise til Aften med ham og hans Veninder.

Nu var jeg da sikker paa, han vilde sætte Himmel og Jord i Bevægelse for at faa fat i de smukkeste. Det uheldige Indtryk Sangerinden fra Alhambra havde

efterladt, skulde for enhver Pris udslettes af min Erindring.

Da jeg gik over Slotsgaarden, tænkte jeg paa, hvad Dagen i Morgen vilde bringe. Det havde lettet lidt, at jeg havde besluttet at skaffe mig Adgang til Tolberg og fortælle ham alt, hvad der var foregaaet. Jeg var betydelig mere beklemmt ved Tanken paa Bertha. Jeg var ganske klar over, at selv om Tolberg var Mand for at tilgive mig den Brøde, jeg havde begaaet over for ham, saa var der ingen Barmhjærtighed at vente hos hans Veninde. Jeg havde styrtet hendes Elsker i Fordærvelse; jeg var et foragteligt, afskyeligt Væsen, som intet i hendes Øjne kunde frikende . . . Pludselig kom jeg til at tænke paa det Papir, Tolberg havde betroet mig . . . Havde jeg mon endnu Ret til at læse det? Hvem kunde jeg give det til? Tolberg selv? Bertha havde han ikke bemyndiget mig til at udlevere det til. Det bedste vilde være at vente, til jeg havde talt med den fangne og faaet at vide af ham selv, hvad jeg skulde gøre med det.

Men den unge Mand havde rigtignok udtrykkelig sagt til mig, at jeg skulde aabne Konvolutten, hvis der hændte ham en Ulykke i Aften. Maaske var der Forholdsregler at tage, som ingen Opsættelse taalte. Jeg kom nu til det Resultat, at jeg holdt mig nærmest til min Vens Forskrifter, hvis jeg straks i Aften gjorde mig bekendt med, hvad dette Papir indeholdt.

Jeg vil ikke af overdreven Strængighed mod mig selv, tillægge mig alt for lave Motiver, men jeg tror nok, at min Nysgerrighed havde en lille Andel i, at jeg naaede det Resultat, der hurtigst tilfredsstillede den.

Saasart jeg havde besluttet at aabne Brevet, skyndte jeg mig op paa mit Værelse. Jeg fik Lyset tændt i en Fart og gik hen til mit Klædeskab, hvor jeg havde lukket det lille Skrin inde. Det gav et Sæt i mig af Forbavselse: Skabet havde været aabnet, Laasen paa Skrinet var brækket op, og Tolbergs Brev var borte . . .

 XX

Mage til Frækhed havde jeg dog ikke tænkt mig. Der var ikke mindste Tvivl: det var Herner og hans Politi, der havde været paa Færde.

Jeg var først aldeles overvældet, men det varede kun et Øjeblik. Ved dette dumme, frække Overgreb gjorde han mig altsaa til sin Fjende. Det var ikke nogen videre snedig Politik. Det var endogsaa et overmaade letsindigt Træk . . . Han stillede sig altsaa paa en fjendtlig Fod med mig, mig, der kendte hans Hemmelighed, der kunde styrte ham med et eneste Ord! Det var nok bedst, jeg snakkede lidt med ham i Morgen.

Jeg gik hurtig i Seng; men jeg var for ophidset og nervøs til at falde i Søvn.

Jeg begyndte vel ti Gange min Samtale med Ministeren. Jeg talte saa ivrig med ham, at jeg flere Gange maatte staa ud af Sengen og gaa op og ned ad Gulvet og gentage højt mit hæftige Udfald mod Herner. Saa fik jeg en forfærdelig Hovedpine; jeg prøvede at glemme det hele og falde i Søvn. Men selv i Drømme

kunde jeg ikke blive fri: Jeg tilbragte Natten med at lede efter Herner uden at kunne finde ham.

Jeg sov knap tre Timer, og jeg vaagnede modløs, knuget af Vægten af den frygtelige Dag, jeg gik i Møde. Den foregaaende Dag havde jeg haft alt for meget at sige Ministeren. Jeg saa mig selv staa og holde lange Taler til ham og knuse ham med mine uomstødelige Argumenter. Og nu, da jeg var træt og uoplagt, spurgte jeg mig selv, hvordan jeg skulde indlede den Samtale, om jeg ikke snarere ødelagde det hele ved at gribe Sagen forkert an; om jeg ikke risikerede at svække mig selv, hvis jeg straks førte mine bedste Tropper i Ilden, saa jeg stod ene og forsvarsløs, naar jeg skulde til at frelse Tolberg . . . Men tale maatte jeg i Dag. Jeg havde virkelig et Øjeblik tænkt paa at lade være. Det var Dovenskab eller Fejghed, som min Morgen-Træthed førte med sig.

Men jeg kunde da ikke lade, som jeg ikke havde opdaget den Undersøgelse eller det Indbrud, som Herner havde haft den Frækhed at anstille i mit Værelse. Og jeg maatte da i en irriteret eller bebrejdende Tone afkræve ham en Forklaring.

Til Trods for min Ubeslutsomhed og min Frygt, længtes jeg dog efter snarest mulig at se ham. Det var dels Nysgerrighed og dels en Tilfredsstillelse for mig at føle min retfærdige Vrede over for den Mand.

Jeg gik temmelig tidlig ned i mit Kontor og ventede med Utaalmødighed paa Ministeren. Det lille, lyse Værelse, hvor jeg sad, stødte op til hans Kontor. I Almindelighed stod Døren aaben der ind til, og Baronon lukkede den selv, naar han skulde tale med nogen.

Jeg kigede ud ad Vinduet, men huskede saa paa, at han undertiden kom til Fods gennem Haven. For ikke at blive endnu mere ophidset af denne Ventetid, satte jeg mig til mit daglige Arbejde og gennemløb hurtig de franske Aviser, der hver Morgen laa omhyggeligt ordnede paa mit Skrivebord.

Jeg havde efterhaanden lært at gøre det i en Fart. I Begyndelsen anvendte jeg en overdreven Samvittighedsfuldhed. Nu fordybede jeg mig mindre i Biomstændighederne, og mit Uddrag var kortere og klarere. I de første Dage kunde jeg ikke beslutte mig til at springe alt det over, der ved første Blik forekom mig uvæsenlig, men som blev vigtigere og vigtigere, jo mere jeg saa paa det.

Det er den samme Ubeslutsomhed, som hindrer én i at tømme en Skuffe gamle Breve; naar et Brev forekommer en værdiløst, og man har kastet det i Papirkurven, har man altid en Fornemmelse af, at netop det Brev vil man komme til at savne ved en eller anden Lejlighed.

Jeg var færdig med at læse Aviserne og havde begyndt at ordne mit Stof, da jeg hørte Ministerens Dør blive aabnet. Nu var altsaa Øjeblikket kommet. Det Kontor der inde ved Siden af var lige saa skrækkindjagende som en Tandklinik, hvor man om et Øjeblik kaldtes ind, Øjeblikket skulde jeg selv bestemme. Skulde jeg gaa straks eller skulde jeg vente lidt? Pludselig hørte jeg hans Stemme: „Humbert!“

Jeg gik ind i hans Kontor. Han skrev videre uden at se op.

Et Øjeblik efter lagde han sig tilbage i sin Stol, saa alvorlig paa mig og sagde:

„De har været Genstand for et utilladeligt Overgreb. Jeg sendte i Gaar min Politidirektør hen til Dem. Som jeg sagde Dem i Gaar, maatte jeg i Statens Interesse se at skaffe mig alle Oplysninger. Dette Bæst — som jeg har fortalt Dem før, er de alle Idioter — har paa eget Ansvar roretaget en Undersøgelse. Han kom triumferende med en Konvolut, han havde fundet i et Skrin. Han havde aabnet den og læst, hvad der stod. Indholdet er temmelig graverende; det fremgaar deraf, at Arrestanten i Forvejen har planlagt sin Forbrydelse, siden han har truffet sine sidste Dispositioner. Vær saa god, her er Papiret; det var allerede i Hænderne paa den offentlige Anklager, men jeg lover Dem, at jeg skal gøre alt, hvad jeg kan, for at det ingen Indflydelse skal faa paa Sagens Udfald. Jeg vilde ligeledes sige Dem, at jeg i de sidste tolv Timer har tænkt meget over, hvad jeg skylder Dem, og at jeg siden Dagen i Gaar har endnu mere Grund til at sætte Pris paa Dem . . . Jeg skal ikke glemme det . . . Bring mig Deres Oversigt.“

Jeg gik ind og hentede det uden at svare og uden at tænke paa nogetsomhelst. Mens jeg stod og saa ham gennemløbe, hvad jeg havde skrevet, foreholdt jeg mig selv, at jeg maatte tale med ham om Tolberg.

„Deres Eksellence, De ved godt, at hvad jeg gjorde i Gaar, gjorde jeg uden Beregning, uden nogen Tanke om Belønning eller Fordel. Men der er nu sket det frygtelige, at min Handling har styrtet en Mand, jeg holder meget af, i Ulykke. Jeg forstaar godt, at det vil

være vanskeligt for Dem at redde ham, men jeg synes alligevel, jeg har Ret til at lægge et godt Ord ind for ham . . .“

„Som Sagerne staar i Øjeblikket,“ svarede Herner, „er det mig umuligt at foretage mig nogetsomhelst. Han er i Øvrighedens Hænder, og de slipper ham ikke. Men jeg skal for Deres Skyld gøre, hvad der staar i min Magt, for at Straffen, der er en politisk Nødvendighed, bliver saa mild som mulig. Gør denne Oversigt færdig. Saa ser jeg Dem, før jeg gaar.“

Han fulgte mig helt hen til Døren og lukkede den efter mig. Han ventede formodentlig Folk. Da jeg var blevet alene, gennemgik jeg i Tankerne alt, hvad han havde sagt. Jeg havde straks følt mig lettere til Mode, da jeg mærkede, at Samtalen ikke antog nogen fjendtlig Karakter. Ikke fordi jeg har noget imod „Opgør“, men jeg forstaar ikke at hævde mig ved en saadan Lejlighed. Jeg opgiver mine Hovedargumenter, endog før de bliver gendrevet, saa snart de ikke gør akkurat den Virkning paa Modstanderen, som jeg ventede, og jeg føler mig da pludselig som en Soldat, der har brugt alt sit Krudt. Jeg var derfor meget tilfreds med denne fredelige Samtale, som tilsyneladende var fuld af Indrømmelser. Men fraset det, kunde jeg ikke skjule for mig selv, at jeg var blevet holdt for Nar.

Man behøvede ikke at kende meget til Ministeren for at vide, at Undersøgelsen ikke, som han sagde, var foretaget uden hans Tilladelse. Jeg vidste udmærket godt, at han aldrig gik udenom noget af Frygt for at mishage Folk; jeg havde allerede opdaget, at hans Princip var først at handle og bagefter undskyldte sig.

Det var tydelig nok, at han søgte at stille mig tilfreds, fordi jeg var Medvider i hans Hemmelighed.

Jeg havde ikke den mindste Tillid til de Forsikringer, han havde givet mig med Hensyn til Tolberg. Han havde omhyggelig undgaaet at love noget; han havde meget snedigt givet mig Lov til at haabe alt uden at forpligte sig til det ringeste.

Rigtignok havde han tydelig vist mig, at han helst vilde stille mig tilfreds. Men selvom Kendskabet til hans Hemmelighed var mig en nyttig Trusel, var jeg ikke saa lidt i Vilderede med, hvordan jeg skulde bære mig ad, hvis jeg pludselig skulde blive nødt til at benytte mig af dette Vaaben. Hvem skulde jeg gaa til, hvis Ministerens Holdning tvang mig til at forraade ham.

Tanken om pludselig at optræde paa Skuepladsen forskrækkede mig umaadelig. Jeg er ikke blottet for Ærgerrighed, og i mine Drømme ser jeg mig dristig hæve mig til de højeste Hædersposter. Men ganske vist altid paa en fredelig Maade, lidt efter lidt og ved min egen Fortjeneste, og ikke ved en hovedkulds Omvæltning fra Skæbnens Side.

XXI

Imidlertid besluttede jeg at bede Ministeren om Tilladelse til at besøge Tolberg i Fængslet. Først havde jeg tænkt paa at faa Adgang til Fængslet gennem den Officer, Herners Nevø havde omtalt. Men det forekom

mig alt for vovet. Nej, det bedste var at benytte Herrens tilsyneladende Medgørlighed og sige det lige rent ud til ham.

Jeg gjorde hurtig min Oversigt færdig og bankede paa Døren. Han var alene paa Kontoret. Jeg tog nok højlig fejl, naar jeg bildte mig ind, at jeg havde noget at sige over denne Mand, fordi Tilfældet havde sat mig i Besiddelse af hans Hemmelighed. Jeg nærmede mig ham altid med den samme Ængstelighed. Jeg maatte som sædvanlig gøre en Kraftanstrengelse for at faa begyndt paa Samtalen. Jeg hørte knap de første Ord, jeg selv sagde. Da jeg først var i Gang, blev Tonen noget sikrere.

„Deres Eksellence. —“

Det forekom mig, da jeg sagde: Deres Eksellence, at han saa ud, som om han tænkte: Naa, er han nu der igen!

Det har altid generet mig forfærdelig at føle, at jeg var til Ulejlighed, at jeg kun blev taalt af Høflighed eller Nødvendighed.

„Deres Eksellence, jeg har en Gunst at bede Dem om . . .“

Jeg forsøgte at give Ordet Gunst et energisk Tonefald for at antyde, at jeg ikke var nogen almindelig Ansøger, at denne Gunst næsten var en Ret, og at det kun var af Høflighed, jeg anvendte det Ord . . . Men naar jeg tænker nærmere over det, saa tror jeg ikke, den Slags Nuancer er holdbare for andre end én selv, hvor fint end Tilhørerens Øre kan være.

„Jeg vil ikke skjule for Dem, at der bestaar et nært Venskabsforhold mellem Grev de Tolberg og mig; saa

vil De ogsaa kunne forstaa, hvor ulykkelig jeg blev, da jeg fik at vide, at han var arresteret. Jeg beder Dem nu give mig Tilladelse til at komme ind til ham.“

„Førend jeg giver Dem denne Tilladelse,“ sagde han efter et Øjeblik's Betænkning, „er jeg nødt til at spørge Dem, om dette Besøg kun er en simpel Venskabsytring, eller om De har nogen særlig Meddelelse at gøre ham. Hvis det første er Tilfældet, vil jeg bede Dem give Tid lidt endnu, opsætte Besøget otteogfyrretyve Timer, indtil Dommeren er færdig med sin foreløbige Undersøgelse. De ved, at han alene kan udstede Adgangsbeviser, og jeg vil ikke gerne gøre noget Indgrib i hans Rettigheder. Om to Dage kan jeg bede ham om et Adgangskort til Arrestanten uden at det ser ud, som om jeg vilde gribe forstyrrende ind i Undersøgelsen af denne Sag . . . Hvis det derimod drejer sig om en vigtig Meddelelse, De vil gøre Grev de Tolberg, saa er det en ganske anden Sag. De kan nok forstaa, jeg kan ikke lade Dem komme ind til ham uden at vide, hvad det er, De vil meddele ham. Som jeg allerede før har sagt Dem, jeg betragter det som min Pligt at skaffe mig Oplysning om alt, hvad der angaar denne politiske og offentlige Affære.“

„Jeg har ikke det mindste imod at meddele Dem, hvad jeg vil sige til Grev de Tolberg. Jeg vil have, at han skal vide, hvilken Rolle, jeg har spillet i denne Sag. Jeg vil have, at han skal vide, at det er mig, der har forraadt ham. Men jeg vil sige ham min Grund . . . kort og godt, det er et Skriftemaal, jeg vil aflægge ham. Jeg føler mig skyldig over for ham. Jeg vil have,

han skal vide det, og han skal vide, hvori min Skyld bestaar, Naar jeg har fortalt ham det hele, vil jeg føle mig lettere til Mode.“

„Humbert, Humbert!“ sagde Baronnen i en fortrolig, næsten kærlig Tone. „Hvad De dog er for en besynderlig Fyr! Hvad skulde det dog gøre godt for at gaa hen og fortælle ham det? Han vil jo aldrig faa at vide, at han er blevet arresteret som Følge af de Oplysninger, De har givet mig. De har jo ikke forraadt ham for at forraade ham. De har kun gjort Deres Pligt ved at advare mig mod den Fare, der truede mig. Og De vidste jo slet ikke, at det vilde komme til at gaa ud over ham. De har intet at bebrejde Dem i denne Sag. Det er vanvittigt at gøre ham den Slags Tilstaaelser.

Naar De fortæller ham, at Ulykken er kommet fra Dem, gør De ham jo endnu mere bedrøvet.

Paa den anden Side har jeg stor, politisk Interesse i, at baade de Folk og alle andre tror, at det er Politiet, der har opdaget det hele. Vi vilde ikke lade os narre, vi ved, hvad det er for Spioner, vi har. Men jeg har ikke noget imod at lade dem faa hele Æren. Baade Spektakelmagere og andre Folk har godt af at vide, at der vaages over Regeringens Sikkerhed.

Naa, min Ven, saa De vilde lette Deres Hjærte! De kunde ikke leve med det paa Samvittigheden? Ved De, hvem De minder mig om? De minder mig om den stakkels Konge, vi bægge kendte. Han vilde have været en betydelig Politiker, hvis han havde haft lidt mere Karakterstyrke. Han kunde ikke taale den ringeste Bekymring. — Det kan ikke nytte at være saa øm over sin Sjælefred. Man kan leve udmærket med en

hel Del paa Samvittigheden. Det er kun en Vanesag. Hvor megen Energi og hvor megen Tid spilder man ikke med at tage Hensyn til alle Sider, naar man ikke tør udsætte sig for den mindste Sorg!“

Jeg forlod Baron de Herner resigneret og næsten tilfreds. Jeg sagde til mig selv, at jeg var kun et Barn ved Siden af ham. Jeg følte mig træt og flov. Jeg havde været alt for optaget siden den foregaaende Dag. Jeg trængte til at falde lidt til Ro.

Tanken om, at jeg havde forraadt Tolberg, at han var i Fængsel, at han maaske skulde dø, den frygtelige Tanke var som forsvundet . . . Jeg fulgte lydig Ministerens Ræsonnement og sagde til mig selv, at for Øjeblikket var det bedst intet at sige til Tolberg for ikke at gøre ham bedrøvet ved Fortællingen om mit Forræderi.

Herner havde jo tydelig forklaret mig det hele: han havde ingen Interesse i at fortælle Tolberg, at det var mig, der havde angivet ham. Saa tænkte jeg paa, at jeg nu vilde læse det Papir, Tolberg havde betroet mig og som først var gaaet gennem Politidirektørens Hænder. Det indeholdt heldigvis ikke noget af Betydning: Angivelse af nogle Penge, der skulde betales og Adresserne paa dem, de skulde sendes til . . .

Der stod ogsaa omtalt nogle Ringe og Guldkæder, som Bertha skulde have. Men heldigvis var der intet, der nøjere angav deres Forhold til hinanden . . . Men besøge hende maatte jeg jo. Det var en frygtelig Prøve at bestaa; hvordan skulde jeg bære mig ad med at se hende i Øjnene, jeg, der var Skyld i hele hendes Ulykke?

Jeg gik derhen efter Frokost; hun var ved meget bedre Mod, end jeg havde ventet. Tolberg havde — jeg ved ikke paa hvad Maade — sendt hende et Brev, hvori han i faa Ord fortalte hende, at han var arresteret . . . men det lod ikke til, han havde tabt Modet.

Du gode Gud, hvad havde han at haabe? . . . Og hos Bertha mødte jeg en Tillidsfuldhed, som pinte mig; en taabelig Fortrøstning, som Folk har trods alt, naar deres Ulykke er uoprettelig.

Efter al Sandsynlighed vilde Tolberg blive dømt til Døden, og hvis det lykkedes mig at faa ham benaadet, vilde han i hvert Fald komme i Fængsel for Livstid . . . Han og Bertha vilde blive skilt for bestandig; men hverken han eller hun lod til at være videre bekymrede.

Og det var mig, der var Skyld i det hele. Bestandig jog jeg den Tanke bort, og bestandig vendte den tilbage, og hver Gang gjorde den mig lige ulykkelig.

Aa, hvor det vilde have lettet mig at tilstaa det Hele for Bertha! . . . At høre hende forbande mig!

Jeg var ikke i Besiddelse af min Herre, Baron de Hernalders Energi, den rolige Overlegenhed, hvormed han gennemførte sit Bedrageri: han indrettede sig i sine kongelige Rettigheder akkurat, som om han virkelig var Kongen.

Og dog kunde den Komedie ikke vare evig. Om to, tre eller seks Maaneder maatte der ske en Forandring. Men Hernalder hørte til dem, der sætter al deres Kraft ind paa kun at tænke paa Øjeblikket . . . Jeg gik og var fortvivlet over Berthas Tro paa Fremtiden.

Hendes Fortrøstning gjorde tvært imod min Sorg større, fordi jeg vidste, hvor lidt begrundet hendes Haab var.

Hun fortalte mig, at Tolberg allerede havde valgt en Defensor, en af deres Venner, der var Advokat i Schoenburg, en ung Mand, der var meget anset og vel anskrevet i det liberale Parti.

Man kunde stole paa hans Hengivenhed og være sikker paa, at han vilde gøre alt for at frelse Tolberg og ikke gøre Processen til et Agitationsnummer, der sikkert vilde være til Gavn for Partiet, men utvivlsomt ødelæggende for den anklagede.

Jeg skulde nu gaa, og jeg var imod min Vilje blevet smittet af hendes Mod og lyse Syn paa Sagen, da hun begyndte at tale om deres Ven, Grev de Herrenstein. Han var hendes Haab, han skulde tale deres Sag hos Kongen.

Det var altsaa Kongen, den ulykkelige satte sin Lid til!

„Jeg har skrevet,“ sagde hun, „til Grev de Herrenstein . . . Desværre er han her vist ikke for Øjeblikket, thi jeg har intet Svar faaet paa et Brev, jeg sendte ham for fem-seks Dage siden.“

Jeg fik nu en Idé, som jeg meddelte Bertha. Jeg kunde maaske gennem en Person, jeg kendte, faa at vide, hvor omtrent Herrenstein befandt sig. Han var rejst med Fru de Linstains Søster; maaske kendte Kongens Elskerinde hans nuværende Adresse. Jeg besluttede at tage ud og besøge hende den næste Dag. Det stod mig pludselig klart, at hvis HERNERS Opførsel tvang mig til at bide fra mig, var det til Grev de Her-

renstein, den afdøde Konges Ven, jeg først vilde gaa og fortælle, hvorledes det hele hang sammen.

Denne Mand, som altid havde forekommet mig klog og rolig, vilde sikkert være den bedste til at raade mig.

XXII

Jeg havde ikke set Fru de Linstein siden hendes Besøg paa Slottet. Da hun ikke hørte noget, havde hun skrevet et fortvivlet Brev til mig, som jeg lod gaa videre til Premierministeren. Herner lod mig saa overbringe hende et falsk Budskab fra Kongen, mundtlig naturligvis, hvori han fastsatte Dagen for sin Hjemkomst, temmelig langt ude i Fremtiden.

Jeg begav mig altsaa den næste Eftermiddag paa Vej til Slottet Kreuzach. Det laa en halv Mil fra Stationen Mizdagen, der selv laa en halv Times Vej fra Schoenburg. Jeg havde forberedt Fru de Linstein paa mit Komme, men da jeg var bange for at vække falske Forhaabninger hos hende, havde jeg samtidig meddelt hende, at det Budskab, jeg havde til hende, var omtrent lige som det forrige.

Den næste Dag Klokken et tog jeg med Toget til Mizdagen. I Kupeen sad der en tyk, blond Mand, der var overvældet af Varme. Han saa ud over Markerne, som om han aldrig skulde se dem mere med et Blik dybt og længselsfuldt som en ung Fanges. En Gang imellem tog han adspredt en Avis, der rimeligvis var fuld af Beretninger om S sammensværgelsen, og læste

med komplet Ligegyldighed om de politiske Begivenheder i hans Fædreland.

Da Toget kørte ind paa Perronen i Mizdagen saa jeg Fru de Linstein, der ventede mig udenfor i sin Vogn, og blev aldeles overrasket over hendes Ydre. Hun lignede ikke den ældede, trætte Kvinde, som jeg havde truffet i Schoenburg. I den lyse Sommerkjole med den store hvide Hat saa hun ud som en slank og yppig trediveaarig. Hun hørte maaske til de Mennesker, der skal ses i deres daglige Omgivelser; denne Egn omkring Kreuzach, som hun aldrig forlod, var nok den Ramme, der klædte hende bedst. I Schoenburg havde ikke en Gang hendes Kjole set helt moderne ud, men her i Kreuzach var hun klædt med en fuldendt Smag. Til disse Omgivelser forstod hun rent instinktmæssig at afpasse sin Klædedragt.

Hun forberedte mig straks paa, at jeg skulde spise til Middag sammen med hende paa Slottet, at der gik et Tog Klokken halv elleve om Aftenen, og i Nødsfald kunde hendes Vogn køre mig lige til Schoenburg.

„Jeg blev saa lykkelig, saa lykkelig,“ sagde hun, „da jeg fik Deres Brev. Naturligvis troede jeg, De kom med Bud fra Kongen, men jeg var ogsaa glad over at se Dem igen.“

Det var ikke blot hendes Ansigt og hendes Holdning, der var ung. Hendes Smil var saa tillidsfuldt og barnligt, og hun bar sig dog slet ikke ad som visse ældre Damer, der spiller Pattebørn og gør et pinligt Indtryk.

Jeg behøvede ikke at spørge hende om det, jeg gærne vilde vide; i Samtalens Løb fortalte hun mig

det selv. Hun havde netop lige hørt fra sin Søster og Grev de Herrenstein. Søsteren fortalte, at de var i London endnu, men at de var ved at bryde op og rejse til Skotland eller Irland, det var ikke afgjort endnu hvor hen.

„Hr. de Herrenstein har ogsaa noget af Kongens Rejselyst, men han er mindre Bohême end Kongen . . . Jeg kommer til at tænke paa en Rejse, Karl den sekstende og jeg gjorde til Frankrig. Han havde købt saadan ind af Malerier, Tæpper og gamle Møbler, at han næsten ingen Penge havde tilbage. Da vi ikke vilde skrive hjem efter flere, tog vi paa anden Klasse for at faa dem til at strække til. Kongen rejste under Navn af Grev de la Sourdière, et Navn, han havde fundet i en Bog; men selv det var for fint til den Maade vi rejste paa. I Avignon hørte jeg en Hotelkarl sige til en af sine Kammerater: „Skal det være en Greve! Saa er jeg nok ogsaa Greve!“ Jeg fortalte Kongen det, og det morede ham umaadelig. Han lod sig fra det Øjeblik kalde Capionnet i Fortvivelse over ikke en Gang at se tilstrækkelig aristokratisk ud til en Grevetitel.

Herrenstein er ogsaa noget af en Nomade, men mere melankolsk end Kongen. Gud ved, hvordan min lille Søster finder sig til Rette i de Forhold, hun, der sætter saa megen Pris paa Ro og Fred. For to Aar siden mistede hun sin Mand, en meget grim, ubehøvlet, adelig Jægersmand, som aldrig sagde et Ord til hende. Hvad der dog ikke hindrede hende i at begræde ham og at føle sig som et lille forladt og ensomt Væsen, da han døde.

Saa snart hendes Affærer var ordnet, solgte hun sine

Godser, og vi fandt Slottet Reinig til hende lige her ved. Kongen har altid haft Interesse for hende, og hvad Grev de Herrenstein angaar, saa gjorde han temmelig ivrig Kur til hende. Men jeg havde dog ikke troet, at det skulde gaa saa hurtig: og da jeg fik at vide, at de var rejst sammen, blev jeg noget forbavset og lidt stødt ogsaa. Marie er lidt yngre end jeg, meget yngre er hun, og jeg syntes næsten, at den Rejse var lidt af et Forræderi.“

Fru de Linstein talte muntert og livligt, og Frokosten forløb paa den behageligste Maade.

Slottet Kreuzach var forøvrigt en ualmindelig yndig Bolig. Den lille, hyggelige Dagligstue, hvor vi spiste Frokost, vendte ikke ud til den traditionelle, kedelige Have, hvis Blomsterbede minder om Kanevasbroderi paa et Par Morgensko. Den vendte ud mod en Slags Gaard, der vrimlede af Høns, Dværghøns og smaa gyldne Haner, indbildske og yndefulde som smaa Kavalerer . . . Fru de Linstein holdt af at se paa dem uden at anstille Betragtninger over dem, simpelthen for at nyde Synet af deres lunefulde Kommen og Gaaen, deres pludselige Stoppen op, deres forfjamskede Forskrækkelse og deres værdige Holdning!

„Det er Kongen,“ sagde hun, „som har vakt min Interesse for levende Væsner i det hele taget. Naar vi var ude at rejse, kunde vi sidde i Timevis foran Kaféerne og se Folk gaa forbi. Vi kendte ingen, men det morede os at gætte os til, hvem og hvad de var, og hvordan deres Liv havde været. Han siger sommetider om sig selv, at han er af samme Slags som Nero, lige saa dadelværdig i alvorlige Statsmænds Øjne, men, til-

føjer han saa, mere praktisk og naar alt kommer til alt, mindre dum. Det er virkelig ikke nødvendigt at stikke Ild paa Rom, sagde han, for at se noget, der er værd at lægge Mærke til.“

Eftermiddagen tilbragte vi med at tale om Kongen. Jeg glemte efterhaanden fuldstændig, at han ikke mere eksisterede. Desuden tænkte jeg mere paa Fru de Linstein end paa Kongen. Jeg havde over for hende samme Følelse som over for Bertha. Jeg var lykkelig, fordi hun var saa inderlig knyttet til Kongen — eller til Mindet om ham — at jeg ikke var nødt til at gøre Kur til hende. Som det nu var, kunde jeg i Ro og Mag nyde Samværet med hende uden at behøve at sige til mig selv: Hvad mon den nydelige Dame tænker om mig, siden jeg ikke gør Kur til hende?

Jeg var glad over, hvor fuldstændig jeg havde taget fejl af hende. Fra den første Gang, jeg saa hende, havde jeg den Opfattelse af hende, at hun havde Evne til at føle dybt og inderligt, men ikke mere virkede forførerisk paa nogen og derfor heller ikke var i Stand til at fængsle en fordringsfuld Aand. Jeg har i lange Tider som saa mange andre været et Offer for Dømmesygen. Saa snart jeg kom i Forbindelse med et Menneske, fik han sin Karakter. Jeg maatte øjeblikkelig danne mig en Mening om hans Forstand og hans moralske Værd. Spurgte man mig, hvad jeg syntes om en eller anden, havde jeg paa staaende Fod min ufejlbarlige og vel begrundede Mening fiks og færdig. Det vilde have forekommet mig ligefrem ødelæggende for mit Renommé, om jeg havde svaret, at jeg kendte ikke noget videre til Vedkommende, jeg maatte se ham et

Par Gange endnu, før jeg kunde danne mig en Mening om ham. Det værste ved en saadan forhastet Dom er, at den er meget vanskelig at omstyrte. Fra det Øjeblik, den er faldet, gaar éns Bestræbelser ud paa at betragte alt, hvad Vedkommende siger og gør, som Beviser for dens Retfærdighed. Er der noget, der ikke passer, overser man det, eller man giver det en Fortolkning, saa det kommer til at passe. Altsammen for endelig at undgaa den Tort at maatte indrømme, at man har taget fejl. Intet kan lignes ved den Iver, vi lægger for Dagen, naar det gælder om at give vor Næste et Skudsmaal, særlig naar det er daarligt.

Jeg maa dog sige til min Ros, at jeg havde temmelig let ved at opgive min første Dom, naar jeg blot ikke havde betroet den til nogen. Hvad Fru de Linstein angaar, kostede det mig ingen Anstrængelse. Det var mig tværtimod en Glæde.

Hun talte aabent og fortroligt med mig og sagde endogsaa Ting, som ikke havde staaet klart for hende selv, og som min Nærværelse hjalp hende til at give Form.

„Jeg ser godt nu,“ sagde hun, „og det er især blevet mig klart, efter at han er rejst, hvor jeg har maattet „kede“ ham . . . Aa nej, De behøver ikke at ryste paa Hovedet. Jeg ved godt, at jeg ikke har gjort det Indtryk paa Dem. Men ham har jeg kedet: det er ikke for stærkt et Ord. Det er en meget vanskelig Sag at holde fast paa en Elsker. Det er lige saa svært som at opdrage et Barn og knytte det til sig. Mændene vilde helst have os til at tro, at det eneste rigtige er at lade dem have deres Frihed. Men de er ogsaa de eneste,

der siger det. „Naar en Kvinde er alt for fordringsfuld og alt for skinsyg, saa faar Manden Lyst til at bryde ud, men han bedrager ikke en Elskerinde, der har rørt hans Hjærte ved at vise ham en ubegrænset Tillid.“ Sandheden er imidlertid, at han i saa Fald gør sig alle mulige Bebrejdelser, mens han bedrager hende, men han gaar ikke saa vidt, at han nægter sig den Fornøjelse.“

„Naar jeg elsker Kongen“, fortsatte hun, „saa er det ikke, fordi han er Kongen. Det var det maaske i Begyndelsen. Senere tænkte jeg aldrig paa det, og jeg holdt af ham for hans egen Skyld, og mere og mere for hver Dag, der gik. Jeg nægter ikke, at jeg i Begyndelsen drømte om at komme ved Hoffet, at være Dronning — under den ene eller den anden Form — men efterhaanden som jeg kom til at holde mere og mere af ham, trængte jeg til at have ham for mig selv, og det opnaaede jeg snarere, naar jeg ikke kom til Hoffet; og desuden,“ tilføjede hun med en barnlig betænkelig Mine, „ved Hoffet vilde han have truffet „Kvinder“, og det var dog ikke Umagen værd.“

Hun udtalte det Ord: Kvinder paa den pudsigste Maade, som naar man taler om farlige, giftige, forhadte Væsner. Og jeg følte, at i denne kloge og forfinede Kvinde var der et andet lille Væsen, som hverken lod sig tæmme eller overbevise, og som nok kunde have været om ikke kedelig, saa dog temmelig plagsom for Kongen. Og jeg tænkte, at Fru de Linstein maaske narrede mig eller sig selv, naar hun fremstillede denne Trang til at isolere den elskede som et System, hun efter moden Overvejelse havde valgt.

Jeg talte ikke med hende om Sammensværgelsen. Da jeg ikke kunde sige hende alt og fortælle hende, hvilke Vaaben jeg havde imod Premierministeren, foretrak jeg ikke at komme ind paa den Historie; det er mig umuligt, naar jeg taler med en Ven, at vælge et Samtaleemne, hvor jeg ikke har Lov til at være aabenhjærtig.

En Time før Middagen holdt Vognen for Døren, og vi kørte en Tur i en kølig, mørk Skov, der laa lige ved Slottet. Jeg kom hjem i en vemodig Stemning ved at tænke paa, at Karl d. sekstende var død, at denne Kvindes Forhaabninger aldrig skulde blive opfyldt, og at hendes Plan om, at jeg skulde komme herud og tilbringe hele Dage sammen med hende og den indtagende og bedaarende Konge, aldrig skulde blive til Virkelighed. Men i Øjeblikket var der intet at være bange for, og det værste for mig har altid været at se Ulykken nærme sig og være nødt til at handle.

Efter Middagen kørte Fru de Linstein mig til Stationen. Hun sad ganske nær ved mig i Vognen, og jeg blev pludselig grebet af Lyst til at tage hende i Haanden. Jeg sagde til mig selv, at Kongen var død, og at denne Kvinde i Virkeligheden ikke tilhørte nogen. Saa brutalt ræsonnerede jeg. Ogsaa i mig er der et Væsen, der er opdraget i Frihed, og kun kender til Instinkter. Heldigvis for mig er det ikke meget energisk. Jeg tog Fru de Linsteins Haand. Hun lod mig beholde den. Mit Hjærte bankede voldsomt. Jeg bøjede mig hen imod hende, og jeg saa hendes gode, venlige Smil. Vore to vilde Dyr havde ikke mødt hinanden.

XXIII

Denne lille Episode ødelagde mit Humør for den Dag. Men heller ikke længere. Jeg bedømmer mig selv temmelig klart, men jeg er ikke overdreven stræng, og jeg tilgiver mig selv temmelig hurtigt.

Forøvrigt fik jeg andre og alvorligere Ting at tænke paa, da jeg var kommet tilbage til Schoenburg. Der var foregaaet adskilligt, mens jeg var paa Besøg i Kreuzach.

Da jeg var kommet ind i Byen, gik jeg hen i Fredensgade, hvor jeg hver Aften plejede at sætte mig i Hof-Vinstuen, naar jeg havde staaet og set lidt paa Tobakshandlerens Vindu, som nu ikke længere forekom mig saa imponerende. Jeg stod som sædvanlig og faldt i Staver foran de straalende Cigarkasser og Cigaretterne til to en halv Francs, der laa i Glasfederaler. Og som sædvanlig bestemte jeg mig til at gaa mig en Tur for at faa rørt Benene; men jeg var ikke kommet ret langt fra Vinstuen, før jeg følte mig saa træt, at jeg foretrak at vende om og slaa mig ned ved mit sædvanlige Bord i Krogen, som altid stod ledigt og ventede paa mig.

En gammel, haltende Mand gik og raabte med Aftenaviserne. Jeg gav ham en Sølv mønt. Han regnede og talte, og puttede Skillingerne i Munden og tog dem ud igen og gav mig tilsidst en Haandfuld vaade Slanter. Saa humpede han videre.

Paa den første Side af Schoenburger Zeitung saa jeg en foruroligende Nyhed: Rigsdagen var sammenkaldt til om Lørdagen, og Højesteret skulde dømme Tolberg

og dem af hans medskyldige, man i Løbet af Ugen kunde faa fat paa.

Jeg saa straks, hvad Ministerens Plan gik ud paa: den Kendelse, Højesteret afgav, vilde være inappellabel, og Dommen over de sammensvorne vilde derved faa mere Vægt. Hvis den blev stræng, indeholdt den i sig selv en Anerkendelse af den ministerielle Politik. Her-ner vilde altsaa gøre alt, hvad han kunde, for at faa min ulykkelige Ven dømt til Døden.

Jeg havde ikke Lov at spilde et Minut mere. Al min Tid maatte jeg anvende for at frelse det Menneske, jeg havde styrtet i Ulykke. Ganske vist havde jeg foretaget min Udflugt til Kreuzach for Tolbergs Skyld, men jeg syntes nu, at jeg havde haft alt for megen Fornøjelse af den og anvendt alt for megen Tid paa den. Saadan bærer jeg mig altid ad! Jeg driver hele Dage bort, indtil jeg pludselig faar Samvittighedsnag. Saa gribes jeg af en feberagtig, vild Energi, som der i Reg-len ikke kommer noget ud af.

Et var sikkert: Ministeren benaadede ikke Tolberg. Aabenlyst vilde han ikke erklære mig Krig; men han kunde jo sagtens finde paa Udflugter; eller han kunde bare underhaanden fremskynde Eksekutionen, som han havde gjort med Soldaten, Hassen. Bagefter kunde han saa affinde sig med mig. Han vidste, jeg var ikke vanskeligt at komme til Rette med . . .

Jeg syntes altid, jeg kunde se paa ham, hvor han foragtede mig for min Mangel paa Initiativ og Handlekraft.

Straks i Morgen vilde jeg rejse til England for at

tale med Grev de Herrenstein. Jeg tog over Ostende og Dover og kunde være der paa fyrretyve Timer.

Jeg rejste mig for at gaa hjem. Jeg havde allerede givet Opvarteren en af Avismandens vaade Skillinger, og han havde allerede taget ud af sin Mund en endnu mindre, som jeg dog foretrak at overlade ham . . . da jeg fik Øje paa en forvirret og ophidset Mand, der stod lige foran mig. Det var min Tjener, Frimærkesamleren. Han ventede, til Opvarteren var borte, saa sagde han med sagte Stemme:

„Jeg maa tale med Herren . . . straks. Men det er vist bedst, at ingen ser mig sammen med Herren . . .“

Jeg gav min Tjener Besked om at møde mig paa Wiener-Hotel, hvor jeg vilde tage et Værelse for Natten, og paalagde ham at forsøge at naa der hen, uden at nogen opdagede ham. Jeg vilde gaa en anden Vej og ligeledes passe paa, at ingen fulgte efter mig.

Før han forlod mig, sagde han:

„Da Herren sandsynligvis ikke vender tilbage til Slottet efter at have talt med mig, vilde De maaske tage Deres lille Skrin, som jeg har bragt med her hen. Jeg har ogsaa Herrens Tegnebog, der laa i en Vestelomme.“

Jeg takkede min flinke Tjener for hans Omsorg, der for Resten var unødvendig; thi siden Husundersøgelsen, som Baron de Herner saa hæftigt havde misbilliget, lod jeg ikke noget af Vigtighed ligge i Skrinet. Jeg havde hos mig Tolbergs Brev med hans sidste Dispositioner. Jeg havde sat to tusind Francs i en af Schoenburgs Banker, og havde faaet en Anvisning paa

dem; og jeg havde endnu fire-fem hundrede Francs tilbage af min Løn.

Jeg havde altsaa alt, hvad jeg behøvede for at slippe væk.

Jeg spurgte hurtig Tjeneren:

„Hvad er det, der er i Vejen? Sig mig det med et Par Ord og forklar mig det hele, naar vi mødes paa Hotellet.“

„Herren skal arresteres,“ svarede han.

Selv om man har tænkt sig den Mulighed, gør de Ord altid et ubehageligt Indtryk paa én.

XXIV

Vi skiltes. Han gik langs Kanalen til Hotellet, og jeg gik gennem den gamle Del af Byen, hvis Virvar af Gader passede godt for en Mand, der bliver forfulgt. Undervejs sagde jeg til mig selv, at Herner havde valgt den mest praktiske Fremgangsmaade og i al Fald den, der svarede bedst til hans sædvanlige Politik. Han lod mig sætte i Fængsel som politisk Forbryder. Han udsatte Forhøret over mig til den Dag, hvor Tolbergs Proces var afsluttet, og min ulykkelige Ven henrettet. Saa var han af med mig, tænkte han, og slap foreløbig for at gøre mig Undskyldninger, give mig Forklaringer og for Eksempel fortælle mig, at det var Dommeren, der havde tvunget ham til det ved at foreholde ham, at den Mand, der havde haft Forbryderen Tolbergs sidste Vilje i Forvaring maatte være en mis-

tænkelig Person, som man gjorde bedst i at sikre sig. Naar han saaledes havde undskyldt sig, kunde han altid bagefter overvælde mig med Velgerninger, med mindre han, mens jeg var i Fængsel, fandt paa et Middel, der for bestandig kunde stoppe Munden paa mig.

Jeg havde mange Gange tænkt paa, at Baron de Herner var i Stand til alt, og nemt kunde lade mig forsvinde fra Jordens Overflade . . . Jeg var ham et temmelig generende Vidne, og det var i Virkeligheden overraskende venligt af ham, at han lige til nu havde fundet sig i at have denne stadige Trusel hængende over Hovedet paa sig.

Jeg naaede Hotellet uden at have set noget mistænkeligt paa Vejen. Det begyndte ogsaa at blive sent, og Gaderne var tomme. Kun en Gang fik en Skygge mig til at ryste . . . Op og ned foran Hotellet gik en Mand . . . Men det var ingen anden end min egen Tjener, som jeg altid havde svært ved at kende paa Afstand.

Jeg forlangte et Værelse hos Portièren, og var først bange for ikke at faa noget, fordi jeg ingen Bagage havde. Men jeg opdagede snart, at Portier'ens sure Mine kun kom af, at han var blevet vækket. Han fulgte mig op i anden Etage; undervejs forklarede jeg ham omstændelig, hvorfor jeg ingen Bagage havde med. Der var Haandværkere i min Lejlighed, og jeg maatte derfor bo et Par Dage paa Hotel . . . Men sjælden har jeg haft en Tilhører, der var saa fuldkommen ligegyldig for, hvad jeg fortalte ham; det var næsten fornærmeligt. Jeg ansaa det for rigtigst ogsaa at bestille et Værelse til min Tjener: heldigvis var der intet.

Det var i Virkeligheden en meget daarlig Idé at forhindre ham i at gaa hjem og sove paa Slottet, hvor man naturligvis vilde have lagt Mærke til, at baade han og jeg var borte. Jeg sagde det kun, for at Portier'en ikke skulde finde det besynderligt, at han blev inde paa mit Værelse og talte med mig. Men den Portner gav sig nu ikke af med at forundre sig.

Siden vi havde talt sammen i Restauranten, og han havde set, hvilken Betydning jeg tillagde hans Ord, var han ganske imponeret over, hvilken vigtig Rolle han havde spillet. Han paatog sig en underfundig Mine og lavede smaa snedige Øjne, naar han talte.

„Ved Tretiden eller nøjagtigere ti Minutter over tre kom der en Mand fra Politiet, der spurgte efter Herren. Det var en af dem, der forleden Dag havde den Dristighed at komme og rode op i Herrens Sager. Han spurgte mig i en ligegyldig Tone, hvor Herren var henne, og om han snart kom hjem; jeg sagde, som sandt var, at det vidste jeg ingen Besked med. Men bagefter var han nok gaaet ned i Køkkenet, hvor han kendte en af Pigerne, som han fjasede lidt med. Hun havde givet ham noget at drikke, og saa plaprede han jo løs.“

Min Tjener havde boet i Paris nogle Aar og havde været ansat i en Restaurant i Ternes. Han talte Fransk med udpræget tysk Akcent og adskillige smukke Forstadsvendinger.

„Jeg havde godt set, hvor han skulde hen og var der jo, saa snart han var væk. Kokkepigen, som vi bægge to er gode Venner med, fortalte mig saa alt, hvad han havde leveret af sig: at han nok skulde

møde op, indtil han fandt, hvad han søgte, og saa blev der nok noget at snakke om her i Huset.

Saa kan Herren jo nok forstaa, at jeg blev bange for Herren. Jeg havde ingen Idé om, hvordan jeg skulde advare Herren. Jeg var glad over, at Herren ikke kom hjem til Middag. Om Aftenen, da Fyren kom igen og gik og snusede rundt i Gaarden, gik jeg ud ad Porten. Jeg vilde blive der i Nærheden for at hindre Herren i at gaa ind. Men udenfor gik der andre mistænkelige Personer og luskede. Saa sagde jeg til mig selv, at de fik vel Mistanke til mig, naar de saa mig gaa der og kige efter Herren, og saa faldt det mig ind, at jeg mange Gange havde set Herren sidde i denne Vinstue og drikke Kaffe. Saadan gik det til, at jeg fandt Herren, og det var vist ganske heldigt . . .“

Jeg trykkede nu min tro Tjeners Haand og lod ham vente lidt, mens jeg lagde min Slagplan. Saa fik jeg den Idé at underrette Bertha om min Afrejse. Jeg sendte Tjeneren der hen med et Par Ord. Jeg vidste, at hun havde en Portner, hun kunde stole paa og jeg paalagde Tjeneren at komme tilbage straks med Svaret. Mine Vinduer vendte ud til Gaden. Jeg vilde holde Udkig, til han kom tilbage for at han kunde undgaa at vække den søvnige Portner igen, hvis han ikke havde noget vigtigt Bud med fra Bertha.

Mens han var borte, overvejede jeg, hvordan jeg skulde slippe bort.

Det simpleste vilde være at tage med Toget. Men Herner havde naturligvis Folk paa Stationen, der skulde passe paa, at hans Ven Humbert ikke forlod ham paa

den Maade, men med det gode eller med det onde lod sig overtale til at blive i Bergensland.

At tage med Vogn til den nærmeste lille Station vilde tage alt for lang Tid; Iltoget standsede første Gang temmelig langt fra Schoenburg, og jeg maatte altsaa køre med Bumletog til den første større Station for at komme med Iltoget.

Og med alle disse Forsigtighedsregler undgik jeg ikke en Gang Grænsestationen, hvor jeg var udsat for de samme Farer som her.

Køre paa Cycle ud af Landet var ogsaa en Udvej, som jeg dog ved nærmere Eftertanke fandt noget besværlig. For det første laa denne forbandede By nede i et Hul, og til hvilken Side man saa vendte sig havde man for sig en god Fjerdingvej op ad Bakke. Og det var endda kun Begyndelsen; det var Bakke op og Bakke ned hele Vejen. Jeg maatte trække Cyclen opad for ikke at blive helt udaset, og jeg maatte trække nedad, hvis jeg ikke vilde brække Halsen . . .

Under de Omstændigheder var det næsten lige saa praktisk at lade Cyclen blive hjemme og bruge sine Ben . . . Men femoghalvtredsindstyve Mil! Jeg var aldeles ikke oplagt til den Slags Sports-Præstationer, havde heller ikke noget af den Uforsagthed, som er en Nødvendighed for politiske Flygtninge, der tilbringer deres Liv med farlige Flugtforsøg og heltemæssige Strabadser.

Min Tjener kom nu tilbage med en Hilsen fra Bertha, der bad mig være ved godt Mod. Derefter tog jeg Afsked med min tro Tjener og trykkede bevæget hans Haand.

Jeg tænkte et Øjeblik paa at tage afsted, før det blev lyst, men paa den underlige Tid af Døgnet vilde vel Betjentene aller snarest lægge Mærke til mig. Paa den anden Side kunde jeg være sikker paa, at alle Hotelterne om Morgen blev gennemsøgte . . . Jeg bestemte mig dog til at vente. Jeg var ogsaa ved at segne af Træthed og lagde mig paa Sengen med den faste Beslutning ikke at lade mig overrumple af Søvn.

Da jeg vaagnede, var det høj, lys Dag. Jeg saa mig forvildet om i det fremmede Værelse og huskede pludselig, at jeg blev forfulgt. Nu havde jeg naturligvis ligget der og spildt den kostbare Tid. Herners Folk havde vel allerede begyndt deres Ronde i Hotellerne. De havde maaske faaet at vide, at der var en mistænkelig rejsende, der var taget ind her . . .

Jeg slap ubemærket ned ad Trapperne, og jeg saa, at hele Forhallen var fuld af Folk, der snakkede i Munden paa hverandre. Det var en Flok Turister, som en Rejseagent tumlede med som en Hyrde med sin Hjord.

Hvad om jeg sluttede mig til dem! Midt i den Flok var der ingen, der vilde finde paa at søge mig. De beredte sig til at tage med Toget. Jeg skulde altsaa blot have at vide, hvad Vej, de skulde, og om de kunde optage mig i Selskabet et Stykke af Vejen.

Men jeg indsaa snart, at det ikke var saa let en Sag. Agenten var stærkt optaget, og han var sig sit Ansvar bevidst. Han var overvældende høflig, hørte et Øjeblik med den største Opmærksomhed paa mig, mens han kælede for sit blonde Skæg, undskyldte sig saa pludselig, gjorde nogle fortvivlede Gebærder, fordi han

var nødt til at forlade mig et Øjeblik, et eneste lille Øjeblik — og væk var han. Ligesom jeg troede, jeg havde ham, saa jeg hans lange Skæg flagre et andet Sted hen. Først den femte eller sjette Gang lykkedes det mig at faa ud af ham, at han skulde over Nordgrænsen med sine Englændere. Han talte elendig Fransk og sagde „ganske vist“ flere Gange i hver Sætning.

Skjønt han saa ud, som om han ingen Ting forstod, tror jeg nok, det var gaaet op for ham, at han kunde tage denne tilfældige rejsende med uden at blande sit Agentur ind i det og stikke hans Betaling i sin egen Lomme.

Et Øjeblik efter sad jeg i den store Omnibus, der skulde køre hele Selskabet til Jærnbanen.

Men næppe var Vognen begyndt at køre, før jeg fik nye Skrupler. Noget vilde jeg naturligvis blive dækket af Englænderne, men helt sikker kunde jeg ikke være.

Netop fordi HERNERS POLITI ikke udmærkede sig ved Snedighed, var det umuligt at opstille nogen Beregning. Ingen kunde vide, hvad saadanne Dumrianer kunde hitte paa.

Jeg fik Omnibussen standset og forklarede hurtigt Agenten, at jeg havde glemt nogle vigtige Papirer paa Hotellet, at jeg vilde tage en Vogn og støde til dem paa Stationen.

Paa Raadhuspladsen blev jeg sat af. Agenten og jeg vinkede venlig til hinanden. „Paa Gensyn,“ sagde han, men der tog han fejl.

Jeg havde været temmelig stolt af min Snedighed og følte mig nu noget flov oven paa den uheldige Begyn-

delse. Jeg trøstede mig med, at jeg i al Fald var sluppet ud af Hotellet ved Hjælp af den Vogn, og hvem ved, om der ikke havde staaet en Spion paa Gaden og holdt Øje med Indgangen!

Men ellers var jeg lige vidt. Jeg var kommet ud paa en Bro og stod sikkert paa et af de mest udsatte Steder i hele Byen. Pludselig faldt mit Blik paa Floden og Baadene, der i en uafbrudt Række sejlede ned ad den. Maaske kunde jeg finde en Damper, der kunde tage mig med over Grænsen . . . Men hvis der nu var sat Politivagt ved Landingsstederne!

Saa var det, jeg fik den Ide at gaa ombord paa en af de mange Tømmerflaader. Jeg vilde sejle ned ad Floden til et af de nærmeste Anløbssteder for Dampene. Der fra vilde jeg tage den lille Floddamper, der hurtigt vilde føre mig til Reutz, Hovedstaden i Nabolandet, hvor jeg vilde være sikker for Herners Efterstræbelser.

Imidlertid ansaa jeg det for rigtigst at sende Premierministeren et Par Ord om min Afrejse for at den ikke allerede paa dette Tidspunkt skulde se ud som en Flugt. Jeg gik ind paa et Posthus og skrev til ham paa et af disse Telegrambreve, der svarer til Paris' Rørpostkort.

Jeg skrev, at jeg saa mig nødsaget til at bede ham om Orlov i to Dage i Anledning af en meget vigtig privat Affære. Jeg bad ham undskylde, at jeg ikke havde afventet hans Samtykke, Sagen var saa presserende . . . Ved min Tilbagekomst vilde jeg fremlægge mine Grunde:

Jeg tilføjede, at jeg kom tilbage inden tre Dage.

Havde jeg angivet et længere Tidsrum, vilde mit Brev have mistet det troværdige Præg, som jeg gjerne vilde give det.

De Baade, som laa fortøjet ved Bredden, saa ud, som de havde lagt sig til Ro for Tid og Evighed. Alt Liv syntes uddød med Undtagelse af en lille, tyk Mand med guldtræsset Kasket, der langsomt gik frem og tilbage paa Bredden.

Alle, der havde det mindste med Bergenslands Administration at gøre, indgød mig en hæftig Mistillid. Jeg belavede mig allerede paa at gaa et andet Sted hen, da jeg bag nogle Tønder saa et Barn, der var saa lille, at der ingen Sandsynlighed var for, at det var et af HERNERS Kreaturer. Jeg spurgte den lille paa Landets Sprog, om en af Baadene skulde sejle i Løbet af Morgen. Jeg fik en Skylle af forvirrede Forklaringer, som fuldstændig overvældede mig. Saa vinkede han mig hen til nogle andre Tønder, hvor jeg opdagede en meget gammel Mand, man havde lagt paa Bedding der. Den gamle brugte ikke nær saa mange Ord, men var lige saa umulig at blive klog paa som den lille.

Der var altsaa ikke andet for end at gaa løs paa Manden med Guldtræsset. Jeg spurgte ham i en let henkastet Tone, om man ikke kunde faa sig en lille Tur paa Floden med en af de Slæbebaade.

Han svarede mig, at jeg vilde staa mig ved at tage Damperen i Steden for, det gik hurtigere.

„Ja, ja — naturligvis,“ skyndte jeg mig at sige.

Saa fandt jeg paa at sige til den fortræffelige Toldbetjent (eller Flodbetjent eller hvad han nu var) at jeg fik Kvalme af Dampskibsroegen, hvad der fik ham til

at skoggerle. Han raadede mig til at gaa en Ronde sammen med ham, saa fandt vi nok en Baad, der var ved at lette.

I en Baad ganske tæt ved Broen begyndte to Kulsække at røre paa sig. De laa oven paa en Dynge andre lignende Sække, og min Ledsager raabte dem an, skjønt de mere lignede Ting end levende Væsner. De svarede, at de ventede paa en Slæbedamper, men skulde afsted om ti Minutter.

Min Mellemand spurgte dem, om de vilde tage en Herre med, der gerne vilde se Floden. Den ene af dem svarede med et Par Ord, som jeg ikke rigtig forstod; jeg syntes det drejede sig om en Liter.

„De vil nok tage Dem med, De skal bare betale Drikkevarerne,“ sagde han.

Det var billig sluppet, naar man betænker, at Fjenden var i Hælene paa mig. Jeg bildte mig hele Tiden ind, at Alverden vidste, at det gjaldt mit Liv at slippe bort, og at den mindste Hjælp derfor maatte betales med det pure Guld.

Da jeg fik at vide, at jeg først skulde afsted om ti Minutter, forekom dette Rum af Tid mig skæbnesvangert og uendeligt. Hvordan skulde jeg dog slaa de ti Minutter ihjel?

Jeg bød den guldressede paa en Forfriskning.

Midt imellem Tønderne laa en lille Skænkestue; der bød jeg ham ind. Jeg saa straks, at det ikke var første Gang, han slog sig ned i disse beskedne Omgivelser.

De ti Minutter var slet ikke saa lange som et ondt Aar, men simpelthen som de tre Kvarter, de virkelig varede. Vi var gaaet ind i Skænkestuen for at faa lidt

Brød og Ost, men jeg havde gjort Regning uden min Gæsts Appetit. Det var utroligt, hvilke Skatte, han fik tryllet frem af dette Skur: Smaa, kolde Pølser, stegt Fisk, en Daase marineret Thunfisk, Gaasefedt, røget Oksekød . . . , Udenfor fløjtede Slæbedamperen, men han sendte en Dreng ud for at sige, de skulde vente paa mig, og han tvang mig til at sætte alle de ufordøjelige Sager til Livs. Jeg spiste saa lidt som mulig, men dog tilstrækkelig til at gøre mig betænkelig; det var sandelig ingen Diæt for en forfulgt, der ikke gærne skulde sinkes paa Flugten af Fordøjelsesbesværligheder.

Endelig fik jeg Fortæringen betalt, og vi kom afsted. Men saa vilde han absolut følge mig ned til Baaden. Han bevægede sig nu med endnu større Langsomhed, maaske fordi han var blevet tung af al den Mad, maaske fordi det var ham magtpaaliggende, før jeg indskibede mig, at fortælle mig alt vedrørende de Folk, som ejede Skænkestuen, hele deres Levned, deres Slægtskabsforhold, deres Bedrift og deres mindre heldige Sider.

XXV

Jeg var belavet paa, at Kulbaadens to Mænd vilde udøse deres Vrede over mig, fordi jeg havde sinket dem. Men da hele deres Liv bestod af Forsinkelser, som de bar med den største Taalmodighed, faldt det dem ikke en Gang ind. Jeg saa, at Besætningen var blevet forøget med en Kone med gult Haar og en lille fire Aars Dreng med hvidt Haar. Til Ære for mig var

der stillet to Straastole ud paa Dækket ved Siden af en Bunke Kul. Jeg saa med Fortvivelse, hvordan Baaden laa midt inde imellem en Mængde andre Baade, og jeg begreb ikke, hvordan den i det hele taget skulde komme ud. Det lykkedes ikke desto mindre ved at trække i nogle og skubbe til andre, og snart var vi kommet bort fra Bredden og gled ned ad Floden saa langsomt, at vi næsten ikke kunde se, at vi bevægede os. Umærkelig gled vi forbi den ene Bro efter den anden, indtil vi pludselig var helt ude paa Landet og langt borte fra Schoenburg.

Jeg begyndte nu at blive i daarligt Humør, fordi jeg slet ikke havde noget at gøre, fordi jeg ikke havde den mindste Indflydelse paa det, der foregik i Øjeblikket, men derimod mange alvorlige Ting at tænke over, hvad Fremtiden angik.

Jeg saa paa Konen med det gule Haar, som sad og knyttede Fiskegarn. En af Mændene var gaaet ombord i Slæbedamperen, den anden sad og skar et Stykke Træ til med sin Kniv.

Det faldt mig pludselig ind, at Bredderne rimeligvis var smukke. Jeg saa paa dem og fandt dem ganske rigtig yndige. Jeg tvang mig til et Øjeblik at hengive mig til den Nydelse at befinde mig ombord i en Baad, der langsomt gled ned ad en smuk Flod.

Men jeg maatte dog tænke lidt over, hvad der videre skulde ske. Paa hvilket Sted kunde jeg faa fat i Damperen? Var den maaske allerede gaaet? Eller vilde den ikke indhente os, før vi naaede det nærmeste Anløbssted? Jeg spurgte Manden. Han svarede kort og godt:

„Damperen sejlede forbi, da vi var ved at støde fra Land.“

Mens jeg henfaldt i Grublerier over Følgerne af denne Ulykke, raabte han til sin Kone:

„Hvordan er det, er Damperen ikke sejlet forbi?“

Hun svarede med stor Overbevisning:

„Nej, vist er den ikke nej!“

Han saa paa mig og sagde:

„Den er ikke sejlet forbi.“

Jeg spurgte ham:

„Mon den sejler forbi os, før vi naar det nærmeste Anløbssted?“

Han svarede:

„Ok nej, den sejler ikke forbi. Der er saamænd ingen Fare for, at den sejler forbi. De kan være ganske rolig, Herre.“ Og han tilføjede:

„Det kommer jo an paa, hvor det er, det Anløbssted!“

Jeg fortsatte:

„Har De slet ingen Anelse om, hvor Anløbsstedet er?“

„Jo, det har jeg da. Naturligvis har jeg det.“ Saa raabte han til Konen:

„Ved du, hvor det nærmeste Anløbssted for Damperen er?“

Konen rystede paa Hovedet.

„Nej, Herre,“ sagde Manden, „det kan jeg ikke sige Dem.“

Imidlertid var vi kommet til en lille Flække, der havde et Par Skænkestuer og Kroer liggende nede ved Floden. Vi opdagede ogsaa en Bro, der vel sagtens

maatte have en Bestemmelse. Der blev gjort Tegn til en Bugserdamper om at stoppe, en lille Jolle blev halet hen til os, og jeg tog Afsked med Manden med Kniven og stak ham en stor Mønt i Haanden.

„Saa,“ sagde han, „det er Damperen, der fløjter . . . Der kan De se, jeg havde Ret! Vi naaede det akkurat . . .“

Jeg gjorde intet Forsøg paa at forstaa, hvad det var, han havde Ret i, men skyndte mig ned i Jollen.

Jeg syntes ikke, det saa ud til, at den Damper nogensinde vilde naa Broen. Men det var nok med den som med Kulbaadens Folk, man behøvede ikke at forhaste sig.

Næppe havde Damperen rørt Broen, før jeg styrtede ombord uden at bryde mig om, at jeg var ved at vælte dem, der skulde i Land. Da jeg først stod paa Dækket, fik jeg Lov at vente en saadan Evighed, at jeg til Slutningen opgav ethvert Haab om at komme afsted. Havde der ikke været andre Passagerer ombord, havde jeg da troet, det var Endestationen.

Jeg var ude af mig selv; den Sendrægtighed passede sandelig ikke for den Situation, jeg befandt mig i for Øjeblikket. Saa længe Damperen laa ved Broen følte jeg mig omgivet af Farer. Jeg ventede hvert Minut at se Ryttere komme sprængende og give Damperen Tegn til ikke at kaste los.

Endelig kom vi da afsted; jeg blev noget roligere og gav mig Tid til at se mig lidt om paa Skibet. Det var en beskeden lille Damper, hvis Besætning bestod af en Kaptajn, der stod ved Roret, en usynlig Fyrbøder og en gammel Søulk, hvis Opgave dog ikke krævede

nogen overdreven Søkyndighed, da den kun bestod i at klippe Billetter.

Jeg var den eneste første Klasses Passager. Agterude var en Turist-Familje faldet i Søvn, overvældet af Flodens Dejlighed. Forude var der ikke saa faa. Det var mest Bønder; der var en Bondekone, der havde en Kurv ved Siden af sig, der kaglede og lugtede godt af Høns.

Efterhaanden som Baaden fjærnedede sig mere og mere fra Byen, blev Anløbsstederne færre og færre; Himlen var lidt skyet, og Bredderne gled os langsomt forbi. Vi sejlede igennem en morsom lille Landsby, hvor Husene saa ud som gamle, nysgerrige Koner, der fra bægge Sider var løbet ned til Floden for at se paa Skibene, der sejlede forbi. Saa fulgte ensformige Sletter, Mil efter Mil samme Omgivelser, umaadelige Strækninger, som man ganske rolig kunde have sprunget over.

Henad fire skulde vi være i Grænsebyen, Sinshausen. Det stod i al Fald paa en Plakat, der var slaaet op ombord, og som kort og fyndigt kaldtes: Baadens Timetabel. Den angav bestemte Tider for Ankomst og Afgang fra de forskellige Anløbssteder, der ikke havde det fjærneste med Virkeligheden at gøre; heller ikke Navnene paa Stationerne, tror jeg, fandtes paa nogen-somhelst Rute i Verden.

Henad fem fik vi Sinshausen i Sigte. Her løb Floden omtrent en Fjerdingsvej snorlige som en Kanal, og langt borte saa jeg Anlægsbroen ved Grænsebyen. Fra det Øjeblik blev jeg grebet af en frygtelig Angst. Jeg sagde til mig selv, at jeg skulde være gaaet i Land ved den

forrige Station, som laa en Mil fra Grænsen. Jeg havde nok fundet en Vogn, som kunde bringe mig i Sikkerhed over Grænsen. Hvor kunde det dog være, det ikke var faldet mig ind før! De havde naturligvis mit Signalement, de Folk, der stod paa Broen og her fra saa ud som smaa bitte Prikker.

Jeg var lige ved at gøre en Dumhed og gaa hen til Styrmanden og byde ham Penge for at sætte mig af, før vi naaede Broen.

Heldigvis opgav jeg det, fordi jeg indsaa, at Folkene paa Broen ikke kunde undgaa at lægge Mærke til min Udskibning. Jeg følte mig straks lidt lettet, som jeg plejer at gøre, naar Ulykken er sket og jeg er sikker paa, at det er for sent at raade Bod paa den.

Imidlertid kom vi nærmere og nærmere til Broen, og jeg kunde nu tydeligere se, hvem der stod. Det beroligede mig lidt, da jeg saa, at de tre Personer slentrede ligegyldig op og ned ad Broen.

Hvis de var der for at vente paa mig, havde de vel staaet ubevægelig paa samme Sted, lige som jeg ombord, og stirret stift paa Damperen, der kom, lige som jeg stirrede paa Broen. Et Øjeblik efter forekom det stik modsatte mig rigtignok mere sandsynligt og jeg sagde til mig selv, at denne tilsyneladende Ligegyldighed var naturligvis kun et Skalkeskjul . . .

Da Baaden var et Hundrede Skridt borte fra Broen, opdagede jeg, at den ene af de tre var en gammel Kone, der fejede Broen, og de to andre hørte til Dampskibsselskabet, hvilket jeg burde have kunnet se af deres fuldkomne Uinteressethed, som sikkert ingen kunde gøre dem efter . . . Men min Trængselstid var

ikke forbi endda. Skjønt der ingen rejsende var, der skulde med, blev Baaden dog liggende en Evighed ved den lille Station. Jeg var lige ved at gaa i Land og se at komme over Grænsen til Fods. Men da der intet foruroligende var at opdage, blev jeg ombord. Først i det Øjeblik, vi kastede los, fik jeg en ordentlig Skræk i Livet. Der kom nogle Folk løbende om et Gadehjørne og gjorde Tegn til Kaptajnen, at han skulde stoppe . . . Men det hele var ikke andet end en lille Pakke, som en Bondekone vilde have, vi skulde tage med.

Da Baaden var kommet ud midt paa Floden, følte jeg mig umaadelig lykkelig. Jeg var sluppet ud af Bergensland . . . Jeg havde Lyst til at gøre et eller andet for at give min Glæde Luft . . . Spasere henrykt op og ned ad Dækket med en tyk Cigar i Munden — jeg, der aldrig røg!

I det samme faldt det mig ind, at jeg vist maatte være sulten. Ombord var der intet at faa, men Baaden var lige ved et Anløbssted, hvor jeg fandt en lille Skænkestue, der kunde præstere Øl, Brød og Skinke. Baaden laa der temmelig længe, men denne Gang syntes jeg næsten, den gik alt for tidlig, saa herligt havde jeg det her paa denne fredelige Plet, hvor ingen Farer truede mig.

Antallet af første Klasses Passagerer var ikke blevet større. Jeg var bestandig den eneste og havde ikke andre end den ordknappe Kaptajn at underholde mig med. Naar jeg en Gang imellem spurgte ham om noget, gav han mig et kort Svar uden at se paa mig. Jeg gjorde intet Forsøg paa at forstaa ham; jeg snak-

kede kun med ham for Selskabs Skyld og interesserede mig ikke det ringeste for, hvad han svarede.

Klokken var henad otte, da Baaden endelig kom til Endestationen Reutz. Længe i Forvejen havde Tømmerpladser og Fabrikker antydet, at vi nærmede os en stor By. Nu gled vi langsomt, næsten højtideligt ned mellem to gamle, stensatte Kajer. Baaden begyndte at fløjte. En Klokke i Land svarede for at kalde Folkene sammen, der skulde losse. Vor lille Dampner kom straks til at spille en betydelig og fremtrædende Rolle . . .

XXVI

Det ligger i min Natur hverken at befinde mig vel i Stilstand eller i Uro. Jeg kan godt tage imod et alvorligt Stød og bære det med Fatning, naar jeg ved, at saa er det ovre; men gaa og vente paa Ulykker, der er i Anmarsch, det bringer mig helt ud af mig selv, og er de endelig overstaaet, bliver jeg nervøs af den Stilhed og Ro, der følger efter og tænker straks paa, hvad jeg nu kan vente mig.

Saa snart jeg lykkelig og vel var sluppet ud af Bergensland, maatte jeg til at tænke paa Tolberg igen; og jeg sagde til mig selv, at jeg maatte skynde mig til London uden at spilde et Øjeblik for at betro mig til Greven af Herrenstein og sætte alt ind paa ved et Teaterkup at standse Processen mod min Ven.

Greven af Herrenstein var absolut den eneste, jeg kunde gaa til. Den Hemmelighed, jeg bar paa, vilde jeg

betro ham . . . Jeg forraadte nu Herner for Tolbergs Skyld, som jeg havde forraadt Tolberg for Herners.

Hvis det blev bevist, at Herner var en Bedrager, vilde Processen blive afbrudt; saa snart det var slaet fast, at Sammenkaldelsen af Rigsdagen var en af Herners Foranstaltninger og slet ikke underskrevet af Kongen, var hele Højesteretsproceduren alene af den Grund uden Gyldighed. Sagen maatte tages op paa ny, og Dommerne vilde selvfølgelig ikke være saa strænge mod Mænd, der havde sammensvoret sig imod en Bedrager og Lovbryder, der selv kom til at staa til Ansvar for sine Handlinger.

Herners Fald var ensbetydende med, at Prinsessen af Bajern, det vil sige Tolbergs Parti, kom til Magten.

Da jeg havde forladt Baaden gik jeg lidt paa maa og faa omkring i Gaderne i Reutz. Jeg havde ikke sovet Natten i Forvejen, og jeg var som en Klud af Træthed. Imod min Vilje tænkte jeg med Gru paa den kommende Nat, som jeg skulde tilbringe i Toget. Men heldigvis hjalp Skæbnen mig til at faa den Hvile, jeg ikke selv vilde have undt mig. Iltoget var gaaet for en Time siden, og det første gik ikke før næste Morgen Klokken otte.

En Time efter laa jeg i en god Seng i „Grand Hotel de Reutz“.

Den næste Morgen satte jeg mig i Iltoget, som tredive Timer senere skulde sætte mig i af i Ostende. Jeg havde hele Tiden en Fornemmelse af, at jeg savnede noget, fordi jeg ikke mere havde Baron de Herners Politibetjente i Hælene paa mig. Jeg tænkte ikke paa andet end at naa London saa hurtig som mulig.

Hele denne Dag i Jærnbane, efterfulgt af en Dag til i Jærnbane og paa Dampskib, Regnen, der ustandselig strømmede ned, en gammel Herre, der sad i min Kupé og sov, alt det gjorde, at jeg næsten savnede min lille Damper. Saa kom jeg til at tænke paa, at mit Liv ved Hoffet utvivlsomt var forbi, at jeg ikke havde ret mange Penge, at jeg maatte vende tilbage til Paris, at jeg igen skulde staa ganske alene i Verden, at jeg ikke havde én, jeg holdt af, og — hvad der var det aller-værste — at jeg heller ikke brød mig om at faa én.

Jeg havde en Gang før været i London. Jeg syntes udmærket godt om den. Teatrene, Restauranterne, Livet paa Gaderne morede mig. Jeg havde ikke været der ret længe, og jeg havde lovet mig selv, at jeg skulde nok komme igen. Nu blev jeg sendt derhen af Skæb-
nen under meget ubehagelige Omstændigheder og med en vanskelig Opgave for mig. Byen vilde jeg næppe faa nogen Fornøjelse af. Saa snart jeg havde meddelt, hvad jeg vidste, maatte jeg efter al Sandsynlighed straks vende tilbage i Nærheden af Bergensland sammen med Herrenstein.

I vore Dage er Rejserne alt for lange, fordi de varer meget kortere end før. I gamle Dage var det noget andet, da var en Rejse en Del af ens Liv.

Nu er en Jærnbanerejse, der varer ti Timer eller to Dage, en Mellemarkt, der adskiller to Perioder af ens Liv. Det er Tid, man spilder, som man slet ikke regner med. Dette Indtryk af Rejsens Langvarighed har man i endnu højere Grad, naar man rejser et bestemt Sted hen med et bestemt Formaal for Øje. Det forekommer én, at man aldrig faar Ende paa den ørkes-

løse Dag, og har man den ulyksalige Vane at se paa Uret, saa er det først rent galt. Timerne har tresinds-tyve Minutter, og hvert Minut er lige saa langt som en hel Time. Man bliver fuldstændig fortvivlet ved Tanken om den Tid, der er igen, og man synes næsten, det er et Mirakel, at der overhovedet bliver Ende paa det.

Jeg naaede Dover den næste Dag, henad to, i et ustandseligt Regnvejr. Denne udmærkede engelske Regn havde hentet vort Skib i Ostende og havde fulgt os lige til den britiske Kyst.

Londoner-Toget holdt langs en Mur. Der gik to-tre Jærnbanefolk, der saa ud, som om det ikke kom dem ved, men alt gik, som det skulde alligevel, ogsaa Toget gik, da det skulde med et Par Minutters Forsinkelse, for at det ikke skulde se ud, som om man overdrev Betydningen af Nøjagtighed.

Jeg kom til London, forlod straks Stationen, fri og uafhængig uden anden Bagage end en lille Haandkuffert. Jeg kørte lige til Easton Hotel for hurtigst mulig at faa at vide, om Grev de Herrenstein endnu var der.

Det var en stor Lettelse for mig at høre, at han ikke endnu havde forladt London. Han var ude at køre, men havde sagt, at han kom hjem til Middag. Han spiste i Reglen til Middag Klokken halv ni i sin egen Lejlighed.

Jeg havde spist temmelig tidlig Frokost ombord i Damperen og besluttede at spise til Middag her i Hottellet. Jeg vilde tale med Herrenstein endnu i Aften.

Jeg stillede mig uden for Porten for at se Greven, saa snart han steg ud af Vognen.

Saa faldt det mig ind, at han maaske ikke satte Pris paa at blive set af mig, hvis han var sammen med en Dame. Jeg sagde derfor til en bleg, ung Mand, inde paa Kontoret:

„Vil De være saa god at sende Bud op til mig, naar Grev de Herrenstein kommer hjem!“

„Han er vist kommet,“ svarede han.

Jeg skrev da et Par Ord paa mit Kort, bad ham undskylde, at jeg gjorde ham Ulejlighed og sagde ham, at jeg havde en meget vigtig Efterretning at meddele ham. Tjeneren gik saa op med Kortet.

Lige fra jeg forlod Schoenburg, var alt gaaet glat. Jeg havde uden væsentlige Forsinkelser naaet mit Maal og havde det Held at træffe den Mand, jeg søgte, her i London, saa jeg ikke behøvede at rejse længere!

Men hvor blev den Tjener af, som jeg havde sendt op til Grev de Herrenstein? Jeg begyndte at blive lidt forbavset. Jeg havde ventet at blive modtaget øjeblikkelig . . .

Der gik et Kvarter . . . Maaske brød han sig ikke om at se mig! Men hvorfor? Havde han en eller anden hemmelig Grund, som jeg ikke anede? . . . Han havde maaske slet ikke faaet mit Kort . . . Jeg skulde lige til at sende en anden, da Tjeneren kom ned og bragte mig et højst overraskende Svar: Greven kunde ikke modtage mig i Aften og bad mig skriftlig give ham nærmere Oplysninger om Grunden til mit Komme.

Jeg sendte et Bud op en Gang til; jeg skrev, at jeg kunde kun forklare mig mundtlig, at det baade af pri-

vate og politiske Grunde var af Betydning, at han modtog mig saa hurtig som mulig. Naar jeg var rejst fra Schoenburg til London, kunde Greven nok tænke, det var en Sag af den allerstørste Vigtighed.

Hvor den Greve de Herrenstein gjorde sig kostbar! Hvem mon han antog mig for? Jeg var da ikke den første den bedste, og jeg havde da talt med Rangspersoner før! . . .

Jeg havde maaske dannet mig en alt for gunstig Mening om ham. Han var maaske slet ikke den Mand, som jeg trygt kunde betro saa vigtige Hemmeligheder! Var han andet end en Kunstelsker og lidt af en Snob? . . . Mon han var Mand for at give mig et godt Raad i denne forfærdelige Sag? . . . Men nu havde jeg jo gjort Rejsen; nu maatte jeg ogsaa tale med ham . . . Desuden havde jeg ingen anden Udvej . . .

Tjeneren kom nu igen og bad mig følge med.

Easton Hotel var møbleret med en lidt forældet, fransk Elegance. Dagligstuen, hvor jeg fik Lov at sidde en rum Tid og vente, var udstyret med et Bord af Palisander og forgyldte Stole betrukket med rødt Silke. Hotellet var gammelt og hyggeligt, og jeg kunde nok forstaa, at Greven havde valgt det, naar Rejsen skulde være hemmelig . . .

Omtrent et Kvarter efter gik Døren op, og en Dame i hvid Morgenkjole kom ind til mig. Hun var lille, blond, lidt svær og havde kun en meget fjærn Lighed med Fru de Linstein.

Denne Dame udtrykte sig temmelig vanskelig paa Fransk; hun saa høflig, men lidt fjendtlig paa mig.

Hun sagde, at Greven havde det meget daarlig, og

at han bad mig, hvis det lod sig gøre, betro hende alt, hvad jeg havde at sige . . . Jeg svarede høflig, men lidt utaalmodig, at de Hemmeligheder, jeg sad inde med, ikke var mine, og at det var mig umulig at betro dem til nogen anden end til Grev de Herrenstein.

Damen tav et Øjeblik, saa forsvandt hun igen i det tilstødende Værelse. Ny pinlig Ventetid. Jeg fik saamænd aldrig den Grev de Herrenstein at se!

Endelig gik Døren op igen, og Damen kom atter ind. Hun saa forvirret ud . . . Hun vilde nu føre mig ind til Grev de Herrenstein. Saa tilføjede hun endnu mere forvirret:

„Greven har det meget daarlig. Han kan ikke taale Lys . . . Han beder Dem undskylde, at han modtager Dem i Mørke . . .“

Det var ganske vist lidt besynderligt, men det kunde dog tænkes. Det, der især foruroligede mig, var den mærkelige Tone, hvori Damen fremsatte de Betingelser.

Var det maaske slet ikke den rigtige Grev de Herrenstein, som var i Værelset ved Siden af . . . De mest vanvittige Tanker fo'r gennem Hovedet paa mig . . .

Jeg blev ført ind i Grevens Værelse og tog Plads i en Lænestol. Greven sad lige for mig, men jeg kunde intet se i det fuldkommen mørke Værelse; Lyset fra Dagligstuen naaede ikke der ind, da de to Værelser var adskilt ved et lille Kabinet.

Var det ikke uforsigtigt at begynde at tale under disse Omstændigheder? Kunde jeg stole paa, at det var Grev de Herrenstein, der sad lige over for mig? . . . Jeg kastede mig pludselig ind i min Fortælling for at gøre en Ende paa min Ubeslutsomhed. Saa fortalte jeg

saa sindigt, jeg formaaede, om mit Besøg paa det kongelige Slot den Morgen, Ministeren og jeg havde fundet Huset tomt. Jeg fortalte om Herners Uro, da han hørte, at Hs. Majestæt ikke var kommet hjem; de Efterretninger, han netop havde faaet om de anarkistiske Sammensværgelser gjorde ham endnu mere ængstelig. Saa kom jeg til Beretningen om Køreturen. Jeg standsede et Øjeblik, inden jeg talte om vort frygtelige Fund, da jeg kom til at tænke paa det Venskab, der havde bestaaet imellem Herrenstein og den afdøde Konge; jeg sænkede uvilkaarlig Stemmen, da jeg meddelte ham denne gamle og frygtelige Nyhed . . . Saa snart jeg havde nævnet Stumperne af Vognen, syntes jeg, han blev urolig, og jeg følte i Mørket, hvor han med spændt Opmærksomhed lyttede til mine Ord. Jeg fortsatte endnu sagtere; jeg fortalte om Knoglerne, om hvad der var tilbage af de to Mænd.

Hans undertrykte Suk gik nu over til Hulken. Og saa hørte jeg en Sætning, som jeg ikke kunde forstaa; en fortvivlet Stemme gentog den ene Gang efter den anden: „Herrenstein er død! Herrenstein er død!“

Jeg rejste mig op.

„Men saa er De jo ikke . . .“

Han svarede mig ikke, men drejede paa en elektrisk Knap og foran mig sad Hs. Majestæt Karl den sekstende, Konge af Bergensland med et fortvivlet Udtryk i Ansigtet og Taarer i Øjnene . . .

XXVII

Den Dag, Kongen havde bestemt sig til at forlade sit Slot og forsvinde paa ubestemt Tid, havde hans Forhold til Marie, Fru de Linstains Søster, allerede bestaaet i lang Tid.

Jeg har allerede fortalt, at Kongen var en svag Mand, og at han elskede Kvinder. En Aften da han kørte hende hjem fra Kreuzach til Naboslottet, lagde han i et Øjeblik Letsindighed Grunden til dette Forhold.

Marie havde aldrig haft en Ven før. Hun knyttede sig letsindig til denne Mand, der var saa god og saa aandfuld, der bestandig fandt nye Udtryk for sine Følelser og fyldte en Kvindes Tilværelse i saa høj Grad, at de Timer, hun tilbragte borte fra ham, forekom hende tomme og fattige. Det blev hende snart en Nødvendighed at være, hvor han var, at have ham helt for sig selv. Kort sagt, den samme vilde og skaanselløse Skinsyge, som hendes ældre Søster led af — hun som saa mange andre Kvinder — vaagnede ogsaa i hendes Hjærte. Fru de Linstain førte en forbitret Krig mod alle Kvinder for at forsvare sin Ejendom.

Marie, der var en uanet Fjende, førte en lige saa ubarmhjærtig Krig mod hende for at tage hendes Elsker fra hende og faa ham helt for sig selv. Hendes tidligere Hengivenhed for Fru de Linstain, hendes stærkt udviklede Familjefølelse, alt blev slugt af den nye Lidenskab. Hun bekæmpede sin Rival med saa stort et Held, fordi den anden var ude af Stand til at værges sig, da hun ingen Anelse havde om, hvad der foregik.

For at bortlede den nominelle Elskerindes Mistanke, havde de fundet paa at lade, som om der var et begyndende Forhold imellem Marie og Grev de Herrenstein, som i denne Sag kun var Kongens fortrolige. Hver Aften fulgte Herrenstein Marie hjem til Slottet Reinig. Naar hun gik, kyssede hun sin Søster og rakte Kongen Haanden; og den letbevægelige Karl den sekstende pintes, naar han saa, hvor fortvivlet hun var ved at overlade ham til „en anden.“

I lange Tider havde det ikke været andet end oprivende Scener imellem dem, hver Gang de var sammen. Hun tiggede og bad ham om at rejse et Par Uger med hende, som han tidligere havde rejst med Fru de Linstein, der uden at vide det, havde pint hende ved bestandig at fortælle om disse Rejser.

Kongen havde tilbragt frygtelige Timer først med at sige nej; endelig havde han givet efter og pintes saa bagefter af Samvittighedsnag, fordi han ikke havde holdt Stand.

Alt dette foregik paa det Tidspunkt, hvor jeg kom til Schoenburg og blev presenteret for Kongen. De hemmelighedsfulde Ord, som Karl den sekstende vekslede med Grev de Herrenstein den første Gang, jeg var paa Slottet, stod i Forbindelse med disse pinlige Scener. Da der saa maatte en Ende paa det, da han ikke kunde holde det Liv ud mere, havde han efter en næsten tragisk Scene paa Slottet Reinig, givet efter og besluttet sig til at rejse straks. Herrenstein skulde saa bringe Fru de Linstein og Baron de Herner Meddelelsen fra Kongen.

Kongen var taget med Toget samme Aften med Ma-

rie, mens den ulykkelige Herrenstein satte sig op i den kongelige Vogn, som Anarkisterne laa paa Lur efter i det forladte Stenbrud.

Ekspllosionen havde tilintetgjort alt: Budet og Budskaberne, Brevet til Herner og Brevet til Fru de Linstein, hvori Kongen forklarede sin Elskerinde, at hemmelige, politiske Grunde tvang ham til at rejse. Det var den samme Udvej, Ministeren og jeg havde fundet for at berolige Fru de Linstein.

Da jeg naaede London, stod han netop i Begreb med at skrive til Ministeren for at sige ham, at han forlængede sin Rejse, noget, han naturligvis opgav nu efter at have hørt min Beretning.

Baron de Herner fik altsaa ikke den Overraskelse at modtage et Brev fra en død Mand. Men han tabte ikke noget ved at vente; der var forbeholdt ham endnu større Overraskelser.

Da Kongen havde fortalt mig det hele, kaldte han paa sin Veninde. Han havde bedt hende om at lade os være alene, da der foregik vigtige og alvorlige Begivenheder i Schoenburg. I disse faa Øjeblikke var det, han betroede mig alt dette, som om jeg var den eneste Ven, han havde i hele Verden. Jeg tror, det var ham en stor Lettelse at finde en Mand, han kunde tale med. Han havde i nogle Uger momentvis været meget ulykkelig og han havde ikke vovet at vise det for ikke at ødelægge Maries Glæde over at have ham helt og holdent for sig selv.

Men han plagedes ved Tanken om at have forladt Fru de Linstein paa den Maade.

Han vilde lidt efter lidt have forberedt Marie paa

sin Hjemrejse. Jeg mærkede, det var nødvendigt at være energisk.

Jeg forestillede ham, at Marie allerede var forberedt ved mit Besøg. At de Nyheder, det havde været mig saa magtpaaliggende at bringe, var af den Beskaffenhed, at de krævede hans øjeblikkelige Hjemrejse. At det om et Par Dage vilde blive langt vanskeligere at finde saa gode Grunde.

Han kaldte paa sin Veninde og sagde hende i min Nærværelse, at han var nødt til at rejse hjem til sit Land allerede næste Dag.

Hun kendte ham og vidste godt, at naar han kom hjem, kunde han ikke bryde med Fru de Linstein straks, selv om det var hans Agt at gøre det. Hun forstod altsaa, at hun i det mindste nogen Tid maatte undvære at leve sammen med Kongen . . . Hun hørte paa ham uden at sige et Ord, løftede lidt paa Hovedet og gik ud af Stuen . . .

XXVIII

„Men hvad er det dog, De siger?“ spurgte Baron de Gentz med stærk tysk Akcent. Han var Bergenslands Gesandt i London. „Er det virkelig sandt? Er Hans Majestæt her i London? Og det aner jeg ikke!“

Og han vendte og drejede Kongens Brev imellem sine graa behandskede Fingre. Endelig besluttede han sig til at lukke det op, og hans flade Næse begyndte at snøfte af Rørelse . . .

„Ja, ja, jeg maa straks op til Udenrigsministeren . . . om den Sag maa jeg tale med Ministeren selv. Naar den unge Dame har dræbt sig i Nat, og Politiet allerede har faaet Meddelelse, er der jo ingen Tid at spille for at faa den Sag standset. Ja, vist faar vi den standset,“ sagde han og løftede energisk Skuldrene, som om jeg havde ytret nogen Tvivl om hans Magt . . . „jeg kan ikke komme mig af min Forbavselse; at den højtelskede Monark virkelig er her i London! . . .“

Han tilføjede, at han vilde gøre ham sin Opvartning inden en Time var gaaet.

Jeg sagde ham da, at Kongen foretrak ikke at modtage Besøg af nogen, men selv vilde komme op paa Gesandtskabet i Løbet af Eftermiddagen.

Men han bad Gesandten ikke med et Ord nævne hans Nærværelse i London undtagen til den engelske Minister, hvis det blev nødvendigt. Jeg tilføjede, at han under intet som helst Paaskud maatte lade Meddelelsen gaa videre til Schoenburg.

I Virkeligheden havde Hans Majestæt, der var lutter Fortvivlelse, ikke paalagt mig noget af alt dette; jeg gjorde det paa mit eget An- og Tilsvar.

Jeg udviklede mig; jeg lagde mig efter selv at tage Initiativ til en Handling; jeg uddannede mig til Statsmand.

Da jeg kom tilbage til Hotellet, fandt jeg Kongen paa samme Sted, hvor jeg havde forladt ham, ved Sengen, hvor den unge Kvinde laa. I Nat, da han fulgte mig ud efter den Samtale, vi havde haft, hørte vi bægge et Skud.

Saa snart Marie havde faaet at vide, at hun ikke

kunde leve længere sammen med Kongen, havde hun styrtet sig i Døden som en Fange, der styrter ud ad en aaben Dør. Hun havde ikke efterladt sig et Ord. Hun vidste, han forstod hende.

Hun var ikke noget ondt Menneske, men hun vilde for enhver Pris være lykkelig; den Trang i hende var saa stærk, at den lignede et Dyrs. Den var det, der havde gjort hende grusom. Paa den Maade viste hun, at hun ikke havde Styrke nok til at give Afkald paa Lykken.

Hvad der frelste Kongen var, at han var Kongen. Men havde hans Liv ikke været optaget af saa mange andre Ting foruden Kærlighed, saa tror jeg ogsaa han havde foretrukket Døden hellere end at vende tilbage til Fru de Linstein til nye Samvittighedskvaler. Men han var ikke Elsker som Marie var Elskerinde. Naar Kærligheden faar fat i den Slags stakkels Lediggængere, saa sluger den dem med Hud og Haar.

XXIX

Den foregaaende Aften havde jeg kun faaet talt ganske kort med Kongen. Han havde i London læst om de store Begivenheder i Bergensland. Han havde set, at Rigsdagen var indkaldt, og han sagde til sig selv, at Herner gjorde Ret i at tage kraftig fat i denne Sag. Da han altid gav sin Premierminister temmelig frie Hænder, havde det ikke forbavset ham, at Ministeren for at sammenkalde Højesteret havde benyttet et af de

Dokumenter med den kongelige Underskrift, som han havde efterladt ham.

Det havde nok været ham lidt paafaldende, at han aldeles intet havde hørt fra Ministeren; i det Brev, Herrenstein skulde have afleveret paa Slottet, havde han opgivet to Adresser, for at Herner kunde telegrafere, hvis der hændte noget af Betydning.

Han havde imidlertid slaaet sig til Ro med, at det var en Sag, der hastede, at Herner ikke havde haft Tid til at indhente Kongens Ordre, og at han desuden heller ikke havde næret nogen Tvivl angaaende Kongens Mening om denne vigtige Sag.

Skjønt Karl den sekstende var en frisindet Mand med liberale Ideer, holdt han dog stærkt paa det monarkiske Princip; og Herner kunde være sikker paa, at de energiske Foranstaltninger, Regeringen havde taget, vilde vinde Kongens Bifald.

Herrensteins Tavshed havde heller ikke forbavset ham; thi deres Aftale var, at Greven kun skulde skrive eller telegrafere, hvis der hændte noget meget alvorligt. Ingen Efterretninger betød gode Efterretninger.

Kongen gav mig det Løfte, at den Dødsdom, der uden Tvivl blev fældet over Tolberg, skulde blive forandret til Landsforvisning paa Livstid. Han tilføjede, at han nok skulde træffe saadanne Dispositioner, at Bertha kunde følge sin Ven i Landflygtigheden.

Saa snart, jeg kunde, førte jeg Kongen bort fra de sørgelige Minder i Hotel Easton. Men jeg forstod nok, at han ikke straks kunde rejse hjem til Schoenburg til Fru de Linstein, hvor han maatte skjule al sin Sorg og Smerte.

Vi blev nogle Dage i Brüssel. Karl den sekstende kunde ikke i den Sindsstemning, han var, taale at leve paa Landet. Han lod sig ikke i saa høj Grad overvælde af sin Sorg inde i de store Byers Larm; imod sin Vilje fandt han en vis Tilfredsstillelse i at iagttage Ting og Mennesker, der omgav ham. Han havde en ejendommelig Evne til at konstruere Menneskenes Liv og Levned bare ved at se dem gaa forbi . . . Denne Evne til at faa noget ud af Menneskene, til at finde deres gode Sider og faa frem alt det tiltrækkende ved dem, den var det, der gjorde ham til en saa attraktiv og værdig Elsker. Han var bestandig i sine Følelser og vidunderlig klartseende.

Alt hvad en Kvinde ejede af Ynde, havde han Øje for. Den Kvinde, han elskede, blev elsket højere end nogen anden, men hun var ikke den eneste. Hans Elskerinder havde maaske Ret, naar de passede paa ham lige saa skinsygt som en Tyrk paa sine Koner.

Jeg husker en Aften, hvor han var ualmindelig nedtrykt; han sagde i dybeste Alvor til mig, at han kom aldrig mere til at nyde Livets Glæder. Samme Aften gik vi hen i et Koncertlokale. En lille Blomsterpige paa seksten Aar kom hen til Kongen; han følte sig straks lidt oplivet, bad hende sætte sig hos os ved et Bord i Haven og sad og snakkede med hende en hel Time. Jeg tror, han havde taget hende med paa Hottellet, hvis jeg ikke havde været der.

Jeg gjorde intet for at faa Kongen til at rejse hjem til Schoenburg, men jeg tænkte med Angst paa, at Tolbergs Proces maatte være begyndt og at Herner, saa snart Dommen var faldet, kunde lade den eksekvere.

Hvem ved, om han ikke var Mand for at sætte et Selvmord i Scene, for at slippe af med sin Fjende? . . . Jeg betroede min Angst til Kongen, men han svarede mig, at jeg kunde være ganske rolig.

„De kender ikke Herner saadan som jeg. Det er sandt, at det er en Mand, der ikke lader sig standse af noget, men det kunde aldrig falde ham ind at begaa en unødvendig Forbrydelse. Dem, Humbert, vilde han heller aldrig have slaaet ihjel; han havde jo den fortræffelige Udvej at putte Dem i Fængsel . . .“

Intet havde moret ham i den Grad som Beskrivelsen af min Flugt.

Endelig en halv Snes Dage efter at vi havde forladt London, sagde han en Morgen til mig:

„Nu rejser vi hjem.“

Ved Dag gry den følgende Dag naaede vi Schoenburg.

Vi forlod Stationen til Fods. Kongen gik igennem sin sovende By. Det var første Gang i hans Liv, han saa den paa denne Tid af Døgnen.

Da vi kom over Raadhuspladsen, standsede Kongen. Han havde taget mig under Armen og stod nu og saa paa alle de gamle, sovende Huse. Det var ikke alene Morgenkulden, der fik Kongens Øjne til at løbe i Vand. Karl den sekstende holdt meget af sit gamle Schoenburg . . .

Slottets Skildvagt genkendte ikke den høje, svært byggede Mand, der i denne aarle Morgentime gik ind ad Porten med Kraven op om Ørene.

Vi gik lige op paa mit Værelse, der stod akkurat som jeg havde forladt det. Kongen syntes, det var et

daarligt Værelse, de havde givet mig. Der var lidt Vand i min Vandkande, og Hans Majestæt vaskede sig. Saa gik vi bægge igennem det sovende Slot ind i mit Arbejdsværelse, og jeg lukkede omhyggelig Døren.

Der vilde Kongen uden at være set af nogen, vente paa Herner.

Træt af Rejsen, lagde han sig paa en Sofa og faldt snart i Søvn. Jeg var alt for nervøs til at sove og satte mig ved mit Skrivebord og begyndte mekanisk at blade i den uhyre Dynge Aviser, der havde hobet sig op paa mit Bord i min Fraværelse.

Henad seks begyndte Kontorbudene at rumstere; en af dem aabnede Døren ind til Herners Arbejdsværelse og kom helt hen til min. Jeg raabte til ham, at jeg havde lukket af, fordi jeg skulde arbejde og bad ham gøre i Stand i Kontoret senere hen.

Henad ni stillede jeg mig hen ved Vinduet og ventede med Utaalmodighed at se Herner komme over Gaarden. Kongen havde rejst sig og stod ved Siden af, da Premierministeren kom ind ad Porten og styrede hen imod Indgangsdøren paa Vejen til sit Arbejdsværelse . . . hvor der ventede ham en ikke ringe Overraskelse.

Fra London havde jeg skrevet et Brev til for at meddele Herner, at min Rejse trak noget længere ud end jeg havde tænkt.

Jeg var vis paa, at Ministeren ikke troede et Ord af hele den Historie; han nærede sikkert ingen Tvivl om, at det var en Flugt . . .

Kongen blev inde i mit lille Kontor, og jeg gik ind i Ministerens Arbejdsværelse. Da han aabnede Døren,

gav det et Sæt i ham af Forbavselse. Min Nærværelse vendte øjensynlig op og ned paa alle hans Formodninger.

Det varede kun et Øjeblik, saa rakte han mig Haanden og sagde i en fuldkommen utvungen Tone:

„Se se, De er kommet tilbage?“

„Deres Eksellence,“ sagde jeg, „jeg er kommet tilbage, før jeg havde tænkt . . . jeg er her for at minde Dem om et Løfte, De gav mig . . .“

Han hørte adspredt paa mig og lod som om han med stor Opmærksomhed ordnede sine Papirer.

„Jeg har set,“ vedblev jeg, „at Grev de Tolbergs Sag er sluttet, og at han er blevet dømt. De sagde til mig, at De for en Ordens Skyld maatte have Dom i Sagen, men De lovede mig efter Domfældelsen at foretage de nødvendige Skridt for at faa ham benaadet . . .“

Han saa ud, som om de Papirer, han stod og ordnede, fuldstændig optog hans Opmærksomhed.

„Jeg har intet som helst lovet,“ svarede han efter et Øjebliks Betænkning. „Jeg sagde, og det gentager jeg, at jeg vil gøre, hvad jeg formaar, for at tilfredsstille Dem. Straks i Morgen skal jeg sammenkalde Ministrene, og vi faar da se, om vi kan indstille ham til Benaadning. Jeg tænker, det lader sig gøre, naar jeg gør min Indflydelse gældende.“

„Deres Eksellence,“ sagde jeg, „jeg beder Dem undskylde, men jeg maa have et mere bestemt Løfte.“

Jeg havde sagt det sidste i en saa sikker Tone, at jeg selv blev forbavset over den. Men hvad behøvede jeg at frygte af en Minister, naar jeg havde en Konge i Baghaanden!

Han blev noget forundret over min Paastaelighed, saa paa mig og sagde i en overlegen Tone, at jeg havde ingen anden Udvej end at stole paa ham. Og han vilde for Resten gerne vide, med hvilken Ret . . .

Jeg svarede, at den Ret havde han selv givet mig. Han havde bæret mig med sin Fortrolighed og indviet mig i en vis Hemmelighed . . .

Han havde for længe siden forstaaet mig, men han vilde have det uden Omsvøb, før han lod sin Vrede bryde løs.

„Naa saa De sjakrer med den Hemmelighed, De sidder inde med.“

Han fik det samme Glimt i Øjnene af Brutalitet og utæmmed Ondskab som naar han talte om en af sine Fjender: Prinsesse Elsa for Eksempel. Han var selv Herre over, om han vilde give sig hen i sin Vrede eller ej, men havde han givet efter for den, saa slugte den ham med Hud og Haar.

„Kald det at sjakre eller ej,“ svarede jeg, „jeg forlanger at faa det Løfte af Dem, som jeg har Ret til.“

„Det faar De ikke,“ sagde han, „jeg lader mig ikke skræmme af Trusler.“

Jeg tav et Øjeblik. Jeg havde mit Effektnummer parat: Tolbergs Benaadning underskrevet af Kongen; jeg behøvede kun at række Herner det, og han vilde blive forvirret som den afslørede Forræder i Melodramaerne, der bøjer Hovedet, styrter sig i Afgrunden og raaber: Levende faar De mig ikke!

Men jeg havde ærlig talt faaet nok af Komedi, og jeg følte imod min Vilje en Slags Respekt for denne Mand, der utvivlsomt fortjente, at man hævnede sig

paa ham, men som var for god til at man holdt ham for Nar. Og jeg havde ogsaa en Følelse af, hvor stærkt et Indtryk det vilde gøre paa ham at faa at vide, at hans Konge endnu var blandt de levende.

Jeg opgav Effekten, som jeg havde planlagt, blev mod min Vilje selv grebet af den Bevægelse, jeg forudsaa hos Herner, lagde Haanden paa hans Skulder og raabte saa hurtig, jeg kunde faa Ordene frem: „Kongen lever! Han er dér! . . .“

XXX

„Naa, der har vi Usurpatoren!“ sagde Hans Majestæt.

Kongen og hans Minister saa tavse paa hinanden, og jeg følte i det Øjeblik, hvor stærke de Baand var, der knyttede de to til hinanden og til det fælles Fædreland, som den ene var sat til at styre ved sin Herkomst og som den anden havde viet sit Liv.

Naar Kongen levede, var HERNERS Forbrydelse indskrænket til lidt Falskneri, som ikke var værd at nævne. En Mand til var nu Medvider og kendte Premierministerens dristige og dygtige Handlinger.

Det tiltalte mig betydelig mere. Saa længe jeg havde baaret den Hemmelighed alene sammen med Herner, havde den hvilet lidt tungt paa mine Skuldre.

Fru de Linstein blev dybt bedrøvet over sin Søsters og hendes Ven, Herrensteins, Død. De var blevet Ofre for en Automobil-Ulykke i England.

Tolbergs Straf blev forandret til Landsforvisning, som Kongen havde lovet. Det var umuligt fuldstændig at benaade en Mand, hvis Forbrydelse var saa aabenbar, men der vilde nok komme en Glemselens Dag, hvor den kongelige Naade kunde udslette det sidste Spor.

Imidlertid lod Kongen officielt Skilsmisedomstolen vide, at han var gunstig stemt for Berthas Skilsmisse. Hans Majestæt var saa god at „forære“ mig femogtyve Tusind Francs af sine private Penge, som jeg i mit eget Navn kunde give Tolberg for at hjælpe ham at leve i Paris, indtil hans Familje saa lidt mere menneskeligt paa Forholdet . . . Kongen kendte knap Tolberg og interesserede sig meget lidt for Berthas Ulykke, men det morede ham at gøre, hvad han vidste, jeg gerne vilde have.

Ingen landsforvist kunde være saa glad som Grev de Tolberg, da han tog med Toget for at sone sin Straf uden for sit Lands Grænser.

Bertha ventede for et Syns Skyld til det næste Tog, men skulde støde til ham i Erstadt, den første Station, Itoget standsede ved. Da jeg fulgte min Ven til Toget, fortalte han mig, hvordan han i sidste Øjeblik havde maattet træde i Steden for den af de sammensvorne, som Loddet havde truffet og som var blevet forhindret af Sygdom.

Et Par Dage efter sendte Prinsesse Elsa Bud efter mig. Hver Gang jeg havde hørt hendes Navn nævne, havde jeg haft en fantastisk Fornemmelse af, at der maaske kunde foregaa noget imellem hende og mig. Jeg vidste, at hun var ung, og Prinsesse var hun jo,

selv om hun, efter hvad man sagde, ikke var videre smuk . . . Mit Hjærte bankede lidt hurtigere end sædvanlig, da jeg gik op til hende.

Prinsesse Elsa var imidlertid afgjort alt for lille, alt for rund, alt for rød i Ansigtet og alt for dunet paa Hagen og paa Halsen.

Hun sagde til mig, at hun havde talt med Kongen, og at hun vilde sætte Pris paa, at jeg paatog mig Opdragelsen af de to unge Prinser. Bølmøller havde de ikke Spor af Respekt for mere. Han var blevet udnævnt til General-Inspektør for et eller andet. For Herner var det en stor Beroligelse at se Tronarvingens Opdragelse lagt i mine Hænder; for det bayerske Slæng behøvede han i saa Fald ikke at være bange.

Alt gaar nu sin fredelige Gang baade ved Hoffet og hos Fru de Linstein. Kongen er langt mindre letsindig end tidligere, giver sig noget mere af med Statens Sager og kæmper stadig imod sin Premierministers autoritære Tendenser . . . Han paastaar, at Herner en Dag vil blive en fortræffelig liberal ligervis som de tidligere liberale, naar de bliver Ministre, viser sig som fortræffelige konservative.

„Det er godt,“ siger Kongen, „at have praktiseret begge Standpunkter . . .“

- XXI. HENNING BERGER: Galgen. Oversat af Hjalmar Bergström. 3 Kr. 25 Øre indb.
- XXII. R. L. STEVENSON: Junkeren af Ballantrae. Oversat af Paul Læssøe Müller. Med Forord af Niels Møller. 4 Kr. 50 Øre indb.
- XXIII. PAUL BOURGET: De to Søstre. Oversat af Regitze Winge. 3 Kr. ib.
- XXIV. FRANK NORRIS: Malstrømmen. Oversat af Sten Drewsen. 4 Kr. 50 Øre indb.
- XXV. ANATOLE FRANCE: Pingvinernes Ø. Oversat af Ludvig Holstein. 3 Kr. 50 Øre indb.
- XXVI. ROBERT HUGH BENSON: Verdens Herre. Oversat og med Efterskrift af Johannes Jørgensen. 3 Kr. 85 Øre indb.
- XXVII. HERMANN SUDERMANN: Højsangen. Oversat af Carl Behrens. To Dele. 5 Kr. 50 Øre, 6 Kr. 75 Øre indbunden.
- XXVIII. MAX EYTH: Bag Plov og Skruestik. Ingeniørfortællinger. Oversat af Valdemar Rørdam. 3 Kr. 75 Øre indb.
- XXIX. ARTHUR SCHNITZLER: Vejen til Frihed. Oversat af Elise Koppel. 5 Kr. 25 Øre; indb. 6 Kr.

ROMAN OG NOVELLE

LITTERÆRT UGESKRIFT
REDIGERET AF HARALD NIELSEN

20 Øre pr. Hæfte.

I „Roman og Novelle“ er der skabt *et Organ for, hvad der frembringes af Betydning rundt om i Landene*, et Tidsskrift, som i store Træk giver et Indtryk af, hvad der tænkes og drømmes udenfor vore Grænser, et Udgangspunkt for dem, der ønsker at søge videre ind i et Lands Litteratur, men til lige en Kilde til Underholdning og Fornøjelse, fordi der ved Valget af de Bøger, der optages, ogsaa er taget Hensyn til, hvad der kan underholde og fængsle.

Subskription kan tiltrædes, hver Gang en ny Bog paabegyndes.

Indholdet danner komplette Bøger til Indbinding. 20 Øre pr. egentligt Hæfte, eller under det halve af Bøgenes Bogladepriis.

MODERNE VERDENSLITTERATUR

XXV.

Anatole France: Pingvinernes Ø. Oversat af Ludvig Holstein. Indb. 3 Kr. 50 Øre.

„Denne er muligvis den dristigste, den kaadeste, den vittigste Bog, Anatole France har skrevet. I en usædvanlig Grad er her den store Kaadhed, som skinner gennem alle denne Forfatters Bøger, forenet med Elegance, hans kolossale Overlegenhed parret med Humør.

„Pingvinernes Ø“ er i Virkeligheden en forklædt Frankrigs Historie. Med et straalende Humør og en sublim Kaadhed, der vistnok i katolske Kredse har sat denne Bog paa Listen over de forbudte, fortælles først . . . Og under opdagede Navne piler Frankrigs Historie, travestorer paa det syndigste nogle middelalderlige Helgenlegender, er vanvittig kaad og hensynsløs, og fortsætter saa med et Spring ind i det nittende Aarhundredes „Pingvinen“, hvor navnlig Boulanger og Dreyfus-Affæren gøres til Genstand for den blodigste Spot.“

(J. C. i „Berlingske Tidende“.)

XXVI.

Robert Hugh Benson: Verdens Herre. Oversat af Johs. Jørgensen. Indb. 3 Kr. 85 Øre.

Det er en Bog fuld af Fantasi og Kraft, som Johannes Jørgensen her har overført fra Engelsk.

(Politiken.)

En ganske mærkelig Bog, en Fremtidsroman saa fantastisk skøn, at man umulig kan lægge Bogen fra sig med en eneste Side ulæst.

(Aarhus Stiftstidende.)

Et storladent og ejendommeligt Arbejde . . . En Bog, som fængsler fra første Blad til sidste Side.

(Ringsted Folketidende.)

Denne Bog vil ved sin Usædvanlighed og Særegenhed sikkert blive meget læst og omtalt.

Hvordan Læserens personlige Stilling end er, vil denne højtbevagede Forfatters Bog fængsle stærkt.

(Berl. Tid.)

XXVII.

Hermann Sudermann: Højsangen. Roman. Oversat af Carl Behrens. To Dele. 5 Kr. 50 Øre, indb. 6 Kr. 75 Øre.

Naar enkelte, helt vellykkede af Sudermanns Skuespil undtages, turde „Højsangen“ være det ypperste, han har skrevet. Jeg sætter den over alle hans ældre Romaner, ogsaa over *Frau Sorge*, trods dens 107 Oplag . . . Skønt Romanen er omfangsrig, holder den Læserne helt igennem i Aande; der har gode Bøgers Egenskab, at det gør En ondt, naar den holder op . . .

Sudermann har denne Gang virkelig skrevet en udmærket Bog.

(Georg Brandes i Politiken.)

Sudermann har allerede gennem en Række Arbejder vist, hvor talentfuld og dygtig en Forfatter han er. Hans Menneskekundskab er stor, hans Dygtighed er uomtvistelig. Og paa Grundlag af disse to for en Digter saa vigtige Egenskaber har han opbygget en stor Roman, som fængsler fra først til sidst, fordi den er skrevet med stort Liv og megen Overlegenhed.

(J. C. i Berlingske Tidende.)

XXVIII.

Max Eyth: Bag Plov og Skruestik. Ingeniørfortællinger. Oversat af Valdemar Rørdam. Indb. 3 Kr. 75 Øre.

Det er i Grunden ganske mærkeligt, at denne tyske Forfatter, der med Rette nød saa stor Anseelse i sit Fædreland, nu først introduceres for danske Læsere. Thi han er vel værd at gøre Bekendtskab med, ikke mindst fordi hele hans Fortællemaade og Forfatterpersonlighed synes at ligge os Danske meget nær.

Bogen er skrevet af en ægte Digter; Rudyard Kipling vilde ikke have behøvet at skamme sig over disse ejendommeligt betagende Billeder af østerlandsk Liv og Tankesæt. Overhovedet raader Eyth over en rig og smidig Fantasi, han er helt igennem sund, ægte og hans friske Lune, der af og til bryder sig Vej i Skildringerne, er baade naturligt og elskværdigt.

(F. B. i „Nationaltidende“.)

